

DEBRECENI EGYETEM
INFORMATIKAI KAR
Komputergrafikai
és
könyvtárinformatikai
tanszék

Nemzetközi könyvtári weblapok összehasonlító elemzése

Szakedolgozat

Konzulens:
Iszály György Barna
Főiskolai adjunktus

Készítette:
Szendreiné Főzy Lucia
Informatikus-könyvtáros
levelező hallgató

DEBRECEN
2007.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	
1.1	A témaválasztás indoklása és a kitűzött célok	3
2	Könyvtári weblapok	
2.1	A felhasználóbarát weblapokkal szemben támasztott követelmények	5
2.1.1	Jakob Nielsen elvei a webdesignnal kapcsolatban	5
2.1.2	A Minerva projekt tíz minőségi alapelve	8
3	Szempontrendszer	
3.1	Vizsgálati szempontok	10
3.2	Az értékelés módszere	11
4	The British Library	
4.1	A British Library rövid bemutatása	13
4.2	A British Library a weben	13
4.3	A British Library website-ja	13
4.3.1	A British Library honlapja	13
4.3.2	A British Library site-jának egyéb oldalai	14
4.3.3	Keresési lehetőségek a website-on	29
4.4	Értékelés	37
4.4.1	Szemponatok szerint	37
4.4.2	Táblázatba foglaltn	39

5	Library and Archives Canada / Bibliothèque et Archives Canada	
5.1	A Library and Archives Canada rövid bemutatása	41
5.2	A Library and Archives Canada a weben	41
5.3	A Library and Archives Canada website-ja	41
5.3.1	A Library and Archives Canada honlapja	41
5.3.2	A Library and Archives Canada site-jának egyéb oldalai	43
5.3.3	Keresési lehetőségek a website-on	52
5.4	Értékelés	60
5.4.1	Szemponatok szerint	60
5.4.2	Táblázatba foglaltn	61
6	National Library of Ireland	
6.1	A National Library of Ireland rövid bemutatása	63
6.2	A National Library of Ireland a weben	63
6.3	A National Library of Ireland website-ja	63
6.3.1	A National Library of Ireland honlapja	63
6.3.2	A National Library of Ireland site-jának egyéb oldalai	64
6.3.3	Keresési lehetőségek a website-on	71
6.4	Értékelés	75
6.4.1	Szemponatok szerint	75
6.4.2	Táblázatba foglaltn	77
7	Összegzés	79
8	Felhasznált irodalom	
8.1	Könyvek, cikkek, internetes források	82
8.2	Az elemzett könyvtári oldalak	83

1 Bevezetés

1.1 A témaválasztás indoklása és a kitűzött célok

Moldován István cikkének bevezetőjében ezt olvashatjuk: „A 20. század vége felé egyre sűrűbben emlegetik az információs társadalmat. Az egyre erőteljesebbé váló elektronizáció révén a hagyományos információ típusok – a szöveg, a kép, a hang is – számítógéppel feldolgozhatóvá válnak. Ez a folyamat komoly kihívást jelent a könyvtárak évezredes intézményei számára. Hagyományosan konzervatív intézményeinknek, de magának a könyvtáros szakmának is újra kell gondolnia szerepét, feladatait és helyét ebben a gyorsan változó informatizált világban.” (Moldován, 1998) Dolgozatomban arra próbálok választ keresni, hogy vajon sikerült-e mára a könyvtáraknak valamelyest újragondolniuk hagyományos szerepeiket és feladataikat. Feltételezem, hogy igen. Ha hagy is még maga után kívánnivalót a szerepváltás, mindenképpen öröndetes, hogy a könyvtárak többsége lépést kíván tartani a társadalmi fejlődéssel és megpróbálja kielégíteni a változó igényeket is a hagyományosak mellett.

Három külföldi nemzeti könyvtár weblapját választottam elemzésem céljával. Elsősorban azért, mert ahogyan az már csak lenni szokott a külföldi, főleg az angolszász és német könyvtárak az elmúlt időszakokban mindig előttünk jártak technikai kérdésekben, fejlesztésekben. Másodsorban azért, mert az Internet is az angolszász országokban kezdte meg hódító útját, így ők talán a weboldalak tervezése és fejlesztése során is előbb kezdhették meg munkájukat, mint a hazai könyvtárak, így talán nagyobb a tapasztalatuk is. Nagyobb közösség igényeit kell kielégíteniük, így nagyobb számú visszajelzést is kapnak tevékenységük sikerét illetően. Harmadsorban azért, mert a magyar könyvtárak weblapjairól már számos elemzés jelent meg. Külföldi könyvtár weblapjáról azonban még nem sokat olvastam.

Mivel németül nem tudok, így három angolszász könyvtári website elemzését tűztem ki célul. A három könyvtár, illetve Internetes elérésük címe a következő:

The British Library, London

<http://www.bl.uk/>

Library and Archives Canada / Bibliothèque et Archives Canada, Ottawa

<http://www.collectionscanada.gc.ca/>

National Library of Ireland, Dublin

<http://www.nli.ie/en/homepage.aspx/>

Dolgozatom első részében a számítógépek, illetve az Internet és a könyvtárak kapcsolatáról ejtek néhány szót. Ezt követően a felhasználóbarát weblapok tulajdonságait tárgyalom. Néhány webergonómiai tanulmány született már, mégis „a web újdonsága miatt (...) sajnos kevés megbízható szempont gyűlt össze a weblapok kialakítására vonatkozóan. (...) Annak ellenére, hogy számos szerző közöl a weblapok készítőinek szóló tanácsokat, kevés olyan dokumentum van, amely kutatási eredményekkel támasztja alá valamely internetes oldal értékelését.” (D’Angelo, 73.o.) Ezek a tanácsok többségükben a weblapokra általában érvényesek, kivéve az Európai Unió Minerva projektén belül megfogalmazott tíz minőségi követelményt, mivel azokat kifejezetten kulturális weblapokra vonatkozóan dolgozták ki, így ezeket megpróbálok bővebben is ismertetni.

A dolgozat harmadik fejezetében a weblapok elemzéséhez felállított szempontrendszeremet és a vizsgálat, az elemzés menetét, a felállított pontozási rendszerem mibenlétét ismertetem. Ez után a könyvtárak website-jainak, elsősorban azok tartalmi felépítésének szentelek egy-egy fejezetet. A weben elérhető gyűjteményrészüket, online szolgáltatásaikat és adatbázisaikat, az Interneten, oldalaikon lefolytatható kereséseket próbálom meg minél alaposabban ismertetni.

A dolgozat hetedik fejezetében összegzem tapasztalataimat, és kísérletet teszek arra, hogy valamilyen minőségen alapuló sorrendet állítsak fel a vizsgált könyvtári website-ok között.

Végezetül a dolgozat megírásához felhasznált irodalmak és a bemutatott weblapok listáját közlöm.

2 Könyvtári weblapok

A huszadik század hetvenes, nyolcvanas éveiben a számítástechnika megjelent a könyvtárakban, de csak a hagyományos munkák segítőjeként. Később a katalógusok mellett megjelent a számítógép a bibliográfiák készítésénél is. (Moldován, 1998.)

A kilencvenes évek elején az Internet megjelenése hatással volt a könyvtárakra is. A számítógépes katalógusok egyre nagyobb számban váltak elérhetővé a neten. A különböző online adatbázisok is hamarosan megjelentek, ezek nem csak könyvkatalógusokat tartalmaztak, egyre több adatbázisban kaptak főszerepet a folyóiratcikkek.

Az Internet egy jó ideje „már nemcsak másodlagos információkat, hanem elektronikus formában meglevő teljes dokumentumokat is tartalmaz, sőt egyre inkább ez a jellemző erre a virtuális világra”. (Moldován, 1998.) Ezeknek a dokumentumoknak egy része könyvtári weblapokon található. Különböző projektek segítik a már a könyvtár állományában levő dokumentumok digitalizációját is, amely dokumentumok így legtöbbször az Interneten keresztül jutnak el a felhasználókhoz.

„Az Internet és a World Wide Web számos vállalat, intézmény és szervezet számára a mindennapi élet szerves részévé vált. A könyvtárak és más információs intézmények hamar csatlakoztak a weblappal rendelkezők csoportjához.” (D’Angelo) Ma már szinte minden könyvtárnak van weblapja. Kérdés azonban, hogy melyiknek milyen a minősége, mennyire felhasználóbarát, hiszen a felhasználók azok, akik számára a honlapok készülnek/tek. „A weboldal kialakítása egyrészt az intézményt jellemzi, másrészt pedig befolyásolja a felhasználót, hogy tovább lapozzon-e az intézmény oldalai között.” (D’Angelo) Egy jól kitalált és megtervezett weblapra gyakran visszatérnek a felhasználók, és talán ahhoz is kedvet kapnak, hogy az adott könyvtárat személyesen is felkeressék. De ha ezt nem is teszik meg, akkor is fontos, hogy színvonalas szolgáltatásokkal találkozhatson minden érdeklődő a weblapokon. A könyvtárakat ma is elsősorban a kultúra és a tudás közvetítőjének tekintjük. „Mivel az információs társadalom a tudáson alapszik, a kulturális weblapok igen sok mindent tudnak kínálni az állampolgároknak.” (Kézikönyv a minőségi elvekről)

2.1 A felhasználóbarát weblapokkal szemben támasztott követelmények

Amint azt már korábban említettem bár születtek már különböző webergonómiai tanulmányok, kevesen fogalmaztak meg egyértelmű követelményeket a weblapokkal szemben. A következőkben megpróbálom összefoglalni mindazokat a weblapszerkesztéssel kapcsolatos alapelveket, amelyekkel kutatómunkám során sikerült részletesebben megismerkednem. A dolgozat terjedelmi korlátai miatt, és mivel elsődleges feladatomban továbbra is a kiválasztott weblapok elemzését tekintem, csak nagy vonalakban mutatom be a weblapok megjelenésére vonatkozó különböző irányelveket.

2.1.1 Jakob Nielsen elvei a web-designnal kapcsolatban

Bár Jakob Nielsen szakterülete a webergonómia, mégis az átlagfelhasználó szemével vizsgálja a webet. Könyvében, amelyet magyar nyelvre *Web-design* címmel fordítottak le minden részletre kiterjedő ajánlásokat fogalmaz meg gyakorlatias egyszerűséggel a weblapokkal kapcsolatban.

A könyv 2-4 fejezetére koncentrálna a következő tanácsokat emelném ki:

1. Oldaltervezés (16-97. o.):

- ♦ Oldalunkon a tartalom megjelenítésén legyen a hangsúly, ne a navigáción. A tartalom töltsse ki legalább az oldal felét, de még jobb, ha ez az arány a 80%-hoz közelít!
- ♦ Törekedjünk a platformfüggetlen megjelenítésre! Fontos a felbontásfüggetlen tervezés!
- ♦ Válasszuk külön a tartalmat és a megjelenítést!
- ♦ A nagy oldalak vagy multimédiás fájlok várható letöltési idejét megjósolhatjuk, ha jelezzük a méretét.
- ♦ Kerüljük a *Kattints ide!* típusú linkek használatát! Inkább húzzuk alá a lényeges szavakat.
- ♦ Használjunk linkcímeket (linkmagyarázatok)!
- ♦ A felhasználó sikerességét növeli, ha szabványos linkszíneket alkalmazunk.
- ♦ Kerüljük a keretek alkalmazását!
- ♦ Minden hosszabb dokumentumnak legyen nyomtatható változata is!

2. Tartalomtervezés (98-160. o.):

- ♦ A szövegek legyenek tömörek, könnyen áttekinthetőek!
- ♦ A cikkek főcímeit rendezzük két vagy három szintbe! Használjunk inkább értelmes, mint „jólhangzó” főcímeket! Kerüljük a metaforák használatát!
- ♦ Használjunk kiemeléseket és hangsúlyozást, hogy odavonzzák a felhasználó szemét!
- ♦ A hipertext oldalakat kezdjük egy rövid összefoglalóval, majd fokozatosan térjünk át a részletekre!
- ♦ Kerüljük a hosszú gördíthető oldalak használatát!
- ♦ Használjunk oldalcímeket! Ez legyen a tartalom rövid összefoglalása!
- ♦ Az olvashatóság érdekében használjunk:
 - ♦ nagyon ellentétes színeket a háttér és a szöveg elkülönítésére! (Optimális a fehér-fekete összeállítás.)
 - ♦ egyszínű vagy nagyon finom mintájú hátteret!
 - ♦ elég nagy betűket, a gyengébben látók érdekében!
 - ♦ mozdulatlan szöveget!
- ♦ Az online-dokumentáció alapszabályai:
 - ♦ Biztosítsunk lehetőséget a keresésre a dokumentáción belül!
 - ♦ Bővelkedjen példákban!
 - ♦ Az utasítások legyenek feladatközpontúak, lépésről lépésre magyarázzák el, mit kell tenni!
 - ♦ Hasznos lehet egy rövid, átfogó rendszermodell.
 - ♦ A nehezen érthető fogalmakat hipertext linkek kössék össze egy szöszedettel!
 - ♦ Legyünk rövidék!
- ♦ Multimédia alkalmazása esetén a link után zárójelben tüntessük fel a fájl formátumát és méretét! Legyen minden multimédiás tárgyról előzetes vagy rövid összefoglaló is!
- ♦ Csökkentsük a minimumra az animációk használatát!
- ♦ Lehetőség szerint mellőzzük a 3D-s grafikákat!

3. Site-tervezés (162-260. o.):

- ♦ Honlapok és belső oldalak:
 - ♦ A honlap és a belső oldalak stílusa egyezzen meg, de azért legyenek eltérések is!
 - ♦ A honlapnak elsősorban a „Hol vagyok?” és a „Mire jó ez az oldal?” kérdésekre kell válaszolnia! Legyen rajta egy a site főbb tartalmi területeit felsoroló lista (navigáció), név és logó! Az utóbbi kettő lehetőleg a bal felső sarokban.
 - ♦ A honlapon a híreknek szentelt rész legyen minél kisebb, a legfontosabb hírek és promóciók rövid ismertetése elegendő!
 - ♦ A site-nak legyen kitűnő keresőrendszere! Egy keresőmező lehetőleg már a honlap tetején jelenjen meg!
 - ♦ Le a beköszönő oldalakkal!
 - ♦ A site-név minden belső oldalon szerepeljen!
 - ♦ Legyen minden belső oldalon a honlapra mutató link (lehetőleg a bal felső sarokban)!

- ♦ Navigáció:
 - ♦ A navigációs felületnek három alapvető kérdést kell megválaszolnia: „Hol vagyok?”, „Hol jártam már?” és „Hová mehetek innen?”.
 - ♦ A felhasználó helyzetét két szinten kell bemutatni: a web egészéhez képest és a site egészéhez képest. Minden oldalon azonosítani kell a site-ot.
 - ♦ Ne változtassuk meg a linkek szabvány színeit, így a felhasználók mindig tudják mely hivatkozásokat követtek már és melyeket nem.
 - ♦ A navigációs módszereknek az a szerepe, hogy vizuálisan megjelenítsék a felhasználó adott helyzetét és továbbhaladási lehetőségeit az információs térszerkezethez képest. Ha kidolgozatlan a site szerkezete, nincs az a navigációs rendszer, amely segítené!
 - ♦ Jó, ha a hierarchikus felépítésű site navigációs felületén megjelenik minden szint. Még jobb, ha a design egy vagy több szinten egyéb lehetőségeket is mutat.
 - ♦ Site-térkép esetében jó lenne, ha az is kiderülne honnan érkezett a felhasználó, és az eltérő érdeklődésű csoportoknak másképpen jeleznék az információt.

- ♦ Keresési módszerek:
 - ♦ A keresésnek a site minden oldaláról elérhetőnek kell lennie!
 - ♦ Világosan ki kell mondani, mire vonatkozik a keresés. Ezt a kereső és az eredményoldal tetején egyaránt jelölni kell!
 - ♦ Egy linket kell elhelyezni az egész site-on kereső oldalra!
 - ♦ Részletes keresésekre lehetőleg az egyszerű keresésektől eltérő oldalon legyen mód!
 - ♦ Legyen helyesírás ellenőrzés, és kapjunk ajánlatot a hasonló szavak szerinti módosításokra is.
 - ♦ A keresési céloldalon érdemes kiemelni a keresési kifejezéseket.

4. Hátrányos helyzetű felhasználók (296-311. o.):

- ♦ A különböző nehézségekkel küzdő felhasználók támogatása nagyrészt csak annyiból áll, hogy a HTML-t úgy használjuk, ahogyan azt eleve kellene: a tartalom és nem a külalak kódolására.
- ♦ Látáskárosultak:
 - ♦ Mindig használjunk nagy kontrasztot a háttér és a betűk színe között és kerüljük a túlszűfolt hátteret!
 - ♦ A képernyőolvasókat használók keresésének megkönnyítése érdekében az oldalak szerkezetét jelöljük megfelelő HTML-tagekkel!
 - ♦ Ne adjunk meg abszolút betűméretet! A látáskárosultak így a böngészőben felnagyíthatják a betűméretet.
 - ♦ A képek „megjelenítését” ALT-attribútumok használatával érhetjük el! A csupán dekorációnak szánt képek esetében is jobb az üres ALT-szöveg, mint a semmi.
 - ♦ Minden link lehetőséget is legfeljebb 8-10 szavas ALT-taggel kellene jelölni!
 - ♦ Néha szükség lehet rá, hogy egy oldalon extra információt helyezünk el azok számára, akik nem látják a képeket! Ez lehet pl. egy RealAudio-prezentációra mutató link, ami a képek részletes leírását tartalmazza.
- ♦ Halláskárosultak:
 - ♦ A beszédeket lássuk el mindig átirattal, a videókat pedig feliratokkal!
- ♦ Mozgáskorlátozottak:
 - ♦ Az összes olyan appletet, amelyik a szabványos HTML-nél bonyolultabb interakciós módszereket használ, úgy kell megvalósítani, hogy egér nélkül is működjenek!

2.1.2 A Minerva projekt tíz minőségi alapelve

Amint az a Minerva Plus Magyarország honlapjáról kiderül „a Minerva az Európai Unió tagállamok minisztériumai közötti együttműködés, mely a kulturális és tudományos tartalmak digitalizálását hangolja össze”. A projekt a következő tulajdonságokat tartotta elengedhetetlenek a honlapokra vonatkozóan: átláthatóság, hatékonyság, karbantartottság, elérhetőség, felhasználó-központúság, interaktivitás, többnyelvűség, átjárhatóság, jogkövetés, hosszú távú megőrzés.

A kulturális honlap tíz minőségi követelményének megfelelően a kulturális honlap tehát legyen:

1. Átlátható, világosan jelölje meg a honlap azonosságát és célját, valamint a fenntartásért felelős szervezetet;
2. Hatékony a felhasználó szempontjából, azaz a tartalmat megfelelően válogassa, digitalizálja, hitelesítse és jelenítse meg;
3. Karbantartott, azaz minőségi elvek mentén biztosítsák a naprakészségét;
4. Elérhető minden felhasználó számára – a navigálás, a tartalom és az interaktivitás tekintetében is – függetlenül a használó rendelkezésére álló műszaki színvonalától vagy esetleges fogyatékos voltától;
5. Felhasználó-központú, vegye figyelembe a felhasználó igényeit, biztosítsa a könnyen használhatóságot, vegye számba a felhasználói értékeléseket és visszajelzéseket;
6. Interaktív, adjon lehetőséget a használóknak a kapcsolatteremtésre és a megfelelő válaszokra. Adott esetben ösztönözze a felhasználót a kérdésfeltevésre, információk megosztására és vitára.
7. Többnyelvű, legyen tisztában a többnyelvűség fontosságával, biztosítson minimális szintű érthetőséget több nyelven is;
8. Átjárható, a kulturális hálózaton belül tegye lehetővé, hogy a használók könnyen megtalálják az igényüknek megfelelő tartalmat és szolgáltatást;
9. Jogkövető, vegye tekintetbe a szellemi tulajdonjoggal és az adatvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseket, világosan közölje a honlapnak és tartalmának használatára vonatkozó feltételeket,
10. Kövessen olyan stratégiát és szabványokat, amelyek biztosítják a honlap és tartalmának tartós, hosszú távú megőrzését.

3 Szempontrendszer

A könyvtári website-ok vizsgálatához kialakított szempontrendszerem összeállításakor segítségül hívtam az Európai Unió által kidolgozott Minerva projekt alapelveit, illetve Jakob Nielsen könyvét is.

3.1 Vizsgálati szempontok

A kiválasztott website-ok vizsgálatához a következő szempontokat alakítottam ki:

1. Áttekinthetőség: van-e beköszönő oldal (ez inkább hátrány, nem előny, hiszen lényegi információt nem tartalmaz), a weblapról kialakult első benyomás, szöveg kép arány, érthető főcímek, fontos információk kiemelése, szükséges-e a gördítés alkalmazása a teljes oldal megtekintéséhez.

2. Átláthatóság: elsősorban a Minervás értelmezést alapul véve, világosan jelölje meg a website azonosságát (világos site-név) és célját, valamint a fenntartásért felelős szervezetet. Legyen nyilvánvaló a website küldetése és a célja is (küldetésnyilatkozat), a felhasználó számára legyen könnyen megállapítható, hogy a website-on megtalálja-e a keresett információt.

3. Megjelenítés: logó, keretek használata, ikonok és nyomógombok állandó stílusa, színválasztás, képek prezentációja, képaláírások, szöveg betűmérete, tagoltság, linkek működőképessége és megjelenítése, animációk, multimédiás vagy 3D-s alkalmazások használata (szükséges-e plug-inek telepítése).

4. Navigáció: eligazodás a website-on („Hol vagyok?”, „Hol jártam már?”, „Hová mehetek innen?”, útvonalmutató), jelentéssel bíró, az eligazodást segítő oldalcímek, a honlapra mutató link minden belső oldalon, navigálási lehetőségeket nyújtó gombok, könnyen megtalálható site-térkép, site-on belüli keresés lehetősége.

5. Weboldalak szövege: az oldalakon található szövegek tagoltsága, tömörsége, áttekinthetősége. Az olvasást elősegítő betűméret, betűtípus, illetve a betűszín-háttérszín kontrasztja, zavaró háttérkép mellőzése.

6. Többnyelvűség: bár az általam vizsgált könyvtárakat fenntartó szervezetek mind angolszász országokban működnek, érdekes információ lehet, hogy legalább bizonyos tartalmak és alapfunkciók elérhetők-e legalább az országban használt egyéb (esetleg kisebbségi) nyelven is. Ha igen, akkor könnyű-e váltani a nyelvek között, azonos marad-e a site szerkezete és elrendezése is.

7. Interaktivitás: felhasználók lehetősége a kapcsolatteremtésre, visszajelzésre, véleménynyilvánításra, ösztönzik-e a weblapok a felhasználót a kérdésfeltevésre, információk megosztására és vitatására (például fórumok formájában). Milyen lehetőséget kínálnak ezekre. Van-e online referenz szolgáltatás.

8. Fogyatékkal élő felhasználók támogatása: látáskárosultak támogatása (háttérszín-betűszín kontrasztja, zavaró háttérképek és abszolút betűméretek megadásának mellőzése, képeknél és linkeknél ALT szöveg megadása, lehetőleg tartalmi leírással, a grafikus oldalaknak legyen szöveges változata), halláskárosultak támogatása (hang- és videofelvételek feliratozása).

9. Karbantartottság: az oldalak frissítésének utolsó időpontja, a website-on található információk naprakészsége, elavult információk eltávolítása és archiválása.

10. Online dokumentáció: könnyen elérhető *Súgó*, a dokumentáción belüli keresés lehetősége, például a használati utasításban, egyszerű, világos nyelvezettel, lépésről-lépésre segíti-e a felhasználót.

A tartalom ismertetésekor az általam fontosnak, egyedinek vagy érdekesnek talált információkat közlöm elsősorban. Ugyanakkor megpróbálok egy átfogó képet nyújtani minden egyes bemutatott könyvtári website-ról. A tartalom minősítésével nem foglalkozom, hiszen minden egyes felhasználó más-más mélységű információ megszerzését tekintheti fontosnak. Ugyancsak mellőzöm az oldal letöltéséhez szükséges idővel kapcsolatos megjegyzéseket, mivel ennek hossza nagyban függ a felhasználó által használt hardver tulajdonságaitól.

3.2 Az értékelés módszere

A könyvtári website-ok értékelését a következőképpen végeztem. Összeállítottam egy listát mindazon tulajdonságokkal, amelyeknek meglétét, illetve bizonyos esetekben meg nem létét elengedhetetlennek ítélt meg. Megpróbáltam olyan tulajdonságokra koncentrálni, amelyek objektív módon mérhetők, így összesen 46 tulajdonságot kaptam. A könnyebb átláthatóság érdekében egy táblázatban jelöltem, hogy ezek a tulajdonságok jellemzőek-e az adott könyvtár website-jára. Külön vizsgáltam azt, hogy a honlap, a website „zászlóshajója”, mennyire tesz eleget az általam elvárt követelményeknek. Ezt követően azt is megfigyeltem, hogy a website-ot alkotó oldalakra összességében, többnyire jellemző-e az adott tulajdonság. A szürke mező azt jelzi, hogy a tulajdonság az adott helyen nem értelmezendő, azaz ha a honlap esetében már vizsgáltam, akkor az egész site-ra nézve már nem kell ismét megtennem. Illetve az is előfordult, hogy valamely kérdést egyedül a honlap vizsgálatával nem lehetséges eldönteni, csak az egész site tekintetében. Így 70 kitöltendő cellából áll a táblázat. A cellákban pipával jeleztem, ha a tulajdonság fennáll, illetve X-szel, ha nem. Végül összeszámoltam a pipákat és a számot hozzárendeltem a vizsgált könyvtárhoz.

A vizsgálathoz használt táblázat:

Vizsgált tulajdonság	Könyvtári honlap	Könyvtári website
Áttekinthetőség:		
Beköszönő oldal nincs		
Szöveg-kép arány elfogadható		
Érthető, egyértelmű főcímek		
Fontos információk kiemelése		
Gördítősáv használata nélkül is olvasható az oldalak alja		
Átláthatóság:		
Világos site-nevek használata		
Fenntartásért felelős szervezet feltüntetése		
Küldetésnyilatkozat valamilyen formában elérhető		

Megjelenítés:		
Logó használata		
Ikonok állandó stílusban és jelentésben vannak használva		
Site-on belüli oldalak egységes stílusúak		
Képek mérete optimális		
Tagolt, tömör szövegek		
Nincsenek nem működő linkek		
Linkek megjelenítése szabványos (és nincs <i>Kattintson ide</i> link)		
Animációk, 3D-s animációk használata csak indokolt esetben		
Multimédiás tartalmak megfelelő alkalmazása		
A keresőfelület a site minden oldalán megjelenik		
Navigáció:		
Navigációt szolgáló gombok vannak és egységesek		
Minden oldalon van a honlapra mutató link		
Van útvonalmutató		
Jelölve van, hogy hol jártunk már		
Van site-térkép és minden oldalról könnyen elérhető		
Az oldalcímek logikusak		
Többnyelvűség:		
Az oldalak legalább részben, legalább két nyelven elérhetők		
Minden oldal legalább két nyelven elérhető		
Könnyű váltani a nyelvek között		
Az oldalak szerkezete azonos minden nyelven		
Interaktivitás		
Email címek, telefonszámok elérhetők		
Elektronikus formanyomtatványok, kérdőívek elérhetők		
Fórumok elérhetők		
Online referenz szolgáltatás elérhető		
Fogyatékkal élő felhasználók támogatása:		
Háttér- és betűszínek kontrasztosak		
Nincs zavaró háttérkép		
Nem abszolút betűméretek szerepelnek		
ALT szövegek a képeknél		
ALT szövegek a linkeknél		
Hang- és videó felvételek feliratozása		
Karbantartottság:		
Utolsó frissítés dátuma szerepel		
Csak naprakész információk szerepelnek		
Az elavult információk/hírek archívumba kerülnek		
Online dokumentáció:		
Könnyen, minden oldalról elérhető a dokumentáció		
Kereshető a dokumentáció		
Példákkal illusztrált		
Egyszerű világos nyelvezet		
Kifejezések és szakszavak magyarázata elérhető		

4 British Library

4.1 A British Library rövid bemutatása

A British Library a világ egyik legnagyobb könyvtára, Nagy Britannia nemzeti könyvtára. Az Egyesült Királyságban és Írországban megjelent publikációk kötelees példányai automatikusan bekerülnek az állományába. Ez évente körülbelül három millió tételt jelent. A könyvek mellett a könyvtár gyűjteményében kéziratok, térképek, folyóiratok, metszetek, rajzok, kották, és szabadalmak is megtalálhatók. A hangarchívumban a 19. századi hanghordozóktól a CD-ken és DVD-ken át a minidisc-ekig minden megtalálható. A gyűjtemény részét képezi még nyolc millió bélyeg és filatelisták eszköze is.

A British Library főbb alkotóelemei a British Museum Könyvtára (Library of the British Museum), a Szabadalmi Hivatal Könyvtára (Patent Office Library), a Nemzeti Központi Könyvtár (National Central Library), a Nemzeti Tudományos és Műszaki Kölcsönkönyvtár (National Lending Library for Science and Technology).

4.2 A British Library a weben

A könyvtár első site-ja 1994-ben „Gopher”-ként indult. Egyszerű szöveges fájlhoz való hozzáférést biztosított, amelyekhez menüből témaválasztással vagy a kulcsszavas indexen keresztül lehetett eljutni. A Webre a következő évben, 1995-ben került fel a könyvtár lapja. Az 1990-es években népszerű keretes megjelenésnek a 2001-ben befejeződő teljes körű áttervezés vetett véget.

A site-on mindenre kiterjedő információt találhatunk a könyvtárról, a gyűjtőkörökről és a szolgáltatások használatáról is. Többféle katalógus áll rendelkezésre a különböző típusú anyagok, a több ezer kép és a több száz hanganyag között való kereséshez. A website-on, illetve onnan kiindulva a linkeken keresztül számos szolgáltatás érhető el. Böngészhetünk a képek és hangok között, megtekinthetünk számos kincsként őrzött dokumentumot, végignézhetünk és -olvashatunk tizenegynéhány virtuális kiállítást, elérhetünk diákok és tanárok számára létrehozott webes szolgáltatásokat, olvashatunk bizonyos folyóiratokat, kereshetünk a legfontosabb katalógusokban, megrendelhetünk képeket és dokumentumokat, megvásárolhatjuk a könyvtár kiadványait és megtekinthetjük a partnerszervezetekkel együttműködve felajánlott anyagokat.

4.3 A British Library website-ja

4.3.1 A British Library honlapja

Az oldal vízszintesen öt részre oszlik. A legfelső sorban láthatjuk a könyvtár logóját, amely egyben a honlapra mutató linkként is funkcionál. Mellette a könyvtár neve, szlogenje (*The world's knowledge – A világ tudása*) és egy néhány soros információ a könyvtárról, amely arra ösztönöz minket, hogy itt kezdjük a felfedezést. A felső sor jobb oldalán található kép nem állandó. Körülbelül tíz, minden valószínűség szerint az állományból származó ábra váltakozik, mindannyiszor, amikor a honlapra lépünk más-más képpel találkozhatunk.

A második sort a keresőfelület teszi ki. A keresősáv mellett *Keresési tanácsok és összetett keresés* (Search tips & advanced searching) szöveggel találunk egy linket. A keresősáv alatt kiválaszthatjuk, hogy mely adatbázisokban szeretnénk keresni. Lehetőségünk van a *British Library weblapjain* (British Library web pages), a *Katalógus rekordok között* (Catalogue records), a *Brit Gyűjteményben* (Collect Britain) és a *Folyóirat cikkek között* (Journal articles) keresést indítani.

LIBRARY
HISLIRB

THE BRITISH LIBRARY
The world's knowledge

We hold over 13 million books, 920,000 journal and newspaper titles, 57 million patents, 3 million sound recordings, and so much more. Start exploring here.

SEARCH GO [Search tips & advanced searching](#)

British Library web pages
10,000 pages on our main website

Catalogue records
13 million items in our collections

Collect Britain
90,000 historical pictures and sounds

Journal articles
9 million articles from 20,000 journals

NEWS

2 November 2007
[Our Race Equality scheme](#): how to get involved

31 October 2007
[Asian & African Studies Reading Room](#): closed 2 to 5 November

16 October 2007
Breaking the Rules: [exhibition info](#), [curator's blog](#) and [competition details](#)

GO TO About us Collections Catalogues Services Using our reading rooms Opening times Treasures in full Online Shop
For higher education For business For librarians Legal deposit Press Job vacancies Contact us

WHAT'S NEW

IMAGES ONLINE
VISIT OUR NEW WEBSITE

THE IDEA LOOKS GREAT ON PAPER. WE'LL HELP YOU WITH THE BUSINESS PLAN.

FEATURED RESOURCES

Online Gallery
Enjoy [Turning the Pages](#), take a [highlights tour](#) and see [what's on](#)

Learning
Explore [resources](#) for schools and learners or book a [workshop](#)

Support us
We need your help to enhance our collections & services

[Accessibility](#) [Freedom of information](#) [Privacy](#) [Disclaimer](#) Copyright © The British Library Board

1. kép A British Library honlapja
<http://www.bl.uk/>

A középső sorban a három legfrissebb, dátummal is ellátott hírrel találkozhatunk. A hírekre linkek mutatnak.

Ez alatt két sorban elosztva 15 témakör szerepel, amelyekre rákattintva a website különböző részeire juthatunk el. A témakörök a következők: *Rólunk* (About us) --- *Gyűjtemények* (Collections) --- *Katalógusok* (Catalogues) --- *Szolgáltatások* (Services) --- *Olvasótermeink használata* (Using our reading rooms) --- *Nyitva tartás* (Opening times) --- *Kincsek teljességükben* (Treasures in full) --- *Online shop* --- *A felsőoktatás számára* (For higher education) --- *Üzleti célokra* (For business) --- *Könyvtárosok számára* (For librarians) --- *Köteles könyvtár* (Legal deposit) --- *Sajtó* (Press) --- *Üres álláshelyek* (Job vacancies) --- *Lépjén kapcsolatba velünk* (Contact us).

Az ötödik sorban az *Újdonságokkal* (What's new) és a *Kiállított Tárgyakkal* (Featured resources) találkozunk. Az újdonságok alatt két kép szolgál linkként a legújabb szolgáltatásokra mutatóval. A *Kiállított Tárgyak* alatti három kép is linkként szolgál az *Online Galériához* (Online Gallery), az *Oktatási területhez* (Learning) és a *Támogasson minket oldalhoz* (Support us).

4.3.2 A British Library site-jának egyéb oldalai

A továbbiakban a könyvtári honlap navigációs sávjairól egyenesen elérhető oldalak bemutatására törekszem. Sajnos ezt a terjedelmi korlátok miatt nem tudom teljesen részletekig menően megtenni, de megpróbálok minden fontos, illetve általam érdekesnek tartott tartalomról beszámolni.

4.3.2.1 Rólunk (About us)

LIBRARY
BRITISH

ABOUT US

Home > About Us

Find out about the British Library

- Quick information - where we are and when we are open; what you can do on our websites
- What we do and why; how we are performing; how we are run and who we work with
- Our plans for the future

Search **About us**

[Search tips](#) [Advanced Search](#)

British Library

Online Shop

	Quick information		Governance
	Strategy, policies and programmes		Working across the UK
	Annual Report		Freedom of Information
	Job vacancies		Contact us

 Facts and figures Facts, figures and history of the British Library.	 Annual Report & Accounts Each year we publish our annual report and accounts for the 12 months ending 31 March.	 Freedom of information The Freedom of Information Act and its implications for the British Library
--	---	--

[↑](#) Back to top

[Accessibility](#) | [Terms of use](#) | [Sitemap](#) | Copyright © The British Library Board

2. kép A British Library About us oldala
<http://www.bl.uk/aboutus/index.html>

Ezen az oldalon különböző témakörökben kaphatunk gyors információkat a könyvtárról. A témakörök a következők: *Gyors információk* (Quick information) --- *Stratégiák, irányvonalak és programok* (Strategies, policies and programmes) --- *Éves Jelentés* (Annual Report) --- *Üres álláshelyek* (Job vacancies) --- *Irányítás* (Governance) --- *Együtműködések országszerte* (Working across the UK) --- *Információ szabadság* (Freedom of Information) --- *Lépjén kapcsolatba velünk* (Contact us).

Az előbbi feliratokra vagy a mellettük szereplő képekre kattintva bővebben megismerkedhetünk az adott témához tartozó anyagokkal. Minden téma oldaláról több, esetenként akár több tucat, egy-egy altémához tartozó további oldalra juthatunk el.

A lap alján külön ki van emelve három altéma, amelyekhez a fentebbi linkeken keresztül is eljuthatunk. Ezek az altémák talán különösen nagy érdeklődésre tartanak számot, azért kerültek ki ide, a hangsúlyosabb helyre. Az altémák: *Tények és adatok* (Facts and figures) (A *Gyors Információkból* is elérhető) --- *Éves Jelentés és Számvetés* (Annual Report & Accounts) (Az *Éves jelentésből* is elérhető) --- *Az információ szabadsága* (Freedom of information)(Szintén elérhető fentebbről is).

Az oldal jobb felső részén található egy keresőmező, amelynek segítségével az oldal tartalmában lehet keresni. A kereséshez tippeket is találunk, illetve lehetőség van az *Összetett keresés* oldalára is eljutni. A keresés és a kapcsolódó funkciók azonban a vizsgálat időpontjában nem működtek.

A keresőmező alatt pedig képes linkeket találunk a honlapra és az online shophoz.

A honlapon, a navigációs sávon található még négy olyan témát, amely ugyancsak a *Rólunk* oldalnak részei. A *Köteles könyvtár* (Legal deposit) a köteles könyvtár fogalmát, mibenlétét, működését és a kapcsolódó fogalmakat magyarázza el. A *Nyitva tartás* (Opening hours) tartalma egyértelmű. Az *Üres álláshelyek* (Job vacancies) többet takar egy egyszerű álláshirdetésnél. Bemutakozó filmet is láthatunk és akár emaileket is kérhetünk a minket érdeklő esetleges jövőbeli üres álláshelyekről. A *Lépjen kapcsolatba velünk* (Contact us) oldalon a különböző egységek telefonszámait és a könyvtár címeit találjuk, valamint „mailto” linkeket az elektronikus üzenetek küldéséhez.

4.3.2.2 Gyűjtemények (Collections)

A British Library gyűjteményeinek rövid felsorolását találjuk itt, illetve azt is megtudhatjuk, hogyan érhetjük el azokat. A gyűjteménynevek egyben linkként is működnek az adott gyűjteményt bővebben ismertető, rengeteg további linkkel ellátott oldalhoz. Itt információkat kaphatunk többek között a gyűjtőköréről, az online forrásokról és útmutatókról, a katalógusról, amelyben az adott gyűjtemény anyagai között kereshetünk. A könyvtár állományában a következő gyűjtemények találhatóak meg:

- ♦ Amerikai (Americas)
- ♦ Ázsiai, csendes-óceáni és afrikai (Asia, Pacific & Africa)
- ♦ Szláv és kelet-európai (Slavonic and East European)
- ♦ Modern brit (Modern British)
- ♦ Modern ír (Modern Irish)
- ♦ Nyugat-európai (West European)
- ♦ Ősnyomtatványok (Early printed)
- ♦ Kéziratok (Manuscripts)
- ♦ Térképek (Maps)
- ♦ Zenei (Music)
- ♦ Újságok (Newspapers)
- ♦ Szabadalmak, védjegyek és tervrajzok (Patents, trademarks and designs)
- ♦ Filatelisták (Philatelic)
- ♦ Jelentések, konferenciák és disszertációk (Reports, conferences and theses)
- ♦ Tudományos technológiai és üzleti (Science technology & business)
- ♦ Hangarchívum (Sound Archive)
- ♦ Kutatási anyagok (Research resources)

Collections

- print
- search
- back
- site map

Collections

[Accessing the Collections](#)

Items are available for consultation in the Reading Rooms, or copies or loans can be ordered. Some items can be seen in the exhibition galleries.

[Americas](#)

Humanities and social sciences from Canada, USA, Central and South America, and the Caribbean. Also material from international and intergovernmental organisations.

[Asia, Pacific & Africa](#)

Uniting the resources of the old British Museum Library and the India Office Library and Records, the finest single resource of its type in the world.

[Slavonic and East European](#)

All Slavonic and East European languages covering subjects in the humanities and social sciences. Probably the largest in Western Europe.

3.kép Részlet a könyvtár17 gyűjteményt bemutató oldaláról
<http://www.bl.uk/collections/listings.html>

4.3.2.3 Katalógusok (Catalogues)

Erről az oldalról érhetjük el a könyvtár fő katalógusát az *Integrált katalógust* (Integrated Catalogue) és még 21 fontosabb webes katalógust, amelyek nem részei az integrált katalógusnak. Külön szimbólum jelzi a külső katalógusokat, amelyekben a British Library állományának tételei is szerepelnek, de nem a brit nemzeti könyvtár felel azok elérhetőségéért.

Az oldal aljáról link vezet minket más könyvtárak Internetes katalógusaihoz. A katalógusokról bővebben a British Library website-ján elérhető keresési lehetőségek bemutatásakor a 4.3.3 alfejezetben ismertetem.

4.3.2.4 Szolgáltatások (Services)

Öt csoportra bontva sorolják fel a könyvtár által nyújtott szolgáltatásokat. A szolgáltatások nevei linkként működnek, elvezetnek a szolgáltatást bővebben bemutató oldalakhoz, amelyekről további linkeken át juthatunk el a legrészletesebb információkig.

1. Figyelő szolgálatok (Alerting services): *Inside*; *zetoc* (adatbázisban történő keresési lehetőségek), *Inside Alert* (témafigyelés és értesítés emailben), *Patents*, *STM & business* (szabadalomfigyelés világszerte);
2. Bibliográfiai szolgáltatások (Bibliographic services): *Brit Nemzeti Bibliográfia* (British National Library), *Adatszolgáltatás* (Data licensing), *Szabványok* (Standards);
3. Információs és kutatási szolgáltatások (Information & research services): *British Library Direct* (9 millió cikket tartalmazó adatbázis), *Document supply* (dokumentum szolgáltatás a világ bármely pontjára), *Electronic delivery* (több mint 100 millió tétel elektronikus kézbesítése), *Family history* (családfakutatáshoz kapcsolódó szolgáltatások), *Patents, trademarks & design* (szabadalmak, védjegyek és tervek másolatainak szolgáltatása), *Research service* (Kutatási szolgáltatás);
4. Olvasótermi szolgáltatások (Reading Rooms): olvasói *regisztráció* (Reader registration), *tájékoztató szolgálat* (Enquiry service), *nyitva tartás* (Opening hours). A honlap navigációs sávján külön kiemelve szerepel az *Olvasótermeink használata* link, amely szintén ebbe a szekcióba vezet.
5. Egyéb szolgáltatások (Other services): *Archival Sound Recordings* (archív hangfelvételek a felsőoktatásban és a felnőttoktatásban résztvevők számára), *Conference centre* (konferenciaközpont bérlés), *Images Online* (online képek), *Imaging service* (hasonmás dokumentumok készítése), *Learning* (oktatási segédanyagok), *Librarianship* (szolgáltatások könyvtárosok és könyvtárak részére), *National Preservation Office* (Nemzeti Állapotmegőrző Hivatal), *Publishing & Bookshop* (Kiadó és könyvesbolt), *St Pancras bookshop* (St Pancras könyvesbolt), *Online shop*

Néhány érdekesebb szolgáltatás bemutatása:

4.3.2.4.1 *British Library Direct*

A könyvtárnak ezt az oldalát használva, regisztráció után több mint 20.000 folyóirat cikke között végezhetünk keresést ingyenesen. A cikkek letöltéséért, illetve postázásáért azonban már fizetnünk kell. A cikkek egy része azonnal letölthető, másokat néhány napon belül elektronikus vagy nyomtatott formában kaphatunk kézhez. A cikkek némelyikének kivonata ingyenesen elérhető. Végezhetünk egyszerű vagy összetett kereséseket is, a minket érdeklő cikkeket bevásárlókosárba helyezve rendelhetjük meg.

4.3.2.4.2 Images Online

Ennek a könyvtári szolgáltatásnak a lényege az, hogy elektronikus formában hozzáférhetünk a British Library állományában található, naponta bővülő, több ezer tételből álló képgyűjteményhez. Az *Images Online* rajzokat, illusztrációkat, fényképeket és festményeket is tartalmaz. A képeket regisztráció után tekinthetjük meg nagyobb méretben. A képek elektronikus vízzellel ellátva jelennek meg. Fizetés ellenében letölthetjük és fel is használhatjuk őket. A gyűjtemény elemei témakörök szerint vannak csoportosítva, de kulcsszavas vagy polcjel szerinti keresést is végrehajthatunk.

A csoportok a következők:

- ◆ Épületek (Buildings)
- ◆ Szórakozás (Entertainment)
- ◆ Felfedező utak (Exploration)
- ◆ Történelmi események (Historical events)
- ◆ Ipar és mezőgazdaság (Industry and agriculture)
- ◆ Jog és politika (Law and politics)
- ◆ Térképek és tájképek (Maps and landscapes)
- ◆ Orvoslás (Medicine)
- ◆ Katonaság és csaták (Military and combat)
- ◆ A természet világa (Natural world)
- ◆ Személyiségek (Personalities)
- ◆ Vallás és hit (Religion and belief)
- ◆ Tudomány és technika (Science and technology)
- ◆ Társadalom (Society)
- ◆ Kereskedelem (Trade and commerce)

4. kép Az Images Online bejelentkező oldala
<http://www.imagesonline.bl.uk/index.asp>

A kiválasztott képeket úgynevezett „Lightbox”-okba helyezhetjük, ahol különböző műveleteket hajthatunk végre rajtuk. A megvásárolni kívánt képeket bevásárlókosárban gyűjthetjük.

4.3.2.4.3 Learning (Oktatás)

A British Library izgalmas workshop-okat, foglalkozásokat és forrásanyagokat ajánl tanároknak és minden korosztály tanulni vágyó felhasználójának. A nyitó oldalról hét további oldal felé vehetjük az irányt. A *Nyelv és irodalom* (Language & Literature) szekcióban hat további témában találunk feladatokat, többek között Shakespeare-rel, a szótárak változásaival vagy éppen Nagy Britannia dialektusaival és nyelvjárásaival kapcsolatban. A *Történelem és állampolgárság* (History & Citizenship) szekcióban nyolc téma jelenik meg, például a rabszolga kereskedelem betiltása, a Holocaust hangjai, a középkor világa. A *Művészet és képek* (Art & Images) négy témába nyújt betekintést: A történelem feltérképezése, A tudás teste, Miért írunk? és Megszentelt könyv. A *Kultúra és tudás* (Culture & Knowledge) öt témából áll. A *Kreatív kutatás* (Creative Research) hat témája azzal foglalkozik, hogyan kötelezték el magukat képzeletbeli és kreatív módon is művészek és írók a gyűjtemény felé. A *Tanári oldalakon* (Teachers' Area) bemutatkoznak a könyvtár workshop-jai, tanulási projektjei és megismerkedhetünk a könyvtár tanuláshoz való viszonyával. A *Tanulással kapcsolatos hírek* (Learning news) címe önmagáért beszél.

The screenshot shows the 'Learning Art & Images' section of the British Library website. It includes a search bar, a navigation menu, and several content blocks. The main heading is 'Learning at the British Library', followed by a description of the resources. Below this are six categorized boxes: Language & Literature, History & Citizenship, Arts & Images, Culture & Knowledge, Creative Research, and Teachers' Area. On the right side, there are three vertical boxes for 'VISITS & WORKSHOPS', 'FOOD STORIES', and 'SACRED TEXTS', each with a 'View' button. At the bottom right, there is a 'Learning news' section with three featured articles: 'Teachers' Private View', 'Buddhism and the Silk Road', and 'Young Researchers: Breaking the Rules'.

5. kép A Learning at the British Library nyitó oldala

<http://www.bl.uk/learning/index.html>

Minden szekció tananyagai között szerepelnek hanganyagok, információs kártyák, tanári kézikönyvek, feladatlapok és további olvasmányokat ajánló linkek is. Minden tananyag a könyvtár állományában található dokumentumokon alapszik.

Az oldalakon keresőmező található, amelynek segítségével a *Learning* oldalainak tartalmi között kereshetünk.

4.3.2.4.4 Online Shop

A British Library online boltjában rengeteg dolgot tekinthetünk és vásárolhatunk meg. Külön csoportokban szerepelnek az *újdságok* (New Products), a *különleges ajánlatok* (Special offers), a *könyvek* (Books), a *hanganyagok* (Audio) és az *ajándéktárgyak* (Gifts). Keresést is végrehajthatunk a teljes bolti kínálatra, vagy akár külön könyvekre, hanganyagokra vagy ajándéktárgyakra korlátozva. A vásárlást az Interneten gyakran alkalmazott és mindenki által ismert bevásárlókosárba (Basket) pakolva végezhetjük. A lap bal oldali részét a könyvtári site különböző részeire vezető képes linkek foglalják el.

6. kép Részlet a British Library Online Shop-jának oldaláról
<http://shop.bl.uk/>

4.3.2.5 Kincsek teljességükben (Treasures in full)

Erről az oldalról kiindulva a könyvtár gyűjteményébe tartozó hat dokumentum digitális kiadását tekinthetjük meg oldalról oldalra, összehasonlíthatjuk a különböző kiadásokat, elolvashatjuk a szakemberek által írt kísérőszövegeket.

A hat „kiállított” mű:

- ♦ Shakespeare kvartóban (Shakespeare in Quarto)
- ♦ Chaucer Caxton kiadásában (Caxton’s Chaucer)
- ♦ Gutenberg Biblia (Gutenberg Bible)
- ♦ Magna Carta
- ♦ Reneszánsz fesztivál könyvek (Renaissance Festival Books)
- ♦ Malory Arthur kézírata (Malory’s Arthurian Manuscript)

LIBRARY
HSILIRB

TREASURES IN FULL

High-quality digital editions,
free to your desktop

Home > Treasures in full

Examine every page of rare historic works; compare different editions side-by-side; choose standard or magnified view; read supporting material by our curators and other experts.

- Shakespeare in Quarto
- Caxton's Chaucer
- Gutenberg Bible
- Magna Carta
- Renaissance Festival Books
- Preview: Malory's Arthurian manuscript

Visit the Library

MALORY'S ARTHURIAN MANUSCRIPT
Entire Winchester manuscript coming soon

SHAKESPEARE IN QUARTO
93 copies of the 21 plays by Shakespeare printed in quarto

CAXTON'S CHAUCER
William Caxton's two editions of Chaucer's *Canterbury Tales*

GUTENBERG BIBLE
Compare two copies of Europe's earliest printed book

MAGNA CARTA
Learn about Magna Carta, view the document and read the English translation

7. kép A British Library Treasures in Full oldala
<http://www.bl.uk/treasures/treasuresinfull.html>

4.3.2.6 A felsőoktatás számára (For Higher Education)

Ezt az oldalt a felsőoktatás résztvevői számára állították össze útmutatásként. Információkat találhatnak itt összegyűjtve azokról a szolgáltatásokról (legyen az akár a könyvtár területén, akár online elérhető), amelyek fontosak lehetnek a hallgatóknak vagy a kutatóknak.

8 .kép A British Library For Higher Education oldala
<http://www.bl.uk/heservices.html>

Az ajánlott szolgáltatások/weboldalak: *Gyűjteményeink* (Our collections), *Online katalógusok* (Online Catalogues), *Dokumentumszolgáltatás* (Document supply), *Olvassa e-hírlevelünket* (Read our e-newsletter), *Látogasson el olvasótermeinkbe* (Visit our reading rooms), *Kutató szolgálat* (Research service), *Online Galéria és Programajánló* (Online Gallery & What's on).

4.3.2.7 Üzleti célokra (For Business)

A vállalkozásoknak ajánl segítséget ezen az oldalon a könyvtár különböző szolgáltatások leírásával, programok ajánlásával. Többek között ingyenes és fizetős programokat és workshop-okat sorolnak fel és ismertetnek röviden, amelyekre akár jelentkezni is lehet emailben. Ötleteket adnak a vállalkozások fejlesztéséhez. A könyvtár üzleti témákkal foglalkozó adatbázisainak bemutatása és elérése is biztosított innen.

4.3.2.8 Könyvtárosok számára (For Librarians)

Az oldalon a könyvtárosok találnak rengeteg olyan anyagot és szolgáltatást, amely segítséget jelenthet akár a mindennapi munka során, akár egy-egy különlegesebb feladat elvégzésében.

The screenshot shows the 'Services for library and information professionals' page on the British Library website. The header includes the British Library logo and the tagline 'THE BRITISH LIBRARY The world's knowledge'. A navigation menu lists 'About us', 'Collections', 'Catalogues', 'Services', 'What's on', and 'News'. The main content area is titled 'SERVICES FOR LIBRARY AND INFORMATION PROFESSIONALS' and features a grid of service links, each with a small icon and a brief description. The services listed include: 'Resources and services for librarians, archivists, curators and information scientists', 'Librarianship and Information Sciences Service', 'Bibliographic standards and services', 'Document supply', 'Research service', 'Resources for research', 'Preservation', 'Co-operation and partnership', 'Overview of our collections', 'Search our catalogues', 'Using our Reading Rooms', 'Endangered Archives', and 'Online training package about the British Library'. A 'Site search' box is located at the bottom right of the page.

9. kép A British Library For Librarians oldala <http://www.bl.uk/welcome/librarians.html>

A lap bal oldalán hírek és hasznos linkek kaptak helyet. Elolvashatjuk a *legfrissebb Felsőoktatási Hírlevelet* (Read the latest HE Newsletter), a *Vakok és látássérültek és a könyvtárak* címmel megjelent nemzetközi jelentést (Libraries for blind and visually impaired).

Találhatunk itt egy a *British Library-ről szóló online oktatócsomagot* (Online training package about the British Library), információkat a *MARC 21 használatáról a British Libraryben* (The British Library and MARC 21) és egy nemzeti vetélkedőről a brit nyilvános könyvtárak között (Hidden treasures brought to life).

A lap többi részét a könyvtárosok részéről érdeklődésre számot tartható 12 szolgáltatás linkjei foglalják el. Az itt összegyűjtött szolgáltatások a következők:

- ♦ *Könyvtárosi és információ tudományi szolgáltatások* (Librarianship and Information Science Services)
- ♦ *Bibliográfiai szabványok és szolgáltatások* (Bibliographic standards and services)
- ♦ *Dokumentumszolgáltatás* (Document supply)
- ♦ *Kutató szolgálat* (Research service)
- ♦ *Kutatási anyagok* (Resources for research)
- ♦ *Állománymegőrzés* (Preservation)
- ♦ *Együttműködés és partnerség* (Co-operation and partnership)
- ♦ *Gyűjteményeink áttekintése* (Overview of our collections)
- ♦ *Keresés katalógusainkban* (Search our catalogues)
- ♦ *Olvasótermeink használata* (Using our reading rooms)
- ♦ *Veszélyeztetett archívumok* (Endangered archives)
- ♦ *Online oktatócsomag a British Library-ről* (Online training package about the British Library)

Az oldal jobb alsó sarkában található keresőmező a site-on belüli keresésre nyújt lehetőséget, alatta a keresési tippekhez vezető link is helyet kapott.

4.3.2.9 Sajtó (Press)

A sajtószobában a médiának szánt információkat találjuk. Olvashatjuk a legutóbbi éves jelentést, a közelgő kiállításokról szóló híreket, a tényeket és számokat PDF formátumban, valamint a támogatói fórumot. Találhatunk egy listát is *A British Library a hírekben* címmel, ahol el is olvashatjuk ezeket a híreket. Mindezek mellett a *Hírek* szekcióban található összes információ is elérhető innen. Az érdeklődők feliratkozhatnak a könyvtár *Press Releases RSS Feed* szolgáltatására is, amelynek segítségével értesülhetnek a legfrissebb könyvtárral kapcsolatos hírekről.

4.3.2.10 Hírek (News)

Ezen az oldalon találjuk a sajtóközleményeket három évre visszamenőleg archiválva, az éves beszámolót, a filmezési irányelveket, hivatalos képeket a könyvtár épületeiről és információkat a médiával kapcsolatot tartó személyekről a könyvtáron belül.

4.3.2.11 Online Galéria (Online Gallery)

Az Online Galéria nyitó oldalán a *Látogasson el hozzánk* (Visit us) és a *Programajánló* (What's on) linkek tartalma egyértelmű. Ami viszont sokkal érdekesebb az a másik négy innen elérhető szekció, a *Turning the Pages*TM, *Különlegességek* (Features), a *Kalandozás kiválóságainkkal* (Highlights tour) a *Kiállítószekevények* (Showcases).

4.3.2.11.1 Különlegességek (Features)

Az itt található úgynevezett „cikkek” a British Library anyagán alapszanak, történelmi eseményeket, gondolatokat mutatnak be. Néhány a könyvtár galériájának korábbi kiállításából fejlődött ki. 26 összeállítás tekinthető meg erről az oldalról kiindulva.

Némelyikhez a szövegeken kívül csupán képek, vagy PDF dokumentumok kapcsolódnak, ám sokhoz tartozik videó- vagy hanganyag, könyvtári esemény vagy feladatsor is.

4.3.2.11.2 Turning the Pages™

A név valójában egy olyan programra utal, amely az Adobe cég Shockwave plug-in-jét használva, a valódi könyv olvasáshoz hasonló érzeteket vált ki. Olyan, mintha valóban mi lapozgatnánk a könyvkülönlegességek oldalai között. Tizennyolc művet „vehetünk így kézbe”. Mindannyi könyvritkaságnak számít, amelyet a való életben talán sohasem foghatnánk meg. A könyvekben lapozva ikonokra kattintva lehetőségünk van az oldalakat felnagyítani, elfordítani, szövegüket külön kis ablakban nyomtatott formában olvasni, illetve meghallgathatni. (Ezeket a funkciókat gyorsbillentyűkkel is elérhetjük.) Az így végiglapozható könyvek között szerepel például az *Alice csodálatos utazásának* eredeti kézírata, *Európa első atlasza*, *Mozart zene naplója*, a legrégebbi nyomtatott könyv, a kínai *Diamond Sutra* és egy etiópiai *Biblia* is az 1700-as évekből.

10. kép Részlet Elizabeth Blackwell, *A Curious Herbal* c. könyvének bemutatójából a Turning the Pages™ oldalról
<http://www.bl.uk/onlinegallery/ttp/ttpbooks.html>

4.3.2.11.3 Kalandozás kiválóságainkkal (Highlights tour)

A könyvtár egyedülálló gyűjteményét 15 csodálatos darabon keresztül mutatják itt be számunkra egy virtuális séta keretében. Minden műremekről olvashatunk egy néhány soros ismertetőt, és megnézhetjük nagyobb méretben is a róla készült képet. Linkeket is találunk a műhöz kapcsolódó egyéb könyvtári oldalakhoz, például a Turning the Pages™, a Showcases vagy a Collect Britain megfelelő oldalaihoz.

4.3.2.11.4 Kiállítászebrények (Showcases)

Az oldalon nyolc, különböző témákat bemutató virtuális kiállítászebrényt találunk. A *Figyelemreméltó kéziratok* (Remarkable manuscripts) oldalról kilenc érdekes kézirattal ismerkedhetünk meg, az *Angol irodalom* (English literature) oldalán tizenkét brit irodalmi alkotásról tudhatunk meg többet. A *szent szövegek* (Sacred texts) között 78 szövegben mélyedhetünk el, a *Történelmi szövegeknél* (Historical texts) pedig tizben. Szintén tíz művet tartalmaz a *nyomtatás mérföldkövei* (Landmarks in printing). A *térképek és látképek* (Maps and views) tizenegy kiállítási darabból áll. A *zenei kéziratok* (Music manuscripts) között kilenc zenemű eredeti, kézzel írott változata szerepel. A tíz *történelmi hang* (Voices of history) között a hangfelvételek szöveges változatai is olvashatók, a legrégebbi egy 1890-es egy perces felvétel Florence Nightingale üzenetével.

A galéria kezdő oldaláról érhetjük el az *E-Cards* nevű képeslapküldő szolgáltatást, a könyvtár *hírlevelét* (Newsletter) és a *Collect Britain* oldalait is.

4.3.2.12 Collect Britain

A British Library által létrehozott site-on 19 online élvezhető gyűjteményt, 5 virtuális túrát és három úgynevezett „téma” túrát látogathatunk, illetve járhatunk végig.

BRITISH LIBRARY

COLLECT BRITAIN

Putting history in place: over 90,000 images and sounds from the UK and beyond

New Opportunities Fund
LOTTERY FUNDED

COLLECTIONS VIRTUAL EXHIBITIONS THEMED TOURS

SEARCH: GO

By Keyword By UK Postcode

Advanced search | Search tips

You are here > Collect Britain main

Welcome to Collect Britain!

This website showcases thousands of items from the **British Library**. You can browse our **collections**, **tours** and **exhibitions**, or **search** the site in many different ways. **Register** or **log-in** to enjoy more features.

Current highlights...

Expressions of Faith
Personal views here, and more about faith in our new exhibition: - **Sacred: Discover what we share**

UK Map Search
Use our interactive map search feature to find items related to where you live.

Quick links...

- Penny Illustrated Paper**
- Wax cylinder recordings**
- Accents & dialects**
- British wildlife sounds**
- Medieval maps & plans**
- Victorian photographs**
- Full list of collections**

Pick of the week!

What is it? **Click the jar to take a closer look.**

Need Help?

This site uses Shockwave Flash. Download the latest version.
[About this website.](#)
[Contact Collect Britain.](#)

Want More?

Collect Britain showcases only a fraction of the British Library's vast holdings. To find out more, visit the **main website** where you can search our **catalogues**, or explore our **Online Gallery**.

11.kép A Collect Britain nyitó oldala
<http://www.collectbritain.co.uk/>

A site-on több mint 90.000 kép és hanganyag található, részben Nagy Britanniából, részben a világ más területeiről, ám valamennyi a British Library gyűjteményéből.

4.3.3 Keresési lehetőségek a website-on

A honlapon található keresőmező lehetővé teszi a British Library weblapjain és/vagy a Collect Britain és/vagy a katalógus rekordok és/vagy a folyóirat cikkek közötti keresést. A keresési tippet és az összetett keresés felületét a linket követve érhetjük el. Összetett keresésre valójában a megfelelő site/rész-site kereső oldalain van lehetőség.

A könyvtár *integrált katalógusa* (Integrated catalogue) mellett további öt nagyobb katalógus és 16 speciális katalógus áll rendelkezésünkre.

A könyvtári oldalak közül sok tartalmaz keresőmezőt, amelynek segítségével a rész-site-on belüli vagy az adott oldalon belüli tartalmakra kereshetünk.

I.) Keresés a rész-site-okon:

A honlapról elérhető összetett keresés leírásánál négy linket találunk a megfelelő rész-site-ok kereső oldalaihoz. Ezeket próbálom meg a továbbiakban kicsit részletesebben bemutatni.

A.) *Keresés a British Library website-ján (British Library website search):*

A vizsgálat folyamán egyszer sem sikerült ezen a linken keresztül eljutni az ajánlott weboldalra.

B.) *Összetett keresés a Collect Britain oldalain (Collect Britain advanced search):*

Az összetett keresés oldalán további négy keresési mód között választhatunk: *tárgy keresése* (Object search), *újság keresése* (Newspaper search), *téma keresése* (Subject search), és *térképes keresés* (Map search).

- a.) *Tárgy keresése:* választhatunk, hogy *hely(ség)név* vagy *Brit irányítószám* (Place-name or UK postal code), *cím* (Title), *dátum* (Date), *készítő* (Creator) vagy *tárgy típusa* (Object type) szerint folytatjuk a keresést.
- b.) *Újság keresése:* itt a *Penny Illustrated* című újság 1861 és 1913 között megjelent számaiban közölt cikkekre, képekre és hirdetésekre kereshetünk kulcsszavasan.
- c.) *Téma keresése:* tíz témára kattintva azok altémáira, majd az altémák altémáiba tartozó tételekre találhatunk így rá böngészés során.
- d.) *Térképes keresés:* a brit sziget térképén, a minket érdeklő területre ránközelítve tekinthetjük meg a területre eső tárgyakat.

A keresőmezőkben használhatjuk az idéző jeleket, ha pontosan az adott kifejezésre akarunk keresni. A Boole operátorok közül az AND az alapértelmezetten használt a különböző keresőkifejezések között, de megadhatjuk a NOT vagy az OR operátorokat is, ha azokra van szükség a keresésünk szűkítéséhez. A kifejezéseket zárójelek segítségével csoportosíthatjuk. A kereső csonkolja az általunk beírt kifejezéseket és így adja meg a találatokat.

A keresés eredményei fontossági sorrendben jelennek meg, de átrendezhetjük őket cím (Title), gyűjtemény (Collection) vagy dátum (Date) szerint is, a megfelelő felírra kattintva.

C.) Összetett keresés a folyóiratcikkek között (Journal articles advanced search):

Erre a linkre kattintva a British Library Direct összetett keresés oldalán találjuk magunkat. Itt lehetőségünk van több szempont szerinti keresés összefűzésére az AND, az OR és a NOT operátorokkal. Alap esetben 3 szempontot adhatunk meg, de az *Add a row* gomb segítségével újabb sorokat is létrehozhatunk.

A keresés szempontjai a következők lehetnek:

- ♦ bármely szó (Any word)
- ♦ szerző nevének egy szava (Word from author)
- ♦ cikk címének egy szava (Word from article title)
- ♦ folyóirat címének egy szava (Word from journal title)
- ♦ kiadó (Publisher)
- ♦ év (Year)
- ♦ ISSN
- ♦ ISBN
- ♦ évfolyam/szám (Volume/issue)
- ♦ absztrakt egy szava (Word from abstract)
- ♦ nyelv (Language)
- ♦ Dewey osztályozási szám (Dewey class. number)
- ♦ Library of Congress osztályozási szám (LC class. number).

Tovább finomíthatjuk a keresést az időintervallum szűkítésével, korlátozhatjuk a keresést az elmúlt 7 nap, 30 nap, 3 hónap vagy 12 hónap alatt megjelent cikkekre. (Az adatbázisban az elmúlt 5 év folyóiratcikkei szerepelnek.) Lehetőségünk van arra is, hogy csak az azonnal letölthető cikkek között keressünk.

A keresés eredményei a megjelenés időpontja szerint, a legfrissebbtől visszafelé rendezve jelennek meg.

II.) Keresés a katalógusokban:

A.) Keresés az *Integrált katalógusban* (Integrated Catalogue):

A katalógusban a British Library gyűjteményének több mint 13 millió tétele között kereshetünk, illetve pénzért meg is rendelhetünk bizonyos dokumentumokat vagy dokumentum részleteket. Az integrált katalógus nem tartalmazza a British Library Direct adatbázisban tartalmát, a kézirat katalógust, a hangarchívum katalógusát, az Images Online képeit, a Collect Britain gyűjtemény tételeit, valamint a lentebb felsorolt öt nagyobb és 16 speciális katalógust.

A katalógusban lehetőségünk van a korábbi kereséseink megtekintésére, saját mappa létrehozására, valamint ha beiratkozott olvasók, vagy a dokumentum-ellátási rendszer tagjai vagyunk, bejelentkezés után egy üres megrendelőlapot is kitölthetünk. Beállíthatjuk a találatokat megjelenítő oldal megjelenési formátumát és visszajelzést is küldhetünk az integrált katalógussal kapcsolatos észrevételeinkről.

1. Egyszerű keresés (Basic search):

A katalógusban első lépésben az egyszerű keresés (Basic search) oldala jelenik meg. A keresett szó vagy kifejezés begépelése után választhatunk, hogy mi legyen a keresés hatóköre. Kereshetünk a következők szerint:

- ♦ bármely szó (Any word)
- ♦ szerző nevének egy szava (Word from author)
- ♦ cím egy szava (Word from title)
- ♦ kiadás éve (Publication year)
- ♦ kiadó (Publisher)
- ♦ tárgy (Subject)
- ♦ tárgyszó (Subject heading)
- ♦ ISSN
- ♦ ISBN
- ♦ polcjelzet (Shelfmark)

Ezek után meg kell adnunk, hogy pontos, betű szerinti keresést kívánunk-e végezni. A keresőkifejezés tagjai között használhatjuk az AND, az OR és a NOT Boole operátorokat, valamint zárójeleket a csoportosításhoz. A ? bármennyi karaktert helyettesíthet a keresőmezőben. A rendszer támogatja a szóvariánsokat a keresés során. A kis és nagy betűk között nincs különbség. A névelőket el kell hagynunk a keresés során.

Login | End session | Display options | Feedback | FAQs | Help

BRITISH LIBRARY

INTEGRATED CATALOGUE

Catalogue: Integrated Catalogue

Home | About | Search | Results | Previous searches | My folder | Blank order form

Basic search | Advanced search | Catalogue subset search | Browse

Basic Search of Integrated Catalogue

[Quick tips - for this page](#)

Type word or phrase

Search by

Exact phrase? No Yes

The Catalogue has its own navigation buttons. To avoid unexpected results, please use these and not the "Back" and "Forward" buttons on your web browser.

[Privacy](#) [Disclaimer](#) [Copyright](#) © The British Library Board

12. kép A Basic Search oldala

http://catalogue.bl.uk/F/RCC3DA5L36XRRP8I655EDSONKXDUS65N3THXKY9G2D8LXXE/RJN-30452?func=file&file_name=find-b&local_base=blac

A kék színű navigációs sávon található *Böngészés* (Browse) menü alatt megtalálhatjuk egy-egy szerző vagy szervezet nevének minden alakját. Itt ki kell választanunk a böngészni kívánt indexet, majd begépelni a keresett szót vagy kifejezést.

A böngészhető indexek a következők:

- ♦ szerző (vezetéknév előtt) (Author (last name first))
- ♦ összes név (All names)
- ♦ cím (kezdő névelők nélkül) (Title (omit initial articles))
- ♦ sorozatcím (Series title)
- ♦ szerző – cím (Author – title)
- ♦ kiadás helye (Place of publication)
- ♦ kiadó (Publisher)
- ♦ tárgyszó (Library of Congress) (Subject heading (Library of Congress))
- ♦ más tárgyszó (Other subject heading)
- ♦ Dewey osztályozás (Dewey classification)
- ♦ polcjelzet (Shelfmark)
- ♦ más/helyettesítő polcjelzet (Other/superseded shelfmark)

2. Összetett keresés (Advanced search):

Összetett kereséskor három keresőmező áll rendelkezésünkre a keresőkifejezések begépeléséhez. A kritériumok minden keresőmező előtt kiválaszthatók, és az is, hogy pontos, betű szerinti keresést óhajtunk-e lefolytatni.

Advanced Search of Integrated Catalogue

[Quick tips - for this page](#)

Search by	Type word or phrase	Exact phrase?	No. of records
Any word	<input type="text"/>	☒ No ☐ Yes	
Any word	<input type="text"/>	☒ No ☐ Yes	
Any word	<input type="text"/>	☒ No ☐ Yes	
Click Total number of docs to view records.			Total:
<input type="button" value="Go"/>	<input type="button" value="Clear"/>		

Limit search to:

Language:	All
Year:	<input type="text"/> yyyy (Use -> to limit to a range of years, e.g. 1890->1899)
Format:	All

13. kép Az Advanced Search felülete

http://catalogue.bl.uk/F/RCC3DA5L36XRRP8I655EDSQNKXDUS65N3THXKY9G2D8IXXE/RJN-35261?func=file&file_name=find-d

A kritériumok száma itt már nagyobb, mint az egyszerű keresésnél:

- ♦ bármely szó (Any word)
- ♦ szerző egy szava (Word from author)
- ♦ cím egy szava (Word from title)
- ♦ kiadás éve (Publication year)
- ♦ kiadó (Publisher)
- ♦ kiadás helye (Place of publication)
- ♦ tárgy (Subject)
- ♦ ISBN
- ♦ ISSN
- ♦ egységes cím (Uniform title)
- ♦ formátum (Format)
- ♦ tárgyszó (Subject heading (Library of Congress))
- ♦ megjegyzés (Notes)
- ♦ tartalomra vonatkozó megjegyzés (Content notes)
- ♦ polcjelzet (Shelfmark)
- ♦ más/helyettesítő polcjelzet (Other/superseded shelfmark)
- ♦ típus/jellemző (Type/characteristic)
- ♦ bejelentő szám (Report number)
- ♦ rendszer szám (System number)

A keresést finomíthatjuk a nyelv, az év és a dokumentumtípus korlátozásával. A nyelvek legördülő menüjében több mint 500 nyelv, nyelvjárás szerepel, három csoportra bontva. Az első csoportban az „összes” és az angol nyelv áll, a másodikban, a 16 fontosabb nyelv között szerepel a magyar is. A harmadik csoportban a kisebb nyelvek sorakoznak. A dokumentumtípusoknál választhatunk az összes, a könyvek, a sorozatok, a zene, a térképek és az elektronikus média közül.

A keresőkifejezésekkel és a böngészéssel kapcsolatban itt is érvényesek az egyszerű keresésnél leírtak.

3. Keresés a katalógus részegységeiben (Catalogue subset search):

Az oldalról lehetőségünk van az egyes részegységekben külön-külön keresni, de rendelkezésünkre áll egy kombinált keresési lehetőség is, a *Multi-set search*, ám itt sem lehetséges a részegységek összes kombinációjában keresni.

a) *Keresés az egyes részegységekben*: a British Library integrált katalógusa a következő részegységekre bomlik:

- ♦ Sorozatok és periodikák (Serials and periodicals)
- ♦ Dokumentum ellátás – mind (Document supply (all))
- ♦ Dokumentum ellátás – könyvek (Document supply (books))
- ♦ Dokumentum ellátás – sorozatok (Document supply (serials))
- ♦ Dokumentum ellátás – konferenciák (Document supply (conferences))
- ♦ Általános nyomtatott könyvek 1975 előtt (General printed books pre-1975)
- ♦ Bölcsészet- és társadalomtudomány 1975 után (Humanities and social sciences 1975 onwards)
- ♦ Bölcsészet- és társadalomtudomány szabad elérésű referenz könyvek (Humanities and social sciences open access reference books)
- ♦ Természet-, műszaki- és üzleti tudományok (Sciences, technology and business)
- ♦ Ázsia, Csendes-óceán és Afrika gyűjtemények (Asia, Pacific and Africa collections)
- ♦ Kartográfiai tételek (Cartographic items)
- ♦ Újságok (Newspapers)
- ♦ Nyomtatott zene – referencia (Printed music (reference))
- ♦ Nyomtatott zene – mind (Printed music (all))
- ♦ Megóvándó szurrogátumok nyilvántartása (Register of preservation surrogates)

A részegységekben is a fentiekben leírtak szerint működik az egyszerű keresés, az összetett keresés és a böngészés is.

b) *Multi-set search*: a keresésnek ez a módja több részegységben való együttes kutatást tesz lehetővé. A keresőmezőbe írt szó vagy kifejezés megadása után ki kell választanunk, hogy mi alapján történjen a keresés. Majd azt is, hogy mely részegységekben. Finomításra a már ismertett nyelv, év és formátum korlátozásokkal kerülhet sor.

Multi-set Search

[Quick tips - for this page](#)

Type word or phrase	<input type="text"/>	Search hints
Search by	Any word	
Exact phrase?	☒ No ☐ Yes	
Select subsets :		
	☐ General Printed Books pre-1975	☐ Printed Music (all)
	☐ Humanities and Social Sciences 1975 onwards	☐ Cartographic material
	☐ Science, Technology and Business	☐ Asia, Pacific and Africa Collections
	☐ Document Supply Collection	☐ Newspaper Library
	<input type="button" value="Go"/>	<input type="button" value="Clear"/>

Limit search to:

Language:	All
Year:	<input type="text"/> <small>yyyy (Use -> to limit to a range of years, e.g. 1890->1899)</small>
Format:	All

14. kép A Multi-set search oldala

http://catalogue.bl.uk/F/RCC3DA5L36XRRP8I655EDSQNKXDUS65N3THXKY9G2D8IXXERJN-03282?func=file&file_name=find-m

A keresés a következők szerint történhet:

- ♦ bármely szó (Any word)
- ♦ szerző nevének egy szava (Word from author)
- ♦ cím egy szava (Word from title)
- ♦ kiadás éve (Publication year)
- ♦ kiadó (Publisher)
- ♦ kiadás helye (Place of publication)
- ♦ tárgy (Subject)
- ♦ ISBN
- ♦ ISMN (zene)
- ♦ ISSN
- ♦ egységes cím (Uniform title)
- ♦ újság helyének tárgyszava (Newspaper place heading)
- ♦ formátum (Format)
- ♦ tárgyszó – Library of Congress (Subject heading (Library of Congress))
- ♦ tárgyszó – más (Subject (other))
- ♦ megjegyzés (Notes)
- ♦ tartalomra vonatkozó megjegyzés (Content notes)
- ♦ polcjelzet (Shelfmark)
- ♦ más/helyettesítő polcjelzet (Other/superseded shelfmark)
- ♦ rész-könyvtár/gyűjtemény (Sub-library/collection)
- ♦ típus/jellemző (Type/characteristic)
- ♦ bejelentő szám (Report number)

A választható részegységek: *általános nyomtatott könyvek 1975 előtt* (General printed books pre-1975), *bölcészeti- és társadalomtudomány 1975 után* (Humanities and social sciences 1975 onwards), *természet-, műszaki- és üzleti tudományok* (Sciences, technology and business), *dokumentumellátás gyűjteménye* (Document supply collection), *nyomtatott zene – mind* (Printed music (all)), *kartográfiai tételek* (Cartographic items), *Ázsia, Csendes-óceán és Afrika gyűjtemények* (Asia, Pacific and Africa collections) és *újságok könyvtára* (Newspaper library).

B.) Keresés a főbb katalógusokban:

A főbb katalógusok között találunk külső, nem a British Library által fenntartott katalógusokat is, ezeket ikonnal jelezték.

1.) Angol rövidcím katalógus (1801 előtti publikációk) (English short title catalogue (Pre-1801 publications):

A keresés ebben a katalógusban is ugyanúgy folyik, mint a British Library integrált katalógusában. Lehetőségünk van egyszerű, összetett keresésre és böngészésre. További lehetőség még a könyvtárak listájának böngészése.

2.) Kéziratok (Manuscripts):

A kéziratok közötti keresésre két lehetőségünk van. Az első az *index keresés* (index search), a második a *leírásos keresés* (description search), amelynek része a kéziratok szám szerinti keresése is.

Az *indexes keresés* során kereshetünk névre (Name), további névre (Additional name), jellemző mellékes elemre (Descriptive adjunct), index bejegyzésre (Index entry), nyelvre (Language), állapotra (State), kezdési évre (Start year), befejezési évre (End year), név, mellékes elem és index bejegyzés mindegyikére (Name, Adjunct + Index entry). Választhatunk, hogy az általunk beírt szóra pontos keresést szeretnénk (Name: whole word), a betűkapcsolatot tartalmazza a név (Include longer words) és mindezek a név kezdetétől legyenek csak vizsgálva (Start of name) vagy a nevek bármely részében előfordulhassanak (Any part of name).

A lapján található linket (Find index records for a specific manuscript) használva a kéziratgyűjtemény nevének kiválasztása után számra kereshetünk.

Leírásos keresésnél a keresőmezőbe egy vagy több kulcsszó megadásával végezhetjük a keresést. A lapon található link (Find a specific manuscript (by number)) segítségével akkor találunk meg egy bizonyos kéziratot, ha tudjuk a számát.

3.) Térképek (Maps):

Ez a link a Copac felsőoktatási és nemzeti könyvtári katalógus (*Copac academic and national library catalogue*) oldalára vezet. A katalógus nem csak a brit, hanem írországi könyvtárak összesített katalógusa is egyben.

4.) Sound Archive:

A British Library hanganyagokat tartalmazó katalógusában folytathatunk egyszerű vagy összetett keresést, de akár böngészhetünk is, és egy kattintással elérhetjük a többi katalógust.

- a) *Egyszerű keresés* (Simple search): egyetlen keresőmezőt használva kereshetünk bármely szóra vagy számra (any words or numbers), névre (name), címre (title), tárgyszóra (subject) vagy helyre (place). Használhatjuk az AND, OR, NOT, XOR Boole operátorokat és a csonkolás jeleként a \$-t.
- b) *Összetett keresés* (Advanced search): öt keresőmezőt kitöltve kereshetünk az egyszerű keresésnél felsoroltakra a 4 Boole operátort használva.

A keresést finomíthatjuk a nyelv (language), a formátum (format), a gyűjtemény (collection), az osztály (broad classname) és az év megadásával. Választhatunk, hogy az egyezés keresése (match on) kulcsszavakban (Keywords), balról jobbra (Left to right), vagy jobbról balra (Right to left) kiindulva történjen, valamint rendezhetjük a találatokat szerző (Author), tárgyszó (Subject), cím (Title), relevancia (Relevance), vagy kor szerint, a régebbitől az újabb felé (Old to new) vagy éppen ellenkezőleg (New to old).

Advanced search			Catalogue Searches
any words or numbers	<input type="text"/>	AND	Browse index
name	<input type="text"/>	AND	Call number
title	<input type="text"/>	AND	
subject	<input type="text"/>	AND	
place	<input type="text"/>		
Search Reset			
language:	ANY		
format:	ANY		
collection:	ANY		
broad classn:	ANY		
match on:	Keywords		
year:	<input type="text"/>		
sort by:	None		

15. kép A Sound Archive Advanced Search felülete

<http://cadensa.bl.uk/uhtbin/cgiirsi/rYS7CR2r9m/201200020/38/30026/X/BLASTOFF>

Erről az oldalról elérhetjük még az *index böngészése* (Browse index) és a *nyilvántartási szám* (Call number) funkciókat is.

- c) *Böngészés* (Browse): a böngészés keresőmezőjében a nevek (name), a címek (title), a tárgyszavak (subject) és a nyilvántartási számok (call number) között böngészhetünk. Lehetőségünk van a keresés korlátozására is a mű/felvétel/termék kategóriák közül a mind (all), a termék (product), a felvétel (recording) vagy a mű-fájlok címke kiválasztásával.

5.) *Kurrens időszak kiadványok (Current serials):*

A nyitóoldalon található keresőmezőt használhatjuk gyors keresés lefolytatására. Ezen kívül lehetőségünk van még a kurrens időszak kiadványok abc szerinti listájának böngészésére, illetve egy vagy két (AND és OR operátorokkal összekötött) szó/kifejezés segítségével a keresésre is. Mindkettő a *Search all current serials* alatt. A *Search cover-to-cover titles* alatt a teljes egészében angol nyelvre lefordított időszak kiadványok listájában kereshetünk abc szerint, míg a *Search Cyrillic titles* oldalon a cirill kiadványok között tehetjük meg ugyanezt.

C.) **Keresés a speciális katalógusokban:**

A speciális katalógusok között a következőket találjuk:

- ♦ Könyvkötések katalógusa (Bookbindings)
- ♦ Üzleti információk katalógusa (Business information)
- ♦ Inicialés kéziratok katalógusa (Catalogue of Illuminated Manuscripts)
- ♦ Efemer dokumentumok Evanion Gyűjteménye (Evanion Collection of Ephemera)
- ♦ Családtörténeti kutatás az India Hivatalban (India Office Family History Search)
- ♦ Az India Hivatal válogatott anyagai (India Office Select Materials)
- ♦ A Nemzetközi Dunhuang Projekt „Selyemút kéziratok” Katalógusa (International Dunhuang Project Catalogue of Silk Road Manuscripts)
- ♦ Mikrofilm kutatási gyűjtemények (Microfilm Research Collections)
- ♦ Fényképpel illusztrált könyvek (Photographically illustrated books)
- ♦ Fényképek (Photographs)
- ♦ Wolley szerződések (Wolley charters)

A British Library-n kívül működő, de a könyvtár anyagait is tartalmazó katalógusok:

- ♦ Tizenkilencedik század (Nineteenth Century)
- ♦ Kínai nyomtatott könyvek és időszak kiadványok (Chinese printed books and serials)
- ♦ Az India Hivatal jegyzékei (India Office Records)
- ♦ Japán nyomtatott könyvek és időszak kiadványok (Japanese printed books and serials)
- ♦ Újságok ázsiai nyelveken (Newspapers in Asian languages)

Ezeket a speciális katalógusokat nem mutatom be részletesebben. Annyit jegyeznek meg rólunk, hogy némelyikük adatbázisa még nincs teljes mértékben feltöltve, de így is használható. Kivétel nélkül minden katalógusban lehetőségünk van összetettebb keresések végrehajtására is.

4.4 Értékelés

4.4.1 Szempontok szerint

1. Áttekinthetőség:

A British Library nyitó oldala, azaz honlapja tömör, mutatós, kisebb felbontású képernyőkön is jól mutat. Beköszönő oldal nincs. Az egész oldal végigolvasható a képernyőn, nincs szükség a gördítő sáv használatára. A szöveg kép arány megfelelő. A főcímek érthetők, a fontosabb információk kiemelve szerepelnek.

2. Átláthatóság:

A website neve világos, érthető. A könyvtár szlogenje (*The world's knowledge – A világ tudása*) szerintem egyben a weblap célját és küldetését is megjelöli, bár tényleges küldetésnyilatkozattal nem találkoztam. A fenntartásért felelős szervezet neve a site minden oldalának alján megjelenik.

3. Megjelenítés:

Minden oldalon megjelenik a könyvtár logója, amely egyben a honlapra való visszatérésre is használható link. Nem használnak sehol sem kereteket. Az ikonok és nyomógombok stílusa állandó. A színválasztás általában jó, bár én kerülném a néhol megjelenő sötét háttérszínt. A képek prezentációja megfelelő. A fontosabb képek csak bélyegképként szerepelnek, de rájuk kattintva felnagyíthatók. A British Library digitális vízjele szinte mindegyiken szerepel, így kívánják meg elejét venni az illetéktelen felhasználásnak. Képalírások csak a fontosabb, könyvtári állomány tagjait bemutató képek esetében vannak, az illusztrációnak szánt képeket nem látták el felirattal. A szövegek betűmérete megfelelő, állítható. A szövegek tagoltak. A linkek működőképességével akadnak gondok, de általában véve elmondható, hogy működnek. Megjelenítésük vegyes, néhol a szabványos kék színt láthatjuk, máshol például pirosak a linkek. A multimédiás tartalmak megjelenítéséhez (és a hangfájlok lejátszásához) általában a Microsoft Media Player elegendő. Sok tartalom szerepel Streaming Windows Media formátumban. Külön telepítendő azonban a Turning the PagesTM megjelenítéséhez a Shockwave plug-in. Szükség van még az Acrobat Reader-re is a letölthető PDF formátumú anyagok, folyóiratcikkek, ismertető olvasásához. Ezek letöltési oldalai linkeken elérhetők.

4. Navigáció:

A website-on az eligazodás nem mindig egyszerű. Azt mindig látjuk, hogy hol vagyunk éppen, de néha csak a böngésző „Vissza” gombjával tudunk visszaevickélni arra az oldalra, ahonnan a linkeket követve elindultunk. Az útvonalmutató sok oldalon segíti a navigációt, könnyen visszaléphetünk egy magasabb szintre, de sajnos nincsen jelen minden oldalon. A „hol jártam már?” kérdésre is kapunk választ, de nem mindenhol. A linkek bizonyos oldalakon más színűek lesznek, ha már használtuk őket. Ez nem feltétlenül a szabványos színek alkalmazását jelenti, de arra is van példa. A „Hová mehetek innen?” kérdésre is választ kaphatunk, az oldalak többségén bal oldalon, vagy az oldal tetején, alján szerepelnek az azonos szinten elérhető tartalmak. A magasabb szintekre többnyire az oldalak tetején található navigációs sáv segítségével juthatunk el. Képes ajánló linkeket pedig általában jobb oldalon találunk. Minden oldalon jelen van a honlapra mutató link, néha több formában is, de a logóra kattintva biztosan mindenhol visszajuthatunk a honlapra. A kifelé mutató linkek jelzésére egy külön ikont használnak. A site-térkép nem érhető el minden oldalról, de ahonnan elérhető, ott a linkekre kattintva a térképnek azon a részén találjuk magunkat, ahonnan érkeztünk. A site-on belüli keresésre a honlap keresőmezőjét használva van lehetőség.

5. Weboldalak szövege:

Az oldalakon található szövegek tagoltak, tömörek, könnyen érthetők. Az áttekinthetőségen néhány esetben lehetne javítani. Az olvasást mindenhol elsegíti a betűméret, a betűtípus és a betűszín-háttérszín kontrasztja is. Zavaró háttérképek sehol nincsenek.

6. Többnyelvűség:

A website valamennyi oldala csak angol nyelven érhető el.

7. Interaktivitás:

A felhasználók véleményüket online, elektronikus formában és postai úton is elküldhetik. A visszajelzést szívesen veszi a könyvtár. A különböző szolgáltatásokkal kapcsolatban érdeklődők számára is megadják mind a postai címet, mind az illetékes személy email címét és telefonszámát. Online fórummal csak annyiban találkoztam, amennyiben a *Támogatók fóruma* (Supporters' forum) oldalán néhány személyes vélemény olvasható, amelyet a támogatók küldtek be emailben. Online referenz szolgáltatást nem találtam a website-on.

8. Fogyatékkal élők támogatása:

A háttérszín és a betűszín kontrasztja mindenhol megfelelő. Nincsenek az olvasást zavaró háttérképek. A legtöbb oldalon relatív betűméretek szerepelnek. A fontosabb, nem illusztrációnak szánt képeknél megjelennek az ALT szövegek, a linkeknél azonban sehol sem. Nem találtam olyan linket, amely a csak szöveges oldalra vezetett volna. A hang- és videofelvételek feliratait előhívhatók, vagy eleve meg vannak a fájlok alatt. Kivételt képeznek a Sound Archive-ből, keresés után meghallgatható fájlok.

9. Karbantartottság:

A site valamennyi oldalán csak naprakész információk szerepelnek, de a legutolsó frissítés dátuma sehol nem található meg. Az elavult tartalmak archívumba kerülnek, ahonnan könnyen előhívhatók.

10. Online dokumentáció:

Az online dokumentáció inkább csak a katalógus vagy az egyéb kereső oldalakról érhető el. Ahol viszont van, ott pontokba szedve, néhány példával illusztrálva olvashatjuk. Az online dokumentáció nem kereshető és szómagyarázat sincs hozzá, pedig néhány kifejezésnél jó lenne tudni mit is kell alatta érteni.

Összességében a British Library honlapját igazán jól sikerült összeállítani és kivitelezni. A könyvtár rengeteg szolgáltatása érhető el a website-on, így néhol elkerülhetetlen a zsúfoltság érzése. A navigációt is megnehezítik kissé a tartalmak közötti bonyolult összefüggések, nem mindig lehet egy lépésből pontosan oda visszaérkezni, ahonnan elindultunk, de ez egy kis türelemmel és elszántsággal megoldható.

4.4.2 Táblázatba foglaltn

Vizsgált tulajdonság	Könyvtári honlap	Könyvtári website
Áttekinthetőség:		
Beköszönő oldal nincs	✓	
Szöveg-kép arány elfogadható	✓	✓
Érthető, egyértelmű főcímek	✓	✓
Fontos információk kiemelése	✓	✓
Gördítősáv használata nélkül is olvasható az oldalak alja	✓	✗
Átláthatóság:		
Világos site-nevek használata	✓	✓
Fenntartásért felelős szervezet feltüntetése	✓	
Küldetésnyilatkozat valamilyen formában elérhető		✗
Megjelenítés:		
Logó használata	✓	✓
Ikonok állandó stílusban és jelentésben vannak használva		✓
Site-on belüli oldalak egységes stílusúak		✓
Képek mérete optimális	✓	✓
Tagolt, tömör szövegek	✓	✓
Nincsenek nem működő linkek	✓	✓
Linkek megjelenítése szabványos (és nincs <i>Kattintson ide</i> link)	✓	✓
Animációk, 3D-s animációk használata csak indokolt esetben	✓	✓
Multimédiás tartalmak megfelelő alkalmazása	✓	✓
A keresőfelület a site minden oldalán megjelenik		✓
Navigáció:		
Navigációt szolgáló gombok vannak és egységesek		✓
Minden oldalon van a honlapra mutató link		✓
Van útvonalmutató	✓	✓
Jelölve van, hogy hol jártunk már	✗	✓
Van site-térkép és minden oldalról könnyen elérhető	✗	✓
Az oldalcímek logikusak		✓
Többnyelvűség:		
Az oldalak legalább részben, legalább két nyelven elérhetők		✗
Minden oldal legalább két nyelven elérhető		✗
Könnyű váltani a nyelvek között		✗
Az oldalak szerkezete azonos minden nyelven		✗
Interaktivitás		
Email címek, telefonszámok elérhetők	✓	
Elektronikus formanyomtatványok, kérdőívek elérhetők		✓
Fórumok elérhetők		✓
Online referensz szolgáltatás elérhető		✗
Fogyatékkal élő felhasználók támogatása:		
Háttér- és betűszínek kontrasztosak	✓	✓
Nincs zavaró háttérkép	✓	✓
Nem abszolút betűméretek szerepelnek	✓	✓
ALT szövegek a képeknél	✓	✗
ALT szövegek a linkeknél	✗	✗
Hang- és videó felvételek feliratozása	✓	✗

Karbantartottság:		
Utolsó frissítés dátuma szerepel	✗	✗
Csak naprakész információk szerepelnek	✓	✓
Az elavult információk/hírek archívumba kerülnek	✓	✓
Online dokumentáció:		
Könnyen, minden oldalról elérhető a dokumentáció		✗
Kereshető a dokumentáció		✗
Példákkal illusztrált		✓
Egyszerű világos nyelvezet		✓
Kifejezések és szakszavak magyarázata elérhető		✗

A könyvtár honlapja az elérhető 27 pontból 23-at kapott, a website-ja az elérhető 43-ból 29-et.

Összesen: 52 pont a 70-ből.

5 Library and Archives Canada / Bibliothèque et Archives Canada

5.1 A Library and Archives Canada rövid bemutatása

A Library and Archives Canada 2004-ben a Kanadai Nemzeti Könyvtár (National Library of Canada) és a Kanadai Nemzeti Levéltár (National Archives of Canada) egyesítésével jött létre. Törvény biztosítja, hogy gyűjteményébe a Kanadában megjelenő dokumentumok köteles példányai bekerüljenek. A könyvtárban több mint 71.000 órányi filmanyag lelhető fel, egészen 1897-től. Több mint két és fél millió építészeti rajz, tervrajz és térkép is ide került, néhány még a 16. század elejéről. Elektronikus formában körülbelül 3,18 millió megabájtnyi információt őriznek itt, beleértve több mint 9500 online elérhető kanadai folyóiratot és könyvet. A gyűjtemény része még az 1850 óta készített közel 21,5 millió fénykép, 270.000 órányi videó- és hanganyag, a szövetségi, tartományi, és területi kormányzatok által kiadott szövegek és hivatalos kiadványok, több mint 343.000 műalkotás (akvarellek, vázlatok, miniatűrök, olajfestmények és karikatúrák), körülbelül 200.000 hangfelvétel különféle hanghordozókon, a hatalmas medál, pecsét, plakát és címer gyűjtemény és a Kanadai Postai Archivum. Szintén megtalálhatóak itt Kanada nemzeti, tartományi és területi folyóiratai, a napilapoktól a diákújságokon át az őslakosok folyóirataiig. Kutathatóak mikrofilmek, kéziratok és disszertációk. Érdekesség, hogy a könyvtári gyűjtemény részét képezi az 1689 óta elkészült több mint egymillió portré is.

5.2 A Library and Archives Canada a weben

A könyvtár mellett, hogy információkkal szolgál a könyvtár fizikai elérhetőségeiről, a nyitva tartásról, a szolgáltatásokról, a szálláslehetőségekről, weblapján megpróbálja hatalmas gyűjteményének minél nagyobb részét elérhetővé tenni. Már elérhetőek kereshető online szöveges, fénykép és audió gyűjtemények. Online kiállításokat is összeállítottak, melyek kiemelik, és kontextusba helyezik a gyűjteményből kiválasztott anyagokat. A kutatásokat segítik az információs dokumentumok online változatai, amelyek segítenek a könyvtárban valóban megtalálható, kézbe vehető anyagok felkutatásában.

A népszerű online források között megtalálhatók az őslakosokkal kapcsolatos források és szolgáltatások, a kanadai genealógiai központ, a kanadai online életrajzi szótár, a tanulási központ, a katonai személyek adatbázisa, multikulturális források és szolgáltatások és a kanadai szakdolgozat portál is.

A könyvtár és levéltár különleges szolgáltatásai közül linkek vezetnek többek között olyan weblapokra mint a Kanadai Kormány Irattára, AMICUS szolgáltatás, Canadiana: Kanada nemzeti bibliográfiája, ISBN, Irodalmi Archivum és még 32 más szolgáltatás weblapja.

5.3 A Library and Archives Canada website-ja

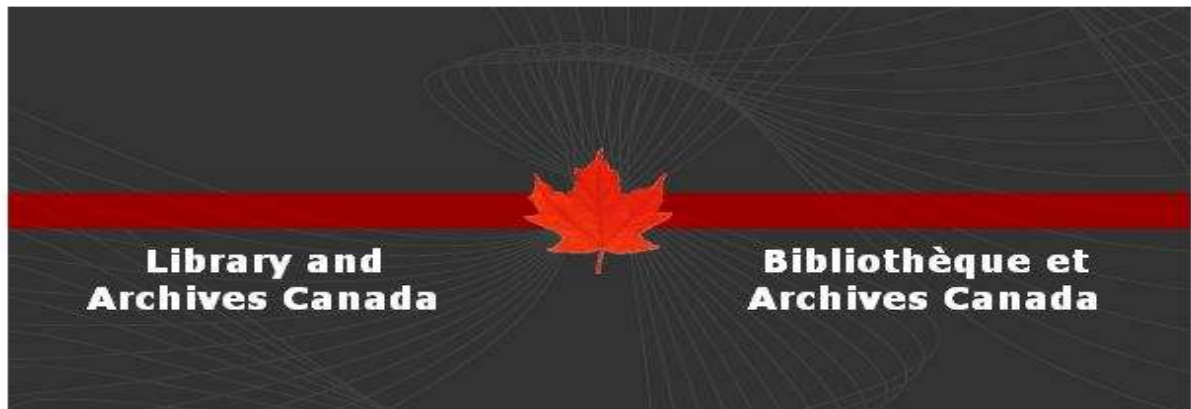
5.3.1 A Library and Archives Canada honlapja

A könyvtár valódi honlapjának megnyitása előtt egy beköszönő oldalon találjuk magunkat. Itt dönthetünk úgy, hogy angol vagy francia nyelven elolvassuk a *Fontos Közleményeket* (Important Notices) ahol a cookie-kra, a hivatalos nyelvekre, a felelősség háraitására, a copyright-ra valamint a kanadai kormánynak az adatvédelemre vonatkozó információit találjuk. (Ez az oldal azonban minden más oldal aljáról linken keresztül is könnyedén elérhető.)

Library and Archives
Canada

Bibliothèque et Archives
Canada

English

Français

Canada

[Important Notices](#)

[Avis importants](#)

16. kép *A Library and Archives Canada* beköszönő oldala
<http://www.collectionscanada.gc.ca/>

Szerencsére csak egyetlen kattintásra van szükség ahhoz, hogy elérjük az angol vagy a francia nyelvű honlapot. A továbbiakban az angol nyelvű oldalakkal foglalkozom, kivéve az értékelés többnyelvűséggel foglalkozó részét.

Library and Archives
Canada

Bibliothèque et Archives
Canada

Canada

Library and Archives Canada
www.collectionscanada.gc.ca

Français | **Home** | **Contact Us** | **Help** | **Search** | **canada.gc.ca**

[Home](#)

Who We Are
[About Us](#)
[Contact Us](#)
[Visit Us](#)

What We Have
[In Our Collection](#)
[On Our Website](#)
[Our Popular Resources](#)

What We Do For
[The Public](#)
[Government](#)
[Archives, Libraries and Publishers](#)

What's Happening

 Canada's national collection of books, historical documents, government records, photos, films, maps, music...and more.

In The Spotlight

Spirit and Intent Understanding Aboriginal Treaties
 Exhibition open to the public from September 24, 2007 to March 24, 2008

October is Canadian Library Month

Canadian Genealogy Centre

Portrait Gallery of Canada

Media Room

UNESCO
 Library and Archives Canada Celebrates UNESCO's World

Ancestors Search
 Search combined genealogical databases

Search All:

 Search only:
[Library Archives](#)
[Ancestors Website](#)

17. kép *A Library and Archives Canada* honlapjának részlete
<http://www.collectionscanada.gc.ca/index-e.html>

A könyvtár honlapja vízszintesen két részre oszlik, a lentebb elhelyezkedő vízszintes rész pedig függőlegesen is háromfelé van osztva. A felső rész bal felső sarkában található a kanadai zászló, mellette a könyvtár angol és francia nyelvű neve. A jobb felső sarkot az ország neve és kisebb méretű zászlója foglalja el. Ezek alatt a Kanada jelképének számító piros juharfalevél alatt fekete sávban fehér betűkkel ismét a könyvtár neve olvasható, alatta pedig az Internetes elérhetőségének címe. A fekete sáv alján egy navigációs sávot látunk a következő opciókkal: *Francia* (Français) --- *Honlap* (Home) --- *Lépjén kapcsolatba velünk* (Contact us) --- *Segítség* (Help) --- *Keresés* (Search) --- *canada.gc.ca (a kanadai kormány honlapja)*.

A három részre osztott felület bal oldalán is navigációs részt találunk. Itt öt főbb szekció helyezkedik el, amelyekre kattintva (kivéve a *Mit teszünk – What we do for* szekciót) a középső területre töltődnek be a tartalmak. A főbb szekciók közül az első háromhoz tartozó oldalak esetében az osztott felület jobb oldalán minden esetben megjelenik a *Keresést* lehetővé tevő rövid keresőmező, illetve alatta *Lásd még* felirattal a hasonló tartalmú oldalakra mutató néhány link. A szekciók: *Kik vagyunk » Rólunk* --- *Lépjén kapcsolatba velünk* --- *Látogasson el hozzánk* (Who We Are » About Us --- Contact Us --- Visit Us); *Mi szerepel » Gyűjteményünkben* --- *Weblapunkon* --- *Népszerű forrásaink között* (What We Have » In Our Collection --- On Our Website --- Our Popular Resources); *Mit teszünk » A nagyközönségért* --- *A kormányért* --- *A levéltárakért, könyvtárakért és könyvkiadókért* (What We Do For » The Public --- The Government --- Archives, Libraries and Publishers); *Történések » Kiállítások, foglalkozások* --- *Újdonságok* --- *Fontos közlemények* (What's Happening » What's On --- What's New --- Important Announcements); *Üvegseb* (Proactive Disclosure). A függőlegesen osztott felület közepén *Reflektorfényben* (In the spotlight) címszó alatt négy aloldalra, kiállításokra, eseményekre, adatbázisokra irányítják figyelmünket. Ezek időről időre változnak. A felület jobb oldalán keresőmezőt találunk, amelyből keresést indítva a könyvtár, a levéltár, az elődök és az egész website adatai között együttesen kereshetünk. Ha korlátozni akarjuk a keresést valamelyik állományrészre a négy közül, akkor annak nevére kattintva külön keresőoldal nyílik meg, ahol már összetett keresésekre is van lehetőség. A keresőfelület alatt három képpel és felirattal ellátott ikonra kattintva juthatunk el a *Kanadai Genealógiai Központ* (Canadian Genealogy Centre), a *Kanadai Portré Galéria* (Portrait Gallery of Canada) vagy a *Média szoba* (Media Room) oldalaira.

5.3.2 A Library and Archives Canada site-jának egyéb oldalai

A továbbiakban a könyvtári honlap navigációs sávjairól egyenesen elérhető oldalak bemutatására törekszem. Ezt a terjedelmi korlátok miatt nem tudom teljesen részletekig menően megtenni, de megpróbálok minden fontos, illetve általam érdekesnek tartott tartalomról beszámolni. Az oldalak mindegyike egy néhány soros ismertetővel kezdődik, majd a fontosabb tartalmakra mutató linkekkel folytatódik. Az oldalak szerkezete az ismertető oldalakig minden esetben azonos, sőt általában még az altémákat tartalmazó oldalak szerkezete is ugyanolyan, mint a nyitóoldalé. Az oldalak tetején és bal oldalán megmaradnak a navigációt segítő sávok, középre töltődnek be a tartalmak, a jobb oldalon pedig a keresősáv alatt az éppen olvasott oldal tartalmához kapcsolódó linkeket találunk.

5.3.2.1 *Rólunk* (About Us)

Ezt az oldalt igazi bemutatkozó oldalnak tekinthetjük. Mindent megtudhatunk a könyvtárról. Linkek vezetnek többek között a küldetésnyilatkozathoz, a könyvtárit létrehozó törvénycikkhez, a jövőbeni terveket ismertető oldalhoz, a könyvtár igazgatóját bemutató oldalhoz. Információkat kaphatunk a könyvtár szervezeti felépítéséről és személyzetéről, a korábbi Kanadai Nemzeti Könyvtárról és a korábbi Kanadai Nemzeti Levéltárról.

Eloolvashatjuk a különböző könyvtárral kapcsolatos jelentéseket, a nemzeti együttműködési kezdeményezés szövegeit, de akár a vészhelyzetekre vonatkozó dokumentumokat is.

5.3.2.2 Lépjen kapcsolatba velünk (Contact Us)

A könyvtár postacímét, telefonszámait természetesen tartalmazza az oldal. Elérhetők innen elektronikus formanyomtatványok is, illetve a könyvtár online élő chat szolgáltatása is. Az összes könyvtári szolgáltatáshoz kapcsolódó elérhetőségekhez is vezet innen link.

5.3.2.3 Látogasson el hozzánk (Visit Us)

A könyvtár épületeinek címei, a főépület megközelítésének térképes ábrázolása, a nyitva tartási idő, a szálláslehetőségek, a megközelíthetőség és a parkolás képezi az oldal részét.

5.3.2.4 Gyűjteményünkben (In Our Collection)

A könyvtár website-jának ez a része betekintést nyújt a gyűjtemény *összetételébe* (Overview), a *megőrzés* folyamatába (Preservation), megtudhatjuk, *hogyan bővül a gyűjtemény* (How the Collection is Developed) és *hogyan lehet hozzájárulni a gyűjteményhez* (How to Contribute Materials to LAC).

5.3.2.5 Weblapunkon (On Our Website)

Azt, hogy mit is tartalmaz a könyvtári website, négyféle módon tudhatjuk meg. Lehetőségünk van *abc szerinti böngészésre* (Browse Alphabetically), *téma szerinti böngészésre* (Browse by Topic), *média szerinti böngészésre* (Browse by Media), *terméktípus szerinti böngészésre* (Browse by Product Type). Több mint 200 címsor szerepel az abc-s listában, 22 téma alá sorolva. A média szerinti böngészésnél az elérhető audió és videó fájlok kerültek felsorolásra. A terméktípusok oldalán a *virtuális kiállítások* (Virtual Exhibitions), *kutatási segédletek* (Research Aids) és *digitális gyűjtemények* (Digital Collections) találhatóak.

5.3.2.6 Népszerű forrásaink (Our Popular Resources)

A Library and Archives Canada nyolc legnépszerűbb online forrásához vezető linkek oldala. A nyolc link a következő:

- ♦ Őslakosokkal kapcsolatos források és szolgáltatások (Aboriginal Resources and Services)
- ♦ Kanadai Genealógiai Központ (Canadian Genealogy Centre)
- ♦ Kanadai információk tárgyszavak szerint (Canadian Information by Subject)
- ♦ Online kanadai életrajzi szótár (Dictionary of Canadian Biography Online)
- ♦ Tanulási központ (Learning Centre)
- ♦ Katonai személyi nyilvántartások (Military Personnel Records)
- ♦ Multikulturális források és szolgáltatások (Multicultural Resources and Services)
- ♦ Kanadai disszertáció portál (Theses Canada Portal)

5.3.2.6.1 Őslakos források és szolgáltatások (Aboriginal Resources and Services)

Ezen az oldalon rengeteg olyan dolog van összegyűjtve, amely segít megérteni a kanadai őslakosok életét, kultúráját, nyelvét, stb. A rövid *bemutakozás* (Introduction) után megismerkedhetünk az *újdomságokkal* (New), elolvashatjuk a témával kapcsolatban leggyakrabban feltett kérdéseket (Frequently Asked Questions). A *források listája* (Directory of Resources) kereshető, erről bővebben a keresést bemutató 5.3.3 alfejezet részben.

18. kép Az Aboriginal Resources and Services nyitó oldalának fejléce
<http://www.collectionscanada.gc.ca/aboriginal/index-e.html>

A *források* (Resources) típus szerint rendezve (Internet címmel együtt) is megtalálhatók az oldalon, *nyomtatott források* (Printed Resources), *levéltári nyilvántartások* (Archival Records), *digitális gyűjtemények* (Digital Collections), *genealógia* (Genealogy) és *virtuális kiállítások* (Virtual Exhibitions) csoportosításban. A *kapcsolódó site-ok* (Related Sites) alatt külön szerepelnek az *egyesületek és szervezetek* (Associations and Organizations) és a *más* (Other) weblapok. *Hozzászólásainkat* (Comments) a megadott emailre küldhetjük. A *copyright/források* (Copyright/Sources) alatt az oldalon felhasznált képek adatait találjuk.

5.3.2.6.2 Kanadai Genealógiai Központ (Canadian Genealogy Centre)

A Genealógiai Központ az ősök felkutatásához nyújt segítséget. Rengeteg információt találunk itt akár arról, hogyan kezdjünk hozzá a családfakutatáshoz, akár a felhasználható forrásokról, amelyekből több tucat áll rendelkezésre. A site-részhez külön site-térkép is kapcsolódik, annyira összetett ez a szekció, hogy erre szükség is van. Többféle szempont szerinti keresést is végrehajthatunk a genealógiai adatbázisokban. Erről bővebben a keresést bemutató részben írok, az 5.3.3 alfejezetben írok.

A központ nyitó oldalán a keresőmező alatt linkeket találunk négy csoportra osztva. A *legtöbbet használt nyilvántartások* (Most Requested Records) alatt elérhetők:

- ♦ *Születések, házasságkötések, halálozások* (Births, Marriages, Deaths)
- ♦ *Népszámlálás* (Census)
- ♦ *Bevándorlás és állampolgárság* (Immigration and Citizenship)
- ♦ *Katonaság* (Military)
- ♦ *Föld* (Land)
- ♦ *Foglalkoztatás* (Employment)

A *hogyan induljunk el* (How to Begin) alatt a következő linkek találhatóak:

- ♦ *Mit tegyünk elsőször* (What to Do First)
- ♦ *A stratégia kiválasztása* (Choosing a Strategy)
- ♦ *Az információ megtalálása* (Finding Information)
- ♦ *Az információ szervezése* (Organizing Information)
- ♦ *Még többet megtudni* (Learning More)

A *mit tehet ön* (What You Can Do) alá tartozó linkek:

- ♦ *Ősök felkutatása – Adatbázisok* (Search for Ancestors)(Databases)
- ♦ *Kutatási témák* (Research Topics)
- ♦ *Kanadai helységek megtalálása* (Find Canadian Places)
- ♦ *Más website-ok megismerése* (Discover Other Websites)
- ♦ *Kérdezzen tőlünk* (Ask a Question)

Az *oktatási anyagok* (Learning Resources) között két tétel szerepel:

- ♦ *Útmutatók* (Guides)
- ♦ *Fiatalok kuckója* (Youth Corner)

Library and Archives Canada / Bibliothèque et Archives Canada

Franglais Home Contact Us Help Search canada.gc.ca

Canadian Genealogy Centre

CGC Home Search for Ancestors How to Begin What to Search Topics Where to Search Places Genealogy Links Youth Corner Ask a Question

About the Centre
On Site Service
Events
News
Suggestions and Comments
Site Map

Welcome to the Canadian Genealogy Centre

A great place to research your family history!

Ancestors Search: Combined genealogical databases

Exact Match:

[Advanced Search](#) [Search Tips](#)

Most Requested Records
[Births, Marriages, Deaths](#)
[Census](#)
[Immigration and Citizenship](#)
[Military](#)
[Land](#)
[Employment](#)

How to Begin
[What to Do First](#)
[Choosing a Strategy](#)
[Finding Information](#)
[Organizing Information](#)
[Learning More](#)

What You Can Do
[Search for Ancestors \(Databases\) NEW!](#)
[Research Topics](#)
[Find Canadian Places](#)
[Discover Other Websites](#)
[Ask a Question](#)

Learning Resources
[Guides](#)
[Youth Corner](#)

That's my family
www.thatsmyfamily.info
 A single tool to search multiple databases in various provinces

CBC - Who Do You Think You Are
www.cbc.ca/whodo_youthinkyouare/

About This Week's Episode
 About Previous Episode

19. kép A Genealogy Centre nyitó oldala

<http://www.collectionscanada.gc.ca/genealogy/index-e.html>

A központ része a *Katonai személyi nyilvántartások* (Military Personnel Records) is, amely szintén szerepel a Library and Archives Canada legnépszerűbb forrásainak listáján. Itt a katonai nyilvántartások különböző fajtáiban kutathatunk. Némelyikük csak egyszerű felsorolás volt, míg mások számos érdekes részletet is tartalmaznak. Az oldalon számos más weboldal címét is megtaláljuk, amelyek szintén sokat segíthetnek a család felmenőinek kutatásában.

5.3.2.6.3 Kanadai információk tárgyszavak szerint (Canadian Information by Subject)

A Library and Archives Canada azért fejlesztette ki ezt az információs szolgáltatást, hogy a Kanadáról világszerte az Interneten megjelenő anyagok könnyen hozzáférhetőek legyenek. A tárgyszavak, amelyek az információk rendezését szolgálják a Dewey-féle osztályozáson alapulnak. Lehetőségünk van az oldalról elérni a *keresés* (Search), az *abc szerinti lista* (Alphabetical Order) és a *tárgyszavas lista* (Subject Order) aloldalait. Az *újdságokról* (What's New?) és a *szolgáltatásról magáról* (About) is tájékozódhatunk.

5.3.2.6.4 Online kanadai életrajzi szótár (Dictionary of Canadian Biography Online)

A University of Toronto és az Université Laval által 1959-ben indított kutatási kezdeményezés eredményeképpen született meg ez az online életrajzi szótár, amelyben az 1930-ig élt személyek kaptak helyet. A szótár folyamatosan bővül, a már megjelent életrajzi szótár adatainak egyre több szempontú keresését teszi majd lehetővé, valamint nyomtatásban még meg nem jelent adatokkal is egyre inkább kiegészül. A szótárban való keresésről részletesebben az 5.3.3 alfejezetben.

5.3.2.6.5 Oktatási központ (Learning Centre)

A könyvtárnak ezen az oldalán a könyvtár állományára épített oktatási anyagok állnak a tanárok és diákok rendelkezésére. Több formátumban (HTML, PDF, RTF) letölthetők a minden részletre kiterjedő óratervék a kapcsolódó fejezetekkel, kvízek és játékok.

Library and Archives Canada / Bibliothèque et Archives Canada

Canada

canada.gc.ca

Learning Centre

Introduction

For Teachers

For Students

Toolkit

The EvidenceWeb

Introduction

About This Site

Comments

Copyright

Theses Canada Portal

Introduction

Welcome to Library and Archives Canada's *Learning Centre* -- bringing quality educational products and services to teachers and students.

Library and Archives Canada (LAC) has a collection strong in history, literature and music. The *Learning Centre* allows us to open our vaults to all Canadians by making some of our treasures available online. Students gain access to material that will enrich their learning experience.

The *Learning Centre* should be considered as a work in progress. New material will be added as it is produced. We invite you to visit our site from time to time to see the latest developments.

Teachers and students will find websites, educational tools, and digitized primary sources (printed documents, diaries, maps, illustrations, paintings, manuscripts, and printed and recorded music) from LAC holdings. These resources stimulate students' imaginations and develop their critical thinking skills, as well as help teachers make Canadian history, literature and music come to life.

If you are an educator, be sure to have a look at "**For Teachers**." You'll find comprehensive teaching units and strategies, lesson plans, ideas and activities

What's New?

Featured Books and Links

20. kép A Learning Centre kezdő oldala

<http://www.collectionscanada.gc.ca/education/index-e.html>

Külön szekció áll a *tanárok* (For Teachers) és a *diákok* (For Students) rendelkezésére, valamint a segédanyagok is külön csoportba kerültek, a kutatást fejlesztők a *szerszámkészlet* (Toolkit) részlegben, az elsődleges forrásokra támaszkodók pedig az „*EvidenceWeb*” oldalára.

Szintén elérhető erről az oldalról a kanadai disszertációkat tartalmazó *Theses Canada Portal*, amiről bővebben az 5.3.2.7 alfejezetben írok.

5.3.2.6.6 Multikulturális források és szolgáltatások (Multicultural Resources and Services)

21. kép A Multicultural Resources and Services fejléce
<http://www.collectionscanada.gc.ca/multicultural/index-e.html>

A könyvtárnak ez az oldala segítséget kíván nyújtani a vegyes összetételű közösséggel dolgozó információs szakembereknek. De ugyanígy próbál meg belépési pontként szolgálni az újdonsült kanadaiak, az oktatók, a diákok és a kutatók számára is.

A *Resources* oldalról lehetőségünk van elérni a következőket:

- ♦ *Keresés a gyűjteményekben* (Search the Collections)
- ♦ *Újságok* (Newspapers)
- ♦ *Genealógiai anyagok* (Genealogical Resources)
- ♦ *Web projektek* (Web Projects)
- ♦ *Kulturális kutatások segédletei* (Cultural Finding Aids)
- ♦ *Tematikus útmutatók* (Thematic Guides)
- ♦ *Oktatási anyagok* (Educational Resources)
- ♦ *Művészet és fényképészet* (Art and Photography)
- ♦ *Életrajzok* (Biographies)
- ♦ *Irodalom* (Literature)
- ♦ *Nyilvántartások* (Recordings)
- ♦ *Speciális gyűjtemények* (Special Collections)
- ♦ *Jelentések – Library and Archives Canada* (Reports (LAC))

A *szerszámkészlet* (Toolkit) oldalán egy részletes, letölthető útmutatót találunk a multikulturális gyűjtemények létrehozásához. A *lista* (Directory) címszó alatt keresést hajthatunk végre nemzeti és nemzetközi kereskedelmi cégekkel, kiadókkal, könyvtárakkal és kulturális szervezetekkel kapcsolatban. A *vita lista* (Discussion List) oldalán feliratkozhatunk a kanadai nemzeti könyvtár által létrehozott multikulturalizmussal és többnyelvűséggel foglalkozó online forumra.

5.3.2.6.7 Kanadai disszertáció portál (Theses Canada Portal)

Amint az a nevéből is kiderül ez a portál a kanadai disszertációknak ad helyet. A könyvtár 2004-ben indította a portált, amelyen ingyenesen kereshetők és teljes szöveggel megtekinthetők az 1998 óta írt, digitalizálásra került disszertációk. 2005 óta a könyvtár begyűjti az ország egyetemlein készült disszertációkat. A disszertációk a könyvtár AMICUS katalógusán keresztül is megtalálhatók. A portálon külön oldalakon, részletekbe menően olvashatók a diákok (Information for Students) és az egyetemek (Information for Universities) számára fontos információk, gyakran feltett kérdések formájában is.

A disszertációk kereshetők, a teljes szövegű dokumentumok PDF formátumban szerepelnek. A keresésről bővebben az 5.3.3 alfejezetben..

Find a Thesis

Information for Students

Information for Universities

About Theses Canada

Related Sites

Comments

Welcome to the Theses Canada Portal!

What's New

This is your central access point for Canadian theses and information about the Theses Canada program. From here you will be able to:

- Search AMICUS, Canada's national online catalogue, for bibliographic records of all theses in Library and Archives Canada's theses collection, which was established in 1965;
- Access and search the full text electronic versions of numerous Canadian theses and dissertations;
- Find out everything you need to know about Theses Canada, including how to find a thesis, how our program works, information on copyright and much more.

The electronic theses and dissertations on this site are for the personal use of students, scholars and the public. Any commercial use, publication or lending of them in libraries is strictly prohibited.

22. kép A Theses Canada Portal nyitó oldala

<http://www.collectionscanada.gc.ca/thesescanada/index-e.html>

5.3.2.7 A nagyközönségért (The Public)

A *bemutakozó* (Introduction) oldalról, vagy a bal oldali navigációs sávról is elérhetők a nagyközönség számára biztosított szolgáltatásokat leíró oldalak.

A menü tartalma:

- ♦ *Kutatási eszközök* (Research Tools): a könyvtár állományához való hozzáférést segítő online elektronikus eszközök bemutatása. Az oldalról linkek vezetnek a megfelelő eszközökhöz (pl.: AMICUS adatbázis – a könyvtári állomány katalógusa; Archivianet – a könyvtár levéltári adatbázisait tartalmazza).
- ♦ *Kérdezzen minket* (Ask us a Question): a kérdéseket több formában is várja a könyvtár. A *gyakran felelt kérdések* (Frequently asked questions) már a válaszokat is tartalmazza. Megtaláljuk itt a könyvtár összes elérhetőségét, telefon, fax, postai, online, email, személyes, élő chat. Információt kaphatunk arról is, hogyan bizhatunk meg valakit kutatással (Hiring a Free-lance Researcher).

- ♦ *A könyvtári anyagok elérése és kölcsönzése* (Consulting and Borrowing Materials): 12 link vezet el minket a legfontosabb tudnivalók oldalaihoz. Többek között lehetőségünk nyílik online „beiratkozni” a könyvtárba (User Card Registration Form).
- ♦ *Látogatásra készülve* (Preparing for a Visit): a könyvtár elhelyezkedésével, megközelítésével, a használati szabályzattal, a szálláslehetőségekkel, a beiratkozással, a nyitva tartással kapcsolatos információk helye.
- ♦ *Fénymásolás és egyéb sokszorosítás* (Photocopies and Reproductions): a szolgáltatások feltételeiről, lehetőségeiről, árairól kaphatunk felvilágosítást.
- ♦ *A dokumentumok elérésének és felhasználásának feltételei* (Conditions for Access to and Use of Documents): a különböző gyűjteményekre vonatkozó használati feltételek vannak itt elhelyezve.
- ♦ *A nagyközönség számára biztosított szolgáltatások A-tól Z-ig* (Services to the Public from A to Z): a tizenhárom leggyakrabban megtekintett oldal felsorolása után a további szolgáltatások abc-rendben szerepelnek.

5.3.2.8 A kormányért (The Government)

Ezen az oldalon megismerkedhetünk a könyvtárnak a kormány munkájához kapcsolódó szolgáltatásával, tevékenységeivel. Ezek a következő címszavak alatt kerülnek felsorolásra: *termékek és szolgáltatások* (Products and Services), *könyvtárak* (Libraries), *információ áthelyezés* (Disposition), *kontrollált szótár* (Controlled Vocabularies), *érdeklődésre számot tartó linkek* (Links of Interest), *hírek és események* (News and Events), *vélemények* (Comments), *IM Portal* (Információ Menedzsment Portál).

5.3.2.9 A levéltárakért, könyvtárakért, kiadókért (The Archives, Libraries and Publishers)

Itt a három intézménytípus számára hasznos szolgáltatások és eszközök elérhetőségei kerülnek felsorolásra, külön-külön oldalakon. A szolgáltatásoknak csak egy csekély hányadát nyújtja a Library and Archives Canada. Ezek sincsenek külön jelölve, ezért nem sorolom fel őket részletesen. Minden fontosabb, a nemzeti könyvtárak alapfeladatának tekintett szolgáltatás linkje megtalálható a *könyvtárak* szekcióban.

5.3.2.10 Kiállítások, foglalkozások (What's On)

Az oldalon a könyvtár főépületében megrendezésre kerülő kiállítások, foglalkozások rövid ismertetői kaptak helyet. Az elkövetkezendő két hónap programja látható itt, a korábbi rendezvényekről az *Archívumban* (What's On Archives) olvashatunk, ahonnan le is tölthetjük a kapcsolódó szöveges és hanganyagokat (PDF és RAM formátumban).

5.3.2.11 Újdonságok (What's new)

Itt olvashatunk a Library and Archives Canada website-jára felkerülő legújabb tartalmakról. Az oldalon az elmúlt két év újdonságai kaptak helyet, időrendben a legfrissebbtől visszafelé elrendezve. A korábbi ismertetőket az *Archívumban* (What's New Archives) érhetők el.

5.3.2.12 Kanadai Portré Galéria (Portrait Gallery of Canada)

A Library and Archives Canada munkájának köszönhetően létrejött gyűjtemény több mint 20.000 festményt, rajzot és metszetet, 4 millió fényképet, több ezer karikatúrát és tízezer érmet és filatelistát tartalmaz.

Library and Archives
Canada

Bibliothèque et Archives
Canada

Canada

23. kép A Portrait Gallery of Canada nyitó oldala

<http://www.portraits.gc.ca/index-e.html>

A site-on böngészve megtekinthetünk számos képet, karikatúrát, fényképet. A gyűjtemény egyes elemeihez kapcsolódó, szövegesen is elérhető audió felvételeket is meghallgathatunk. Az *oktatás* (Learning) oldalán a tanárok számára óratervek és segédanyagok találhatóak, míg az átlag felhasználó számára a gyűjtemény két legfrissebb darabját mutatják be egy videófelvétel segítségével (szöveges átirat itt is rendelkezésre áll, csak éppen vagy a videót nézzük, vagy a szöveget olvassuk.) A *kiállítások* (Exhibitions) címszó alatt az éppen *aktuális kiállítások* (Current Exhibitions) bemutatóját találjuk, amelyek között online kiállítás is szerepel. A *beszélő portrék* (Talking Portraits) oldalán galéria egyik alkotóművészevel készült riport (három részletben) tekinthető meg vagy olvasható el.

A *keresés* (Search) funkció ezen a site-részen nem működik, a site-térkép, a Nemzeti Könyvtár, vagy a Canada site keresőjét ajánlják alternatívaként. Egyedül ezen az egy linken át lehet visszalépni a Library and Archives Canada site-jára.

5.3.2.13 Média szoba (Media Room)

Az oldalon 2004-ig visszamenően tudjuk elolvasni a könyvtár által kibocsátott közleményeket. A felsorolt hírek címei linkként visznek el minket a teljes szöveget tartalmazó oldalra.

5.3.2.14 Segítség (Help)

Technikai és egyéb információkat találunk itt a könyvtár website-jával kapcsolatosan. Olvashatunk a *fogyatékkal élők általi elérhetőségről* (Accessibility at Library and Archives Canada), az *Interneten való egységes megjelenésről* (Common Look and Feel for the Internet), a *letöltési formátumokról* (Downloadable Formats), a *site-on belüli keresésről* (Site Search). Mindegyik link egy-egy hosszabb szöveghez vezet el bennünket.

5.3.3 Keresési lehetőségek a website-on

A könyvtári site-on többféle lehetőség is nyílik a keresésre. A honlap keresőmezőjén túl a könyvtár AMICUS katalógusában, az ArchiviaNet adatbázisban, számos kisebb adatbázisban, a különböző site-részekben vagy al-site-okon belül.

I.) Keresés a honlap keresőmezőjének segítségével:

A különböző részekben való együttes vagy önálló keresésekre is lehetőségünk nyílik.

A.) Együttes keresés:

A honlapon található keresőmező segítségével a *könyvtár* (Library), a *levéltár* (Archives), az *elődök* (Ancestors) és a *website* mindegyikén egyszerre zajlik a keresés. Egy vagy több keresőkifejezést is beírhatunk a mezőbe. A kis és nagybetűs írásmódok között nincs különbség. Ha pontos kifejezésre keresünk idézőjeleket használhatunk. Csonkolásos keresést is végezhetünk, a ? egy karaktert, a * több karaktert helyettesíthet. A keresőkifejezések összefűzésére az AND, az OR és a NOT Boole operátorok alkalmazhatók. Az eredmények e fenti site-részeknek megfelelően, külön csoportokban jelennek meg.

B.) Keresés a részegységekben:

1.) Keresés a könyvtárban (Library Search):

A keresés könyvek, magazinok, újságok, kormányzati kiadványok, disszertációk, hangfelvételek, térképek és elektronikus szövegek rekordjai között megy végbe.

a.) *Egyszerű keresés* (Basic Search): a keresőkifejezésekre igazak a fentebb leírtak. A keresés korlátozható a Library and Archives Canada katalógusára, vagy a kanadai könyvtárakra (több mint 1300 könyvtár). Alapesetben mindkettőben zajlik a keresés. A keresés történhet a következők szerint:

- ♦ Bármely kulcsszó (Any Keyword)
- ♦ Cím kulcsszó (Title Keyword)
- ♦ Név kulcsszó (Name Keyword)
- ♦ Tárgyszó kulcsszó (Subject Keyword)
- ♦ Publikáció név kulcsszó (Pub. Name Keyword)
- ♦ Megjegyzés kulcsszó (Notes Keyword)
- ♦ ISBN
- ♦ ISSN
- ♦ Amicus szám (Amicus number)

b.) *Összetett keresés* (Advanced Search): a fentebb leírtak mind igazak az összetett keresés esetében is. Itt már három keresőmezőbe lehet a keresőszavakat írni. A Boole operátorok legördülő mezőben lehet választani. A keresés a fentebb felsorolt kilenc feltétel szerint történhet. A keresés finomítható, korlátozhatjuk a dokumentumok típusát:

- ♦ Mind (All)
- ♦ Életrajzok (Bibliographies)
- ♦ Szótárak (Dictionaries)
- ♦ Kormányzati kiadványok – Szövetségi/nemzeti (Government publications – Federal/national)
- ♦ Kormányzati kiadványok – Állami, tartományi, területi, stb. (Government publications – State, prov, terr, etc)
- ♦ Sorozatok (Serials)
- ♦ Statisztikák (Statistics)
- ♦ Disszertációk (Theses)

Szintén korlátozhatjuk a dokumentumok nyelvét is, körülbelül 550 nyelv, nyelvjárás közül választhatunk.

24. kép A Library Advanced Search kereső felülete

<http://search-recherche.collectionscanada.ca/amicus/advSearch.jsp?Language=eng>

A dokumentumok formátumánál a következők a választási lehetőségek:

- ♦ Mind (All)
- ♦ Hangoskönyv (Audio Book)
- ♦ Braille írásos dokumentum (Braille)
- ♦ Nagy betűmérettel nyomtatott dokumentum (Large Print)
- ♦ Térkép (Map)
- ♦ Zenei felvétel (Music Recording)
- ♦ Kotta (Music Score)
- ♦ Online
- ♦ Videók (Videos)
- ♦ Kanadiána (Canadiana)

Az évszámokra vonatkozóan keresetünk pontos évszámra (exact), egy bizonyos évszám után (after), előtt (before) vagy két évszám között (between) megjelent dokumentumokra.

A találati oldalon egyszerre megjelenő tételek számát is beállíthatjuk.

A találati oldalon megjelenő tételeket rendezhetjük relevancia (Relevance), cím (Title), dátum (Date) vagy név (Name) szerint emelkedő vagy csökkenő sorrendben. A találatokat ezen az oldalon még tovább finomíthatjuk formátum (Format), publikáció típus (Publication Type), nyelv (Language) vagy a szerint, hogy melyik könyvtár állományában szerepel (Found in).

A még összetettebb keresések végrehajtásához az oldalak az AMICUS katalógust ajánlják. Erről a katalógusról bővebben később írok.

2.) Keresés a levéltárban (Archival Search):

A levéltári anyagok közül a következők kereshetők ezzel a szolgáltatással:

- ♦ Általános leltár (General Inventory)
- ♦ A Kanadai Kormány aktái (Government of Canada files)
- ♦ Métis Részvények (Métis Scrip)
- ♦ I. Világháborús hadi naplók (War Diaries of the First World War)
- ♦ Miniszterelnöki fondok (Prime Ministers' Fonds)

a.) *Egyszerű keresés* (Basic Search): a keresési kifejezésekre a fentiek érvényesek. Választhatunk, hogy online dokumentumokat szeretnénk-e. Finomításképpen kiválaszthatjuk az anyag típusát:

- ♦ Mind (All)
- ♦ Építészeti és technikai rajzok (Architectural and technical drawings)
- ♦ Művészet (Art)
- ♦ Filmek és videók (Films and videos)
- ♦ Térképek és kartográfiai anyagok (Maps and cartographic material)
- ♦ Fényképezési anyagok (Photographic material)
- ♦ Bélyegek és postai anyagok (Stamps and postal material)
- ♦ Hangfelvételek (Sound recordings)
- ♦ Szöveges anyagok (Textual material)

b.) *Összetett keresés* (Advanced Search): a keresőkifejezésekre még mindig ugyanaz vonatkozik, mint fentebb. A három keresőkifejezésnek szánt mezőben a következők szerint tehetünk korlátozásokat.

- ♦ Bármely kulcsszó (Any Keyword)
- ♦ Cím kulcsszó (Title Keyword)
- ♦ Név kulcsszó (Name Keyword)
- ♦ Bármely szám (Any number)
- ♦ Levéltári ref. Szám (Archival ref. number)
- ♦ Szerzeményezési szám (Accession number)
- ♦ Mikrofilm tekercs száma (Microfilm reel number)
- ♦ Keresési segédletbeli szám (Finding aid number)
- ♦ Kötet/doboz szám (Volume/box number)
- ♦ Akta szám (File number)
- ♦ Tétel szám (Item number)
- ♦ Mikan szám (Mikan number)

Megadhatjuk a keresett anyag típusát. A hierarchia szintet: mind (All), fondok/gyűjtemények (Fonds/collections), sorozatok (Series), akták (Files), tétel (Item), szerzemény (Accession). A dátummegadása itt is hasonlóan történik, mint a könyvtári összetett keresésnél. A dokumentum online elérhetőségét itt is megadhatjuk feltételként. A források között is választhatunk: mind (All), kormányzati (Government), magán (Private). Valamint a találati oldalon megjelenő tételek számát is megváltoztathatjuk.

A levéltári anyagok közötti *böngészésre* (Archives Browse) is az összetett keresés oldalán van lehetőség. A tételek között böngészhetünk kulcsszó (Keyword), nevek (Names) és cím (Tétel) szerint.

A találati oldalon a rendezés történhet relevancia (Relevance), cím (Title), dátum (Date) vagy név (Name) szerint emelkedő vagy csökkenő sorrendben. A találatokat ezen az oldalon még tovább finomíthatjuk az anyag típusa (Type of Material), online elérhetőség, hierarchia szint (Hierarchical level) vagy dátum (Date) szerint.

Számos levéltári kutatóeszköz, 49 adatbázis az ArchiviaNet-en keresztül érhető el. A levéltári kereséssoldalon felsorolt levéltári kutatóeszközök közül ikon jelzi, melyik tartozik ezek közé. Az ArchiviaNet-ről kicsit bővebben később.

3.) Elődök keresése (Ancestors Search):

Az oldalon keresztnév és vezetéknév szerint lehet keresni. A keresőkifejezéseknél használhatjuk a *-ot több karakter helyettesítésére. A nevek gépelésekor legördülő menüben olvashatjuk az addig begépelte névrészlethez hasonló neveket.

Ha bejelöljük a *pontosan* (Exact) mezőt, akkor a Soundex rendszer bekapcsol. (A Soundex egy kódolási rendszer, a hasonló hangzású vezetéknéveket úgy indexeli, hogy azok egymás közelébe kerüljenek.)

Mind az egyszerű, mind az összetett keresésnél 24 témára korlátozhatjuk a keresést. Ezeket nem sorolom fel. Mindkét keresésnél lehetőségünk van az online elérhetőség és a találati oldalon szereplő tételek számának megválasztására.

Az *összetett keresés* annyiban különbözik az egyszerűtől, hogy itt három keresőmezőben adhatjuk meg a keresőkifejezéseket, és választhatunk, hogy bármely kulcsszóra (All Keyword), vezetéknévre (Surname), keresztnévre (Given name), vagy mindkettőre (Both) keresünk. Lehetőség van a dátum szerinti szűkítésre.

A találati oldalon lehetőségünk van relevancia (Relevance), név (Name) és dátum (Date) szerint csökkenő, vagy növekvő sorrendez felállítani. A találatokat tovább szűkíthetjük online elérhetőség, témák (Topics) vagy dátum (Date) szerint.

Az oldalakon 32 kisebb adatbázis elérhetősége van még felsorolva, ezeket nem ismertetem bővebben.

4.) *Website-on belüli keresés (Website Search):*

- a.) *Egyszerű keresés (Basic Search):* egyetlen keresőmezőbe kerülnek a keresőkifejezések, amelyekre a fentebb leírtak továbbra is érvényesek.
- b.) *Összetett keresés (Advanced Search):* három keresőmező, Boole operátorokkal összefűzve. Kereshetünk a következők szerint:
 - ♦ Minden dokumentum (All Document)
 - ♦ Cím (Title)
 - ♦ Leírás (Description)
 - ♦ Tárgyszó (Subject)

Választhatunk, hogy minden oldalon (All pages), vagy csak a főbb oldalakon (Min pages only) történjen a keresés. A nyelv lehet mind (All), angol (English) vagy francia (French). A dátumokra a fentebb leírtak érvényesek. A találati oldalon szereplő tételek száma is változtatható.

A találati oldalon relevancia (Relevance), cím (Title) és dátum (Date) szerinti csökkenő vagy növekvő rendezésre van lehetőség.

Minden előbb felsorolt keresési módnál fennáll az, hogy amennyiben a keresőkifejezésünkre nem jelenik meg egyetlen találat sem, a rendszer alternatívákat ajánl az újbóli kereséshez.

II. Keresés a népszerű forrásokban:

A.) *Őslakosokkal kapcsolatos források és szolgáltatások (Aboriginal Resources and Services):*

A *források listája* (Directory of Resources) oldalon hajthatunk végre keresést az őslakosokkal kapcsolatos anyagok között. A keresett kifejezés megadása után választhatunk a 33 forrástípus (Resource types) és a 14 tartomány/terület (Provinces and Territories) közül.

Az oldalon elhelyezett linket (Browse by Resource Type) követve a források típusa szerint böngészhetünk.

B.) *Kanadai Genealógiai Központ (Canadian Genealogy Centre):*

A nyitó oldalon található keresőmező segítségével indíthatunk egyszerű keresést. Az *összetett keresés* (Advanced search) linkre kattintva, az I./A/3. pontban az *elődök keresése* kapcsán leírt oldal jelenik meg.

C.) *Kanadai információk tárgyszavak szerint (Canadian Information by Subject):*

A *keresés* (Search) oldalon a website-ok címében szereplő szóra/szavakra lehet keresni.

Az *abc szerinti lista* (Alphabetical Order) oldalán a site-ok tárgyszavazása során használt tárgyszavak szerepelnek betűrendben.

A *tárgyszavas lista* (Subject Order) oldalán a Dewey-féle osztályozás jelzeteinek és tárgyszavainak felsorolását találjuk. Minden jelzet után szögletes zárójelben meg van adva az is, hogy hány tétel tartozik alá.

D.) *Online kanadai életrajzi szótár (Dictionary of Canadian Biography Online):*

A szótár adatai között három módon kereshetünk. *Gyorskeresés*kor (Quick Biography Search) elegendő a keresett nevet megadni a nyitó oldal keresőmezőjében. Lehetőségünk van böngészni is a vezetéknev első betűjét kiválasztva (Browse by first letter of last name).

*Összetett keresés*kor (Advanced Search) egy új oldalra jutunk, ahol korlátozhatjuk a keresést a következők szerint:

- ♦ Halálozás időintervalluma (Date Range of Death)
- ♦ Földrajz (Geography)
- ♦ Nem (Gender)
- ♦ Azonosító (Identification)

A kiválasztott tulajdonságokra kattintva *megtekinthetjük az összes releváns tételt* (View all matching Biographies) vagy a kiválasztott életrajzokban kereshetünk szövegre (Search for text in these biographies) a keresőmező segítségével.

E.) *Multikulturális források és szolgáltatások (Multicultural Resources and Services)*

A gyűjtemények kereséséhez az oldal az AMICUS, az ArchiviaNet vagy a könyvtári website honlapjáról elérhető mindenre kiterjedő keresést (Search All) javasolja.

A *lista* (Directory) oldalán lehetőségünk van *levéltárak, adományozó testületek, könyvtárak és kereskedők megtalálására* (Search for archives, granting agencies, libraries and vendors). A keresett kifejezés keresőmezőbe való beírása után választhatunk a szervezettípusok (Organization Types), az országok (Countries), a tartományok és államok (Provinces and States) és a nyelvek (Languages) közül. A találati oldalon megjelenített tételek száma is változtatható.

Lehetőségünk van a *szervezettípusok szerinti böngészésre* (Browse by Organization Type), ahol az öt típus neve után zárójelben szerepel azok száma is.

A *nyelv szerinti böngészés* (Browse by Language) oldalán húsz nyelv közül választhatunk.

A *régió szerinti adományozó területek szerinti böngészés* (Browse by Granting Agencies by Regions) oldalán pedig a 11 kanadai régióba tartozó tételeket nézhetjük meg. Itt is minden régió után zárójelben szerepel az ott található intézmények száma.

F.) *Kanadai disszertáció portál (Theses Canada Portal)*

A *keresés* (Search) oldalra érkezve egyszerű keresést hajthatunk végre az összes (All theses) vagy az elektronikusan elérhető (Electronic theses) disszertációk között. A keresőkifejezés megadása után a következő indexek állnak rendelkezésünkre:

- ♦ Bármely kulcsszó (Any Keyword)
- ♦ Név kulcsszó (Name Keyword)
- ♦ Cím kulcsszó (Title Keyword)
- ♦ Tárgyszó kulcsszó (Subject Keyword)
- ♦ Megjegyzés kulcsszó (Note Keyword)
- ♦ Absztrakt kulcsszó (Abstract Keyword)
- ♦ AMICUS szám (AMICUS No.)
- ♦ ISBN szám (ISBN No.)

Vagy kereshetünk az elektronikusan elérhető disszertációk szövegében is, ha az alsó keresőmezőt töltjük ki.

Az *összetett keresés* (Advanced Search) oldalán is lehetőségünk van az összes (All theses) vagy az elektronikusan elérhető (Electronic theses) disszertációk között keresni. Itt már három, Boole operátorokkal összeköthető keresőmező áll. Minden keresőmező előtt választhatunk a keresési indexek között, amelyek a következők:

- ♦ Bármely kulcsszó (Any Keyword)
- ♦ Név kulcsszó (Name Keyword)
- ♦ Cím kulcsszó (Title Keyword)
- ♦ Tárgyszó kulcsszó (Subject Keyword)
- ♦ Megjegyzés kulcsszó (Note Keyword)
- ♦ Absztrakt kulcsszó (Abstract Keyword)
- ♦ AMICUS szám (AMICUS No.)
- ♦ ISBN szám (ISBN No.)
- ♦ Fokozat (Degree)
- ♦ Egyetem (University)

Korlátozhatjuk a keresést a fokozat megszerzésének éve (=year) vagy évtizede (Decade (years)) szerint. A nyelvet is leszűkíthetjük angolra (English), franciára (French) vagy kereshetünk mindkettőre (Any).

Vagy itt is kereshetünk az elektronikusan elérhető disszertációk szövegében, ha az alsó keresőmezőt töltjük ki (Search the full texts of electronic theses). Itt beállíthatjuk, hogy az összes beírt szóra (all of these words), legalább az egyikre (at least one of these words) vagy a pontos kifejezésre (the exact phrase) keresünk.

III. Keresés adatbázisokban:

A.) AMICUS katalógus:

1. Egyszerű keresés (Basic Search):

Az oldalon választhatunk, hogy csak a Nemzeti Könyvtár Gyűjteményeiben (National Library Collections) vagy a még 1300 kanadai könyvtár adatait tartalmazó egész adatbázisban (Entire AMICUS Database) szeretnénk keresni. A keresőkifejezés megadása után választhatunk az indexek között:

- ♦ Cím böngészés (Title Browse)
- ♦ Név böngészés (Name Browse)
- ♦ Tárgyszó böngészés (Subject Browse)
- ♦ Cím kulcsszó (Title Keyword)
- ♦ Név kulcsszó (Name Keyword)
- ♦ Tárgyszó kulcsszó (Subject Keyword)
- ♦ ISBN böngészés (ISBN Browse)
- ♦ ISSN böngészés (ISSN Browse)
- ♦ Amicus szám (Amicus No.)

2. Összetett keresés (Advanced Search):

Ezen az oldalon három keresőmezőbe írhatjuk a keresőkifejezéseket Boole operátorokkal összekötve. Az indexek a fentieken kívül kiegészülnek még a következőkkel: *bármely kulcsszó* (Any Keyword), a *publikáció név kulcsszó* (Publ. Name Keyword) és *megjegyzés kulcsszó* (Notes Keyword).

A keresés korlátozására felkínált lehetőségek között szerepel az évszám szerinti korlátozás (Date : =, >, <, =>, =<), a könyvek célközönsége (Target Audience Books), ahol 22 kategóriából választhatunk. A formátumok között szereplő opciók: bármely (Any), Braille, számítógépes file (Computer file), nagy betűmérettel nyomtatott (Large Print), mikrofilm, hangfelvétel (Sound recordings), videó felvétel (Video recordings), web dokumentumok. A nyelvek (Languages) között közel 600 tétel szerepel. A publikációk típusa szerint is tehetünk korlátozásokat (Publication Type):

- ♦ Bármely (Any)
- ♦ Bibliográfiák (Bibliographies)
- ♦ Szótárak (Dictionaries)
- ♦ Kormányzati kiadványok – Állami, tartományi, területi, stb. (Government Publications – State, prov, terr, etc.)
- ♦ Kormányzati kiadványok – Szövetségi/nemzeti (Government publications – Federal/national)
- ♦ Sorozatok (Serials)
- ♦ Statisztikák (Statistics)
- ♦ Disszertációk (Theses)
- ♦ Közvéleménykutatás (Public opinion research)

A találati oldalakon megjelenő tételek rendezhetők cím (Title), szerző neve (Name of author), és dátum szerint emelkedő (Date ascending) vagy csökkenő (Date descending) sorrendben.

B.) ArchiviaNet adatbázis:

Ez a szolgáltatás hamarosan már nem lesz elérhető, fokozatosan egy újabb, modernebb kutató alkalmazás veszi át a helyét. A benne szereplő adatok már nem kerülnek frissítésre. A frissebb információk a könyvtár levéltári keresés (Archives Search) oldaláról található meg.

A kutatáshoz az ArchiviaNeten keresztül elérhető eszközök felsorolása a kezdő oldalon történik. A keresés a *General Inventory* linkre kattintva érhető el. Itt egy vagy több keresőkifejezés megadásával kezdhetjük a keresést. A \$ több karaktert, a ? egy karaktert helyettesíthet. Megadhatunk kulcsszót (Keyword), címet (Title) vagy Mikan rekord számot (Mikan record number). A keresést korlátozhatjuk a keresés szintjeit tekintve: mind (All levels), fondok/gyűjtemények (Fonds/collections), sorozatok (Series), mappák/tételek (Files/items), szerzemények (Accessions), valamint források szerint is: minden forrás (All sources), kormányzati rekordok (Government Records), magán rekordok (Private records). A megjelenített találatok számát is beállíthatjuk.

5.4 Értékelés

5.4.1 Szempontok szerint

1. Áttekinthetőség:

Negatívumként kezelendő, hogy a könyvtár honlapját csak egy beköszönő oldal után lehet elérni. Ettől eltekintve a honlapról kialakult első benyomásom kellemes volt. A website oldalai közül szinte csak itt található képek. A fontos információk kiemelésre kerültek, érhetők a főcímek. A gördítősáv használatától sajnos nem lehet eltekinteni, ha az oldal alján megjelenő tartalmakra is kíváncsiak vagyunk.

2. Átláthatóság:

A website és a fenntartó szervezet neve világos, egyértelmű. A küldetésnyilatkozat is viszonylag könnyen elérhető.

3. Megjelenítés:

Könyvtári logót nem használnak a site-on. A könyvtár neve a kis kanadai zászlócska mellett azonban minden lap tetején mindkét nyelven megjelenik. Kereteket nem használnak. Az ikonok stílusa állandó. A szöveg betűmérete és tagoltsága megfelelő. A színválasztással csak annyi gondom volt, hogy a látogatott linkek néhol a pirosnak olyan árnyalatában szerepelnek, amely számomra, főleg ha kisbetűs a szöveg, a fehér háttér mellett nem igazán különböztethető meg a feketétől, amely a még nem látogatott linkek színe is lehet. Nem működő linkkel nem találkoztam. A képek számát is keveselltem, ahol viszont vannak, ott minden esetben a kép tartalmára vonatkozó ALT szöveggel vannak ellátva. Az animációk és multimédiás tartalmak használata igazán visszafogott, szinte alig találkozni velük. Adobe Acrobat Reader, Adobe Flash Player, Microsoft Media Player és Real Player szükséges a tartalmak megjelenítéséhez. A letöltési oldalak linkeken át elérhetők.

4. Navigáció:

A website-on belüli eligazodást útvonalmutató segíti. A „hol vagyok?” kérdésre minden esetben választ kapunk. A „hol jártam már?” kérdésre már nem mindig, a látogatott linkek színe nem minden esetben változik meg, a navigációs sávon sohasem. Amint azt már korábban megjegyeztem, még ha meg is változik a már látogatott link színe, akkor sem mindig látványos a változás, mivel nem a szabványos linkszíneket használják a site-on belül. A „hová mehetek innen?” kérdésre sem kapunk mindenhol választ, bár néhány oldaltól eltekintve szerencsére mind a bal oldali, mind az oldalak tetején található navigációs sávok jelen vannak. A honlapra mutató link a belső oldalak zömén az útvonalmutatóban és a felső navigációs mezőben is megjelenik, kivéve a Portrait Gallery of Canada oldalait, ahol bármelyik *Home* feliratra kattintva a galéria kezdő oldalára jutunk, nem a könyvtárára. Site-térkép csak a Genealógia Központ oldalán található.

5. Weboldalak szövege:

Az oldalakon található szövegek tagoltak, tömörek, áttekinthetők, a hosszabb szövegeket linkeken keresztül lehet elérni. Az olvasást nem nehezíti meg sem a betűméret, sem a betűtípus. A betűszín és a háttérszín kontrasztja mindenhol megfelelő, nincs sehol zavaró háttérkép.

6. Többnyelvűség:

Az oldalak mindegyike elérhető angol és francia nyelven is. A nyelvek között bármikor, bármelyik oldalon egyetlen gombnyomással váltani lehet. Az oldalak szerkezete és elrendezése teljesen azonos marad, bármelyik nyelven olvassuk is.

7. Interaktivitás:

A felhasználóknak szinte minden létező lehetőséget felajánlanak a kapcsolatteremtésre. Megtalálhatjuk a levelezési címeket, a telefonszámokat, fax számokat, email címeket és a vizsgált könyvtárak közül egyedülként a kanadai nemzeti könyvtár felajánlja az online chat lehetőségét is. A könyvtári website-on barangolva egy előugró ablakban még egy rövid kérdőívet is kitölthettem a könyvtár website-jával kapcsolatban. A véleményünket bármikor is megoszthatjuk, az erre használható email címet szinte minden oldalon közlik. A különböző fórumokra való feliratkozás lehetősége is elérhető az oldalakon keresztül, az éppen aktuális oldal témájához kapcsolódó fórumokról mindig tájékoztatást kapunk.

8. Fogatékkal élők támogatása:

A háttérszín és betűszín kontrasztja minden esetben megfelelő. A linkszínek esetében vannak kivételek. Zavaró háttérképeket sehol nem találunk. A betűméretek nem abszolútak. Képeknél (hacsak nem illusztrációk) minden esetben a tartalmat leíró ALT szövegek szerepelnek. Linkek esetében nincsenek ALT szövegek. Csak szöveget tartalmazó oldalakra nincsen külön szükség, hiszen majdnem minden oldal ilyen. A hang- és videófelvételek feliratozásával annyi a gond, hogy bár mindenütt felajánlják a szöveges változatot, videók esetében talál jobb lenne, ha egyszerre tudnánk nézni a filmet és olvasni a szöveget, mert jelen pillanatban választanunk kell, hogy nézünk vagy olvasunk.

9. Karbantartottság:

Az oldalak karbantartottak, minden oldal alján szerepel a létrehozás és a legutolsó frissítés dátuma is. Az információk naprakészek, elavult tartalmakkal nem találkozni, ezek az archívumba kerülnek.

10. Online dokumentáció:

Az online dokumentáció minden oldalról elérhető. Több témát is tartalmaz. A keresési lehetőségeket részletesen ismerteti. Lépésről lépésre, példákkal illusztrálva mutatja be a folyamatot. Az online dokumentáció annyiban kereshető, amennyiben a website részeként a site-on belüli keresés rá is vonatkozik. A keresés típusainak fogalmát megmagyarázza, de más magyarázat nem található benne.

Összességében megállapítható, hogy a könyvtári website a kanadai szövetségi kormány által az intézményei számára összeállított szabványoknak megfelelően készült, így nem igazán a könyvtár jellegét, a gyűjtemény változatosságát tükrözi a megjelenése. A fontosabb tartalmak könnyen elérhetők, a website szerkezete áttekinthető, de számomra egy kissé unalmasnak tűnik.

5.4.2 Táblázatba foglalva

Vizsgált tulajdonság	Könyvtári honlap	Könyvtári website
Áttekinthetőség:		
Beköszönő oldal nincs	✗	
Szöveg-kép arány elfogadható	✓	✓
Érthető, egyértelmű főcímek	✓	✓
Fontos információk kiemelése	✓	✓
Gördítősáv használata nélkül is olvasható az oldalak alja	✗	✗
Átláthatóság:		
Világos site-nevek használata	✓	✓
Fenntartásért felelős szervezet feltüntetése	✓	
Küldetésnyilatkozat valamilyen formában elérhető		✓

Megjelenítés:		
Logó használata	✗	✗
Ikonok állandó stílusban és jelentésben vannak használva		✓
Site-on belüli oldalak egységes stílusúak		✓
Képek mérete optimális	✓	✓
Tagolt, tömör szövegek	✓	✓
Nincsenek nem működő linkek	✓	✓
Linkek megjelenítése szabványos (és nincs <i>Kattintson ide</i> link)	✓	✓
Animációk, 3D-s animációk használata csak indokolt esetben	✓	✓
Multimédiás tartalmak megfelelő alkalmazása	✓	✓
A keresőfelület a site minden oldalán megjelenik		✗
Navigáció:		
Navigációt szolgáló gombok vannak és egységesek		✓
Minden oldalon van a honlapra mutató link		✓
Van útvonalmutató	✓	✓
Jelölve van, hogy hol jártunk már	✗	✓
Van site-térkép és minden oldalról könnyen elérhető	✗	✗
Az oldalcímek logikusak		✓
Többnyelvűség:		
Az oldalak legalább részben, legalább két nyelven elérhetők		✓
Minden oldal legalább két nyelven elérhető		✓
Könnyű váltani a nyelvek között		✓
Az oldalak szerkezete azonos minden nyelven		✓
Interaktivitás		
Email címek, telefonszámok elérhetők	✓	
Elektronikus formanyomtatványok, kérdőívek elérhetők		✓
Fórumok elérhetők		✓
Online referenz szolgáltatás elérhető		✓
Fogyatékkal élő felhasználók támogatása:		
Háttér- és betűszínek kontrasztosak	✓	✓
Nincs zavaró háttérkép	✓	✓
Nem abszolút betűméretek szerepelnek	✓	✓
ALT szövegek a képeknél	✓	✓
ALT szövegek a linkeknél	✗	✗
Hang- és videó felvételek feliratozása	✓	✓
Karbantartottság:		
Utolsó frissítés dátuma szerepel	✓	✓
Csak naprakész információk szerepelnek	✓	✓
Az elavult információk/hírek archívumba kerülnek	✓	✓
Online dokumentáció:		
Könnyen, minden oldalról elérhető a dokumentáció		✓
Kereshető a dokumentáció		✗
Példákkal illusztrált		✓
Egyszerű világos nyelvezet		✓
Kifejezések és szakszavak magyarázata elérhető		✗

A könyvtár honlapja az elérhető 27 pontból 21-et kapott, a website-ja az elérhető 43-ból 36-at.

Összesen 57 pont a 70-ből

6 National Library of Ireland

6.1 A National Library of Ireland rövid bemutatása

A National Library of Ireland Írország nemzeti könyvtára, az országban megjelenő dokumentumok köteles példányi ide kerülnek. A nyilvános könyvtár használata ingyenes, de kölcsönözni nem lehet a könyvtár állományából. A nemzeti könyvtár része a Genealógiai Iroda, a Heraldikai Hivatal, és a Nemzeti Fénykép Archivum is.

A könyvtár gyűjteményében a nyomtatott anyagok között megtalálhatók a könyvek, folyóiratok, hivatalos kiadványok, térképek és zenei dokumentumok. A kézirat osztályon az elmúlt ezer évből közel egymillió kézirat kapott helyet. A vizuális anyagok között szerepelnek fényképek, metszetek és rajzok, valamint efemer dokumentumok. A gyűjtemény részét képezik a digitális dokumentumok is.

6.2 A National Library of Ireland a weben

A könyvtár website-ja tartalmazza mindazon gyűjteményrészek bemutatását és online katalógusát, amelyeket fentebb felsoroltam. Ezen túlmenően részletes bemutatja a könyvtárpépületét, a könyvtárhoz kapcsolódó eseményeket, a szolgáltatásokat, a nyitva tartást és akár az olvasójegy igényléséhez szükséges nyomtatványt és a könyvtárhasználati szabályzatokat is letölthetjük. Virtuális túrákat is tehetünk az épület különböző részein, virtuális kiállításokat tekinthetünk meg. Számos adatbázis is elérhető a könyvtár website-járól. Segítséget kaphatunk a családjunk történetének kutatásához, de akár címer igényléséhez is.

6.3 A National Library of Ireland website-ja

6.3.1 A National Library of Ireland honlapja

A könyvtár honlapja vízszintesen két nagyobb részből áll, függőlegesen alsó rész még további három hasábra bomlik. A felső sávban találhatjuk a könyvtár logója után a könyvtár nevét, amely egyben linkként is szolgál a honlaphoz. A jobb felső sarokban egy rövid keresőmező szolgálja a site-on belüli keresést. Mellette áll az ír nyelvre való átváltást biztosító link. Ezek alatt öt, különböző álooldalakra vezető link található: *Rólunk* (About us) --- *Családtörténet* (Family History) --- *Heraldika* (Heraldry) --- *Hírek* (News) --- *A-Z Index* (Content A-Z). Ez alatt egy újabb, nagyobb felületű navigációs sávban a következő témákat találjuk: *Honlap* (Home) --- *Látogasson el hozzánk* (Visit Us) --- *Szolgáltatások* (Services) --- *Gyűjtemények* (Collections) --- *Katalógusok és adatbázisok* (Catalogues & Databases) --- *Digitális könyvtár* (Digital Library) --- *Oktatás és egyéb események* (Education & Events).

A függőleges hasábok közül a bal oldali egymás alatt két címmel ellátott képet tartalmaz, amelyek közül az első a könyvtár Yeats kiállításának honlapjára vezet el minket, a másik pedig egy éppen aktuális időszak kiállításáról szóló aloldalra vezet. Mind a képek, mind a képek címei használhatók linkként.

A középső hasábban kiemelt, kisebb képpel illusztrált linkek találhatóak. A *Családtörténeti kutatások* (Family history research) egyértelműen a megfelelő al-site bemutatkozó oldalára visz. Alatta az *Online Katalógusokhoz* (Online Catalogue) tartozó képre kattintva a könyvtár kereső portáljának főoldalára jutunk. De választhatjuk a konkrét dokumentumtípusok közötti keresést is a honlapon a *Könyvek és folyóiratok* (Books &

Periodicals), a *Fényképek* (Photographs), a *Metszetek és rajzok* (Prints & Drawings) vagy a *Kéziratok* (Manuscripts) linkekre kattintva. A *könyvtári látogatás* (Visiting the Library) címszó alatt szerepel a *Nyitva tartás* (Opening Hours), az *Olvasójegyek* (Readers' Tickets) és a *Hol találhat meg minket* (Where to Find Us) link.

A jobb oldali hasáb három részre oszlik. Legfelül a *Gyors linkek* (Quick Links) alatt könnyedén elérhetjük az *Online sétát* (Online Tours), a *Heraldikai Hivatal*, a *Nemzeti Fényképtárház* (National Photographic Archive) és a *Lépjén kapcsolatba velünk* (Contact Us) weboldalt. Ezek alatt *Események* (Events) címmel linkeket találunk két éppen aktuális esemény bemutatkozó oldalához. A harmadik részbe a legfrissebb *Hírekre* (News) mutató linkeket helyezték el.

25. kép A National Library of Ireland honlapja
<http://www.nli.ie/en/homepage.aspx>

6.3.2 A National Library of Ireland site-jának egyéb oldalai

A továbbiakban a könyvtári honlap navigációs sávjairól egyenesen elérhető oldalak bemutatására törekszem. Sajnos ezt a terjedelmi korlátok miatt nem tudom teljesen részletekig menően megtenni, de megpróbálok minden fontos, illetve általam érdekesnek tartott tartalomról beszámolni. Az oldalak mindegyike rövid bemutatással kezdődik, majd a bal oldali navigációs sávról érhetjük el a témához tartozó altémák oldalait. Ennek a navigációs sávnak egységes és tökéletesen átlátható a szerkezete. Egyben a visszalépést, vagy a témán belül az azonos szintekre és a más szintekre való átlépést is szolgálja. Az oldalak jobb oldalán minden esetben egy-egy a témára utaló képet és szintén az adott témához kapcsolódó gyors linkeket találunk. Ezekről lentebb nem szólok bővebben.

6.3.2.1 Rólunk (About us)

Itt a könyvtárról kaphatunk bővebb információt. Többek között a könyvtár történetéről, a könyvtári igazgatóságról, a könyvtári életről, a könyvtári munkáról, a részlegekről, a könyvtári támogató rendszerről tájékozódhatunk. Elolvashatunk könyvtári jelentéseket és beszámolókat. A könyvtár telefonos és elektronikus elérhetőségeit is itt sorolják föl. A *Gyakran feltett kérdések* (Frequently asked questions) egyik oldala is itt található. Megjegyezném, hogy itt nem találunk a website-tal kapcsolatos kérdéseket és válaszokat, csak a könyvtárépülettel és az állomány elérésével kapcsolatosakat.

6.3.2.2 Családtörténet (Family history)

A családfakutatással kapcsolatos információk helye. Többek között tanácsokat is találhatunk itt arra vonatkozóan, hogy hogyan kezdjünk hozzá a kutatáshoz. Megtudhatjuk hogy milyen források állnak rendelkezésre a könyvtári állományban a kutatásokhoz. Bemutadják a Genealógiai Tanácsadó Szolgálatot és annak nyitva tartási rendjét. Megtudhatjuk, kit bízhatunk meg családfakutatással. Itt is szerepel *Gyakran feltett kérdések* (Frequently asked questions) oldal, a témához kapcsolódó kérdésekkel és válaszokkal. Rengeteg családtörténettel kapcsolatos linket is találunk.

6.3.2.3 Heraldika (Heraldry)

A címerek adományozásáról, az adományozó testület történetéről kaphatunk információkat. Megtudhatjuk, mit kell tennie valakinek, ha címet szeretne kapni. A témával kapcsolatos gyűjteményekről is szerepel itt leírás és néhány link, valamint az ide vonatkozó *Gyakran feltett kérdések* (Frequently asked questions) és válaszok is. A címerek nyilvántartásáról is olvashatunk, sőt erről az oldalról indulva tallózhatunk is 132 címer között.

26. kép Részlet a címereket tartalmazó oldalról
<http://garms.nli.ie/cdm4/browse.php?&CISOSTART=1,1>

6.3.2.4 Hírek (News)

Itt kapnak helyet egészen az adott naptári év kezdetéig visszamenőleg a könyvtárral kapcsolatos hírek. Elolvashatóak és PDF formátumban innen tölthetők le a legfrissebb és az archív sajtóközlemények is. Megtudhatjuk, kihez kell fordulni a sajtót érintő kérdésekben. Innen érhetjük el és tölthetjük le PDF formátumban az NLI Newsletter (Az Ír Nemzeti Könyvtár Hírlevele) 1999-es indulása óta megjelent valamennyi számát.

6.3.2.5 A-Z Index (Content A-Z)

A weblap szövege szerint a témáknak egy nem minden részletre kiterjedő abc-s listája. Elvértve szerepel benne egy-két utaló tétel is. Találtam két darab olyan tételt is, amely a többitől eltérően nem működött linkként (*online shop; shop, online*). Innen érhető el a *Site használati politika* (Site Usage Policy), az *Adatvédelmi politika* (Privacy Policy) és a *Site-térkép* is (Sitemap).

Az *Elérhetőség* (Accessibility) alatt a website elérhetőségére vonatkozó irányelveknek való megfelelésről, a website általános tulajdonságairól olvashatunk. Megtudhatjuk milyen billentyűkombinációk szolgálnak gyorsbillentyűként. A fogyatékkal élők elérhetőségének támogatására vonatkozó linkek is itt kaptak helyet.

6.3.2.6 Látogasson el hozzánk (Visit us)

Térképpel illusztrált információkat találunk itt a könyvtár különböző épületeiről. Megismerhetjük a nyitva tartási rendet, az olvasójeggyel kapcsolatos információkat. Sőt még az olvasójegy váltásához szükséges nyomtatványt is letölthetjük innen PDF formátumban. Röviden bemutatkozik a könyvtári kávézó és a shop. A könyvtár megközelíthetőségéről és a fogyatékkal élők könyvtárhasználatát segítő lehetőségéről is tájékozódhatunk. Érdekes oldalakra jutunk, ha a *Könyvtári online séták* (Online Tours of the Library) menüt választjuk. A könyvtár mindhárom épületében tehetünk rövid virtuális túrákat, illetve számos fényképet is találunk a könyvtár különböző részeiről.

6.3.2.7 Szolgáltatások (Services)

Itt a könyvtár szolgáltatásairól (nem az online szolgáltatásokról) kaphatunk átfogó és részletes képet. Az olvasótermekben elérhető szolgáltatások felsorolása mellett letölthetők innen PDF formátumban a különféle könyvtárhasználati szabályzatok és ismertetőik is. Információt kaphatunk a fénymásolási szolgáltatásról (még az árak is fel vannak sorolva), a kiadóknak és a könyvtárosoknak nyújtott szolgáltatásokról. A *Családtörténet* (Family History), a *Heraldika* (Heraldry) és az *Oktatás* (Education) menüpontok alatt itt egy nagyon rövid ismertető után átirányítanak bennünket a megfelelő oldalakra. A könyvtári szolgáltatások normájának rövid leírása érdekesnek tűnt számomra. Itt megtudhatjuk, mire számíthatunk, ha bármilyen formában kapcsolatba lépünk a könyvtárral. Az is itt derül ki, hogy milyen a beiratkozott olvasók által hozzáférhető online szolgáltatások bevezetésén dolgozik a könyvtár. A *Kérdezze könyvtárosunkat* (Ask a Librarian) nevű online referenzs szolgáltatás is itt érhető el.

6.3.2.8 Gyűjtemények (Collections)

A gyűjtemények menüpont alatt rengeteg információ található. Megtudhatjuk, mi és hogyan kerül be a könyvtár gyűjteményeibe. Betekintést nyerhetünk az állományvédelembe és az állománymegőrzésbe.

A gyűjtemény több részre van felosztva dokumentumtípusok szerint. Így külön-külön menüpontok alatt kaphatunk részletes információt a nyomtatott dokumentumokról:

- ♦ *Könyvek* (books):
 - gyűjtemények (Collections)(10 gyűjtemény néhány soros ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - új címek ajánlása (Suggestions for New Titles)
 - linkek (Links)

- ♦ *Periodikák* (periodicals):
 - gyűjtemények (Collections) (a gyűjtemény néhány soros ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

- ♦ *Folyóiratok* (newspapers):
 - gyűjtemények (Collections) (a gyűjtemény néhány soros ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - NEWSPLAN projekt (a folyóiratok mikrofilmre vitelére létrehozott projekt ismertetése)
 - linkek (Links)

- ♦ *Hivatalos kiadványok* (official publications):
 - gyűjtemények (Collections) (5 gyűjtemény néhány soros ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

- ♦ *Térképek* (maps):
 - gyűjtemények (Collections) (2 gyűjtemény ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

- ♦ *Kották* (music):
 - gyűjtemények (Collections) (3 gyűjtemény néhány soros ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

A következő menüpont alatt a kéziratok gyűjteménye szerepel:

- ♦ *Kéziratok* (manuscripts):
 - gyűjtemények (Catalogues & Databases) (9 gyűjtemény ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

Ezt követik a vizuális dokumentumok:

- ♦ *Metszetek és rajzok* (prints and drawings):
 - gyűjtemények (Catalogues & Databases) (8 gyűjtemény rövid ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)
- ♦ *Fényképek* (photographs):
 - gyűjtemények (Collections) (13 gyűjtemény rövid ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - kiállítások (Exhibitions)
 - linkek (Links)
- ♦ *Efemer dokumentumok* (ephemers):
 - gyűjtemények (Collections) (8 gyűjtemény rövid ismertetése)
 - katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases) (a könyvtári katalógusok rövid ismertetése)
 - hozzáférés és fénymásolás (Access & Copying Facilities)
 - linkek (Links)

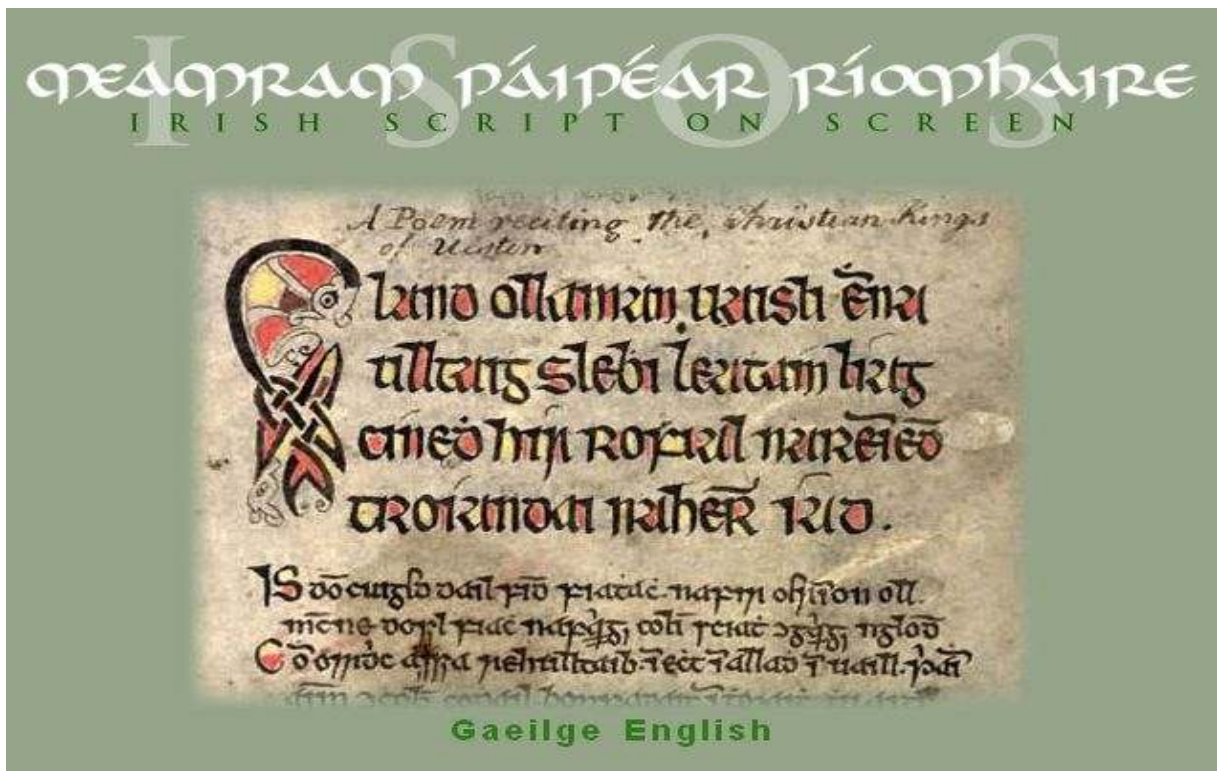
A felsorolást a digitális dokumentumokról szóló rövid ismertetése zárja. Innen továbbírányítanak minket a *Digitális könyvtár » Digitális források* (Digital Library » Digital Resources) szekcióhoz.

6.3.2.9 Digitális könyvtár (Digital library)

A *Digitális források* (Digital resources) menüpont alatt a digitalizált dokumentum típusa szerint három csoportot különböztetnek meg. A *nyomtatott dokumentumok* (Printed) digitalizált változatai csak a könyvtárban, személyes használatra lehet igénybe venni. Itt a könyvtárban elérhető kilenc digitalizált gyűjtemény néhány soros leírása áll csupán rendelkezésre.

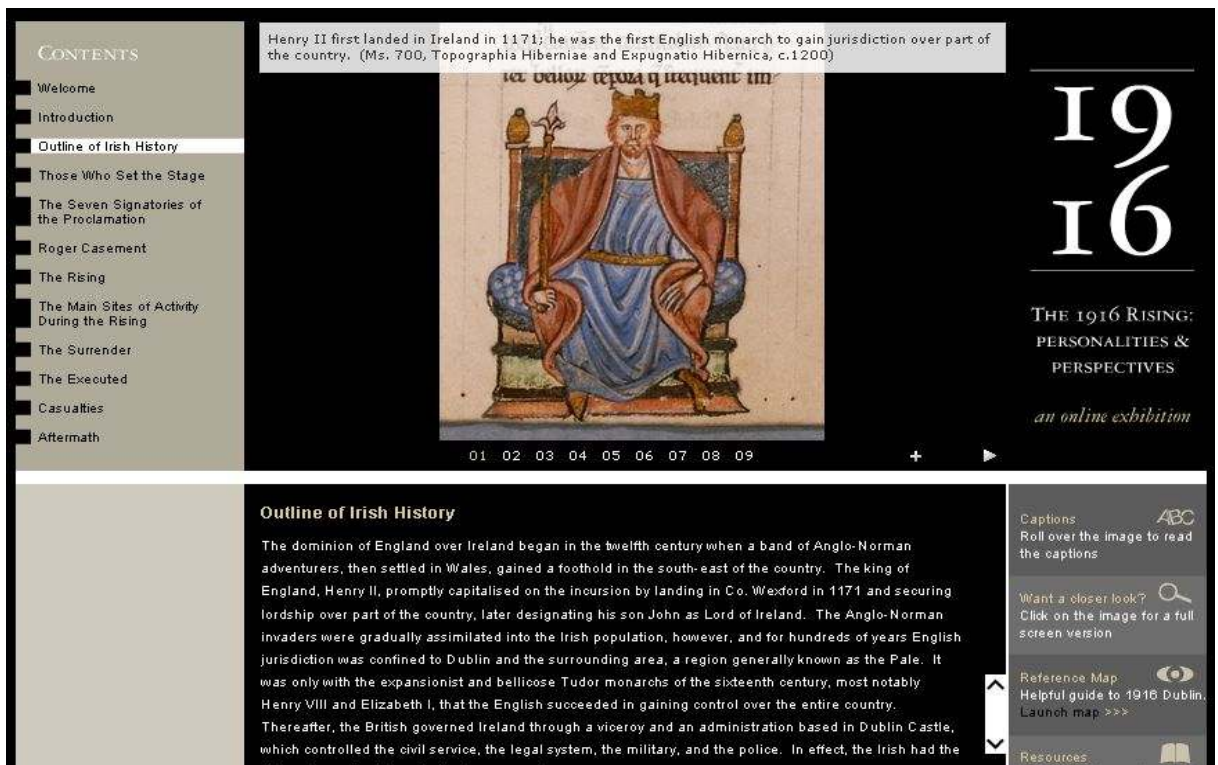
A kéziratoknál (Manuscripts) más a helyzet, a rövid leírás után egy linket találunk, amely az ISOS (Irish Script on Screen) weboldalára vezet. A projekt weblapjain több gyűjtemény digitalizált kézirateit tekinthetjük meg.

A vizuális dokumentumokról (Visuals) megtudhatjuk, hogy azok digitalizált változatait az *Online katalóguson* keresztül érhetjük el és tekinthetjük meg.

27. kép Az ISOS bejelentkező oldala
<http://www.isos.dias.ie/>

Az Online kiállítások (Online exhibitions) alatt megtudhatjuk, hogy a könyvtár a már látogatható, *The 1916 Rising: Personalities and Perspectives* című online kiállítás mellett újabbak létrehozását is tervezi.

28. kép The 1916 Rising: Personalities and Perspectives című online kiállítás részlete
http://www.nli.ie/1916/1916_main.html

Hamarosan a Yeats-ről szóló kiállításuk virtuális változata kerül majd fel a site-ra.

Szintén link vezet az Európai Digitális Könyvtár honlapjára a *European Digital Library* címszó alatt olvasható rövid leírásból.

A digitális könyvtárakkal kapcsolatos linkek találhatóak az utolsó menüpont alatt.

6.3.2.10 Katalógusok és adatbázisok (Catalogues & Databases)

Itt néhány soros ismertetőt találunk a könyvtár *Online Katalógusáról* (Online Catalogue) és a website-ról elérhető *Más adatbázisokról* (Other Databases). Természetesen linkeken keresztül el is juthatunk ezekhez.

Bővebben ismertetem majd a katalógust és az elérhető adatbázisokat a 6.3.3 alfejezetben.

6.3.2.11 Oktatás és események (Education & Events)

Ezen az oldalon információt találunk az *oktatásról* (Education), a *kiállításokról* (Exhibitions) és az egyéb *eseményekről* (Events) is.

A könyvtári anyagok nagy része oktatási anyagként is megállja a helyét, hiszen betekintést nyújt az ír történelembe és kultúrába. Ezt próbálja meg még jobban kihasználni a könyvtár által összeállított számos korcsoportokra bontott *oktatási program* (Education):

Az *alapiskolások* (Primary) számára a könyvtár területén szervezett rövid túrákat és workshop-okat ajánlja a site.

A *középkisiskolásoknak* (Post-Primary) számára négy témában kínálnak oktatási segédanyagokat, elsősorban az érettségire való felkészülést segítő könyvtári túrák, történelmi esettanulmányok, online kiállítás és szavalóversenyek formájában. A történelmi esettanulmányokhoz kapcsolódó anyagok PDF formátumban letölthetők.

Családi (Family) programként ajánlják a speciális útmutatóval látogatható Yeats kiállítást, illetve néhány könyvtári programot.

Az *élethosszig tartó tanulás* (Lifelong Learning) hívei a University College Dublin által kínált tanulási lehetőségről kaphatnak információt. Erről az oldalról link vezet az említett intézmény Felnőttoktatási Központjának weblapjára.

A *kiállítások* (Exhibitions) címszó alatt a *kurrens* (Current), a *vándor* (Travelling), az *online* és a *korábbi* (Previous) kiállításokról olvashatunk.

Az *események* (Events) kapcsán az *aktuális eseményekről* (Current events) és a *Nemzeti Könyvtári Társaság eseményeiről* (National Library Society Events) találunk bővebb információkat.

6.3.3 Keresési lehetőségek a website-on

A könyvtár honlapjáról kiindulva alapvetően kétféle keresésre nyílik lehetőségünk:

I. Keresőmező:

A website minden oldalán megjelenik az oldal jobb felső sarkában a keresőmező. Az ide beírt kifejezésre, amely több szavas is lehet, a website szövegét vizsgálja át a kereső és így állítja össze a találati listát. Itt csak helyesen leírt szavakra vagy kifejezésekre lehet keresni. Nincs helyesírás ellenőrzés, nem ajánl fel hasonló kifejezéseket a program akkor sem, ha nincs találat. Csonkolásos keresés mintha működne, hiszen ha csak egy szórészletet írunk a keresőmezőbe, akkor is kapunk találati listát. Azonban pontos információt nem találtam arról, hogyan is működik az ebből a keresőmezőből indított keresés.

II. Online katalógus és adatbázisok:

A.) Online katalógus:

A katalógusban való kereséshez először ki kell választanunk, hogy a *könyvek és periodikák* (Books and Periodicals), a *kéziratok* (Manuscripts), a *fényképek* (Photographs) vagy a *metszetek és rajzok* (Prints and drawings) katalógusát szeretnénk használni.

29. kép A National Library of Ireland katalógusválasztó oldala
<http://hip.nli.ie/#focus>

Szintén elérhetők elvileg erről az oldalról az *Egyéb fontos érdeklődési területek* (Other areas of interest) címszó alatt felsorolva a *Newsplan adatbázisok*, *Fényképekhez kapcsolódó adatbázisok* (Photographic Databases) és a *Kéziratok adatbázisa* (Manuscripts). Azért írom, hogy elvileg, mert nekem a vizsgálat időpontjában egyszer sem sikerült ezeken a linkeken át bárhová is eljutni.

a.) *Könyvek és periodikák katalógusa* (Books and Periodicals):

A katalógusban lehetőségünk van *alfabetikus keresésre* (Alphabetical Search), ami tulajdonképpen a böngészésnek felel meg. Kereshetünk *alfabetikusan szerzőre* (Author Alphabetical), *alfabetikusan címre* (Title Alphabetical), *alfabetikusan tárgyszóra* (Subject Alphabetical), *alfabetikusan sorozatra* (Series Alphabetical) vagy *ír kiadóra 1991 után* (Irish Publisher 1991-).

30. kép *Books and Periodicals* nyitó oldala
<http://hip.nli.ie/ipac20/ipac.jsp?profile=bk#focus>

Kissé meglepítő az oldalon számomra a szerzőre vonatkozó keresőmező mellett megjelenő piros alapon fehér nyíl. Első ránézésre arra gondoltam, hogy biztosan arra kattintva jön elő a szerzők alfabetikus listája. De nem, ez az ikon csupán arra szolgál, hogy elindítsa a keresést, amely egyébként értelemszerűen az ENTER billentyű lenyomására is elindul. A másik meglepítő dolog a találati oldalon megjelenő *Keresés Finomítása* (Refine Search) felirat. Erre kattintva visszatérünk a könyv és periodika katalógus alfabetikus keresés oldalára, ahol továbbra is az van kiírva, hogy *Csak egyetlen mezőt töltsön ki* (Fill one field only). Hogyan lehet így bármit is finomítani. Legfeljebb annyit tehetünk, hogy az előbb indított keresés mezőjébe eggyel vagy többel több betűt írunk be, amit én nem neveznék finomításnak.

A katalógusban választhatjuk a *Kulcsszavas Keresést* (Keyword Search) is. Ekkor kereshetünk *szerző kulcsszóra* (Author Keyword), *cím kulcsszóra* (Title Keyword), *tárgyszó kulcsszóra* (Subject Keyword), *sorozatra* (Series), *(általános) kiadó kulcsszóra* (Publisher (General) Keyword) és *ír kiadványokra év szerint* (Irish Publications by Year). Itt már van értelme a *Keresés Finomítása* (Refine Search) lehetőségre. Hiszen itt az instrukció szerint legalább egy mezőkitöltése szükséges, azaz a keresés valóban finomítható, ha több mezőt is kitöltünk.

b.) *Kézirat katalógus* (Manuscripts):

A katalógusban kereshetünk *alfabetikusan* (Alphabetical Search) vagy *kulcsszó szerint* (Keyword Search).

Mindkét esetben a *szerző szerinti* (Author), a *cím szerinti* (Title) és a *tárgyszó szerinti* (Subject) keresés közül választhatunk.

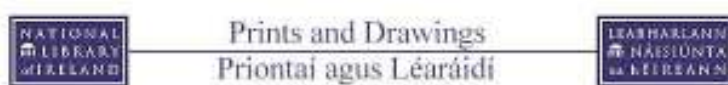
Itt is érvényesek a fentebb leírt számomra meglepítő tulajdonságok.

c.) *Fénykép katalógus* (Photographs):

Kereshetünk *alfabetikusan* (Alphabetical Search) *fényképészre* (Photographer), *címre* (Title), *tárgyszóra* (Subject) vagy Dewey számokra (Dewey Call Numbers). A *kulcsszavas keresés* (Keyword Search) esetében pedig *fényképészre* (Photographer), *címre* (Title) és *tárgyszóra* (Subject).

d.) *Metszetek és rajzok katalógusa* (Prints and drawings):

A katalógusban lehetőség van *alfabetikus* (Alphabetical Search) és *kulcsszó szerinti* (Keyword Search) keresésre. Az előbbi esetben kereshetünk *művészre* (Artist), *címre* (Title), *tárgyszóra* (Subject) vagy Dewey számokra (Dewey Call Numbers). Az utóbbiban pedig *szerzőre* (Author), *címre* (Title) és *tárgyszóra* (Subject).

The triumphant procession of O'Connell and fellow martyrs on their liberation from the Richmond Bridgeway Government State Prison, after 3 months "Captivity", 7th September 1842. [graphic] Sketched by W.H. HoBrough, 4 Crow St.

Reproduction Rights owned by the National Library of Ireland

Library Reference Number: PS HP (1844)8

31. kép *A katalógusban szereplő egyik tétel*
[http://kildarest.nli.ie/pd/hp/1/hp\(1844\)8.htm](http://kildarest.nli.ie/pd/hp/1/hp(1844)8.htm)

Minden katalógus felületéről visszatérhetünk a katalógusválasztó oldalra (Search Other Catalogues). A könyvtárba beiratkozott felhasználóknak lehetőségük van minden katalógus esetében *bejelentkezésre* (Log in), *saját lista* létrehozására (My List) és *segítség kérésre* (Help). A lap alján módosíthatjuk a listánkat, *hozzáadhatunk* (Add), vagy *elvehetünk* belőle (Remove).

A találati oldalon választhatunk a *rendezési elvek* között (Sort by): *nincs* (none), *szerző szerint* (author), *cím szerint* (title), *média típusa szerint* (media), *kiadó szerint* (publisher), *kiadás éve szerint* (Publication date). Egy oldalon tíz tétel jelenik meg egyszerre. A továbbiakat lapozással érhetjük el.

A tételeket *felvehetjük a listánkra* (Add to my list), vagy *előjegyezhetjük* (Request item).

A találati oldalon a megfelelő tételre kattintva bővebb információt kapunk a lelőhelyről (Location), a gyűjteményről, amelynek tagja (Collection), a nyilvántartási számról (Call No.) és a tétel státuszáról (Status). A MARC leírás is elérhető minden tétel esetében. Valamint további kapcsolódó tételekhez is eljuthatunk.

B.) Adatbázisok (Databases):

I. NEWSPLAN adatbázis:

A NEWSPLAN project adatbázisában szerepel az Ír Nemzeti Könyvtárban, a British Library-ben, a közkönyvtárakban, az egyetemeken, a levéltárakban és a kiadóknál megtalálható összes ír újság.

Az adatbázisban kereshetünk *cím kulcsszó szerint* (Title Keyword), *város szerint* (Town), választhatunk a *megyék/tengerentúl között* (Count/Overseas). Keresési szempont lehet az *eredeti file lelőhelye* (Original File Location), a *keresés kezdő éve* (Search Start Year) és a *keresés befejező éve* (Search End Year).

The screenshot shows the search interface for the NEWSPLAN Database. At the top, there is a search bar with the text "Search this site" and a "Search" button. Below the search bar, there is a navigation menu with links for "Home", "About Us", "Family History", "Heraldry", "Names", and "Content: A-Z". The main navigation bar includes "Home", "What's On", "Services", "Collections", "Catalogues & Databases", "Digital Library", and "Education & Events". The "Catalogues & Databases" section is active, showing a breadcrumb trail: "You are here: Home > Catalogues & Databases > Other Databases > NEWSPLAN Database". The left sidebar contains a menu with "Introduction", "Online Catalogue", "Other Databases", "NEWSPLAN Database", "Photographic Databases", and "Manuscript Collection Lists". The main content area is titled "NEWSPLAN Database" and contains a description: "The Report of the NEWSPLAN project in Ireland provides a listing of all extant files of Irish newspapers held in the National Library of Ireland, the British Library, public libraries, universities, archives and newspaper offices." Below the description is a search form with the following fields: "Title/Keywords:" (text input), "Town:" (dropdown menu), "County/Overseas:" (dropdown menu), "Original File Location:" (dropdown menu), "Search Start Year:" (text input), and "Search End Year:" (text input). A "Search" button is located below the form. To the right of the search form, there is a preview of a newspaper page from "The Irish News, 15.01.1965" with the headline "O'NEILL MEETS LEMASS". Below the preview is a "Quick Links" section with links to "Newspaper Collections", "Newspapers on Microfilm", and "Copying Services". At the bottom of the page, there is a link: "Go back to choose a different database to search".

32. kép A NEWSPLAN adatbázis kereső felülete

<http://www.nli.ie/en/catalogues-and-databases-printed-newspapers.aspx>

II. Fénykép adatbázisok:

Négy adatbázis, négy gyűjtemény (Lawrence, Clonbrock, O'Dea, Poole) képei kereshetők különböző a gyűjteményre jellemző szempontok szerint. Mindegyik gyűjteménynek különböző keresőfelülete van a National Library of Ireland site-ján.

III. Kéziratgyűjtemény listák:

Az adatbázisban kereshetünk *névre* (Name), *lista számra* (List number), választhatunk különböző *kategóriák* közül (Category). Rendezhetünk több szempont szerint és választhatunk, hogy növekvő vagy csökkenő listát szeretnénk kapni.

Választhatjuk a kéziratgyűjtemény listák *böngészését* is (Browse the Manuscript Collection Lists). Ekkor tájékozódhatunk a különböző gyűjtemények tartalmáról.

6.4 Értékelés

6.4.1 Szempontok szerint

1. Áttekinthetőség:

Az Ír Nemzeti Könyvtár honlapján a képek ízlésesen vannak elhelyezve, az oldal nem túlszűfolt, arányosan oszlanak el a képek és a szövegrészek. Érthetőek a főcímek, a legfontosabb információk kellően hangsúlyozottak. Az oldalak megtekintéséhez sajnos többnyire használni kell a gördítősávot is, de a honlap esetében nem szükséges. A honlapról kialakult első benyomásom pozitív volt.

2. Átláthatóság:

A honlapon világosan megjelenik a site neve és a fenntartásért felelős szervezet neve is. A küldetésnyilatkozat azonban hiányzik. A site-név és a site aktív részé majdnem minden esetben megjelenik a böngésző címsorában.

3. Megjelenítés:

A könyvtári site minden oldalán jelen van a könyvtári logó, kivéve a katalógus portál oldalait. A megjelenítéshez nem használnak kereteket. Az ikonok és a nyomógombok stílusa állandó. Kellemes a színválasztás mind a háttérszínek, mind a betűszínek, mind az illusztrációként megjelenő képek esetében. A szövegek tömörek, tagoltak, informatívak. A betűméretek megfelelőek. A képeknél legtöbb esetben szerepelnek képaláírások, bár illusztrációknál sokszor a képaláírás csupán a képre vonatkozó referenz-szám megadásában merül ki. A képek mérete megfelelő. A linkek néhány kivételtől eltekintve működtek a vizsgálat időszakában. Megjelenítésük a szokásos (kék, aláhúzott), ám számomra zavaró volt, hogy a már látogatott linkek színe nem változott meg, ugyanolyan kék maradt, így nem tudtam mindig megállapítani, hogy jártam-e már az oldalon, amelyre az adott link mutatott. A website-on nem találok animációkkal, de egyáltalán nem is hiányoltam őket sehonnan. Multimédiás tartalom is csupán a virtuális túrák, a Yeats kiállítás és az online kiállítás oldalain van jelen. Ezek megjelenítéséhez szükség lehet néhány plug-in telepítésére (Adobe Flash Player, illetve a PDF formátumú tartalmak megjelenítéséhez Adobe Acrobat Reader), de azt hiszem a legtöbb felhasználó már eleve használja ezeket. Azok számára, akik mégsem telepítették még korábban őket, linkek vezetnek a telepítendő alkalmazás oldalára.

4. Navigáció:

A navigálást segítik a jelentéssel bíró oldalcímek, kivéve az *Introduction* nevű oldalakat, amelyekből több is van. Minden oldalon szerepel a honlapra mutató link. A honlapot elérhetjük akár a minden oldal tetején megjelenő könyvtárnevére kattintva, akár a *Home* felíratra kattintva. De az útvonalmutatóban szereplő *Home* is, akárcsak az útvonalmutató többi eleme, linkként szerepel. A navigálást szolgálja az is, hogy a különböző szekciók neveire kattintva könnyedén elérhetjük azok tartalmát. A „Hol vagyok?” és a „Hová mehetek innen?” kérdésre minden esetben választ kapunk. A „Hol jártam már?” kérdés viszont mindig megválaszolatlan marad. A site-térkép minden oldal aljáról elérhető. A keresőmező pedig minden oldal jobb felső sarkában megjelenik.

5. Weboldalak szövege:

Az oldalakon található szöveg minden esetben érthető (néhol még az is előfordul, hogy megmagyaráznak olyan kifejezéseket, amelyeket egy átlagos felhasználó ismeretlennek találhat). A szövegek tömörek, lényegre törők, hasonlóan tagoltak. Azok a szövegrészek, amelyekről bővebben is olvashatunk, linkként szerepelnek. Nincsenek az olvasást zavaró háttérképek, a legkönnyebben olvasható fehér alapon fekete betűk jellemzőek a website egészére. A betűméret és a betűk típusa is az olvashatóságot segítik.

6. Többnyelvűség:

Ami a többnyelvűséget illeti, meg kell jegyezni, hogy Írországnak két hivatalos nyelve is van, az angol és az ír (gael). A honlap angolul tökéletesen elérhető. Az ír nyelvvel azonban már érdekesebb a helyzet. Bár minden oldalon jelen van az ikon, amelynek segítségével nyelvet válthatunk (*As Gaeilge*), sokra nem megyünk vele. Bár a honlap szerkezete és elrendezése nagyjából ugyanaz marad, és a főbb, navigációt segítő feliratok és az útvonalmutató is írül jelennek meg, a képernyő közepén ugyanaz a szöveg jelenik meg minden oldalon, amelyben egy e-mail címet fedezhetünk fel, ahol feltehetőleg információt kaphatunk ír nyelven. Ám sem a képek nem jelennek meg, sem a linkek. A keresőmező sem működik ír nyelven.

7. Interaktivitás:

A felhasználóknak a kapcsolatteremtésre lehetőséget adnak a website-on megadott telefonszámok és email címek. Van online referenz szolgáltatás (*Ask a librarian*), amelyet egy formanyomtatvány elektronikus elküldésével lehet igénybe venni. Több helyen is ösztönzik a felhasználókat arra, hogy észrevételeiket a megadott email címre küldjék el. Online fórumot nem találtam.

8. Fogyatékkal élők támogatása:

A website támogatja a látáskárosult felhasználók elérését. Ez megjelenik abban, hogy minden esetben kontrasztosak a betű- és háttérszínek, nincsenek háttérképek, sem abszolút betűméretek. A képeknél vannak ALT szövegek megadva (bár nem tartalmi leírással), a linkeknél viszont nincsenek. (Itt jegyezném meg, hogy Internet Explorert használva igazak az itt leírtak, más böngészőknél nem biztos, hogy fennállnak az állítások.) Minden oldalnak van szöveges változata is, amely az oldal aljáról érhető el (*Text only*). Az oldalak szerkezetét HTML tag-ekkel jelölik. A mozgáskorlátozottakat is támogatják annyiban, hogy bizonyos billentyűkombinációkkal segítik a navigációt azok számára, akik nem használnak egeret.

9. Karbantartottság:

A karbantartottságra utal, hogy nincsenek egyik oldalon sem elavult információk, a régebbiek pedig az archívumba kerülnek. Valamint az oldalak alján mindenütt szerepel a *Copyright © 2000-2007* felirat. Sehol nem találunk viszont információt a legutolsó frissítés dátumáról.

10. Online dokumentáció:

Online dokumentáció nem érhető el a website-on. (A katalógus portálnak van csak egy önálló online dokumentációja.) De talán nem is nagyon lenne rá szükség. Kivéve a keresnél, ahol hasznos lenne legalább néhány fontosabb információt elhelyezni. A site többi részén könnyű eligazodni, logikus és átlátható a szerkezet. A tartalmi információk megtalálásában segít a keresőmező és az A-Z Index is.

Összességében megfelelőnek találtam a website-ot. Meg voltam elégedve vele, bár nyilvánvalóan akadnak olyan jellemzők is, amelyeken lehetne javítani, nagyobb hiányosságnak egyedül az online dokumentáció és a nagyobb fokú interaktivitás hiányát tekintem. Ettől eltekintve igazán felhasználóbarát website-tal találkoztam.

6.4.2 Táblázatba foglaltn

Vizsgált tulajdonság	Könyvtári honlap	Könyvtári website
Áttekinthetőség:		
Beköszönő oldal nincs	✓	
Szöveg-kép arány elfogadható	✓	✓
Érthető, egyértelmű főcímek	✓	✓
Fontos információk kiemelése	✓	✓
Gördítősáv használata nélkül is olvasható az oldalak alja	✓	✗
Átláthatóság:		
Világos site-nevek használata	✓	✓
Fenntartásért felelős szervezet feltüntetése	✓	
Küldetésnyilatkozat valamilyen formában elérhető		✗
Megjelenítés:		
Logó használata	✓	✓
Ikonok állandó stílusban és jelentésben vannak használva		✓
Site-on belüli oldalak egységes stílusúak		✓
Képek mérete optimális	✓	✓
Tagolt, tömör szövegek	✓	✓
Nincsenek nem működő linkek	✓	✗
Linkek megjelenítése szabványos (és nincs <i>Kattintson ide</i> link)	✓	✓
Animációk, 3D-s animációk használata csak indokolt esetben	✓	✓
Multimédiás tartalmak megfelelő alkalmazása	✓	✓
A keresőfelület a site minden oldalán megjelenik		✓
Navigáció:		
Navigációt szolgáló gombok vannak és egységesek		✓
Minden oldalon van a honlapra mutató link		✓
Van útvonalmutató	✓	✓
Jelölve van, hogy hol jártunk már	✗	✗
Van site-térkép és minden oldalról könnyen elérhető	✓	✓
Az oldalcímek logikusak		✓
Többnyelvűség:		
Az oldalak legalább részben, legalább két nyelven elérhetők		✓
Minden oldal legalább két nyelven elérhető		✗
Könnyű váltani a nyelvek között		✓
Az oldalak szerkezete azonos minden nyelven		✓
Interaktivitás		
Email címek, telefonszámok elérhetők	✓	
Elektronikus formanyomtatványok, kérdőívek elérhetők		✓
Fórumok elérhetők		✗
Online referenz szolgáltatás elérhető		✓
Fogyatékkal élő felhasználók támogatása:		
Háttér- és betűszínek kontrasztosak	✓	✓
Nincs zavaró háttérkép	✓	✓
Nem abszolút betűméretek szerepelnek	✓	✓
ALT szövegek a képeknél	✓	✓
ALT szövegek a linkeknél	✗	✗
Hang- és videó felvételek feliratozása	✓	✓

Karbantartottság:		
Utolsó frissítés dátuma szerepel	✗	✗
Csak naprakész információk szerepelnek	✓	✓
Az elavult információk/hírek archívumba kerülnek	✓	✓
Online dokumentáció:		
Könnyen, minden oldalról elérhető a dokumentáció		✗
Kereshető a dokumentáció		✗
Példákkal illusztrált		✗
Egyszerű világos nyelvezet		✗
Kifejezések és szakszavak magyarázata elérhető		✗

A könyvtár honlapja az elérhető 27 pontból 24-et kapott, a website-ja az elérhető 43-ból 30-at.

Összesen 54 pont a 70-ből.

7 Összegzés

A könyvtárak egyéni értékelései után álljon most itt néhány mondat a három website együttes jellemzésekképpen. Nézzük mennyire felelnek meg a könyvtári honlapok általában a felhasználóbarát weblapokkal szemben támasztott követelményeknek.

A weblapról kialakult első benyomásom minden könyvtári honlap esetén kedvező volt. A szöveg-kép arány sehol sem tolódott el egyik irányba sem. A főcímek minden esetben érthetőek, a fontosabb információkra kiemeléssel hívják fel figyelmünket. A gördítősáv használatára kevés oldaltól eltekintve mindig szükség volt, de nem kellett zavaróan hosszú oldalakat végiggörgetni.

Minden website-on fel van tüntetve annak azonossága és a fenntartásért felelős szervezet. Küldetésnyilatkozatot csak a kanadai könyvtárnál találtam. Minden esetben könnyen eldönthető, hogy a felhasználó megtalálja-e a keresett információt.

A kanadai könyvtár kivételével a könyvtári logó minden weboldalon megtalálható, így könnyű azonosítani a könyvtárhoz tartozó oldalakat. Ezt a célt azonban a kanadai könyvtárnál a könyvtár nevének az oldalakon való elhelyezésével érték el. A megjelenés alapján felmerülő első gondolattal ellentétben kereteket sehol sem használnak. A képek prezentációja, a színek, az ikonok, a nyomógombok és a használt betűtípusok minden site tekintetében egységesnek mondhatók. Képaláírások a brit könyvtár esetében nem annyira jellemzők, de a másik kettőnél következetesen megjelennek. A szövegek tagoltak, tömörek, a részletesebb információk linkeken át érhetőek el. A linkek megjelenítése sehol sem szabványos. Mindhárom könyvtár esetében van példa a szabványos linkek alkalmazására, de sehol sem egységes a linkhasználat a könyvtári site-on belül. A linkek elnevezése viszont mindenhol egységes, ugyanarra az oldalra mindig azonos elnevezésű linkek mutatnak. A linkek működőképessége a kanadai könyvtárnál a vizsgálat időpontjában 100%-os volt, a többiekénél találtam néhány nem működő linket. Animációkat és multimédiás alkalmazásokat mindig csak valamilyen tartalom megjelenítésére használtak a könyvtárak, nem öncélúan. A szükséges plug-inek letöltését mindenütt a letöltési oldalakra vezető linkekkel segítették. Sehol sem kellett különleges plug-ineket letölteni, egy átlagos felhasználó már nagy valószínűséggel találkozott a szükséges plug-in-ekkel.

A navigációt minden könyvtárnál segítette útvonalmutató, de sajnos nem minden oldalon. A nem szabványos linkszínek használata kissé megnehezíti a navigációt. Főleg a brit könyvtárra jellemző, hogy könnyű elveszni a sok linken át megközelített oldalakról való visszafelé navigálás során. Ez a legegyszerűbb az ír könyvtárnál volt. Az oldalcímek minden könyvtár esetében jelentéssel bírók, segítik a kiigazodást. Minden könyvtárnál jellemző a honlapra mutató linkek használata az összes oldalon. A site-on belüli keresésre is van lehetőség mindhárom site-on. A site-térkép alkalmazása hasznára válna a kanadai könyvtár oldalainak, egyedül itt nem található meg ugyanis.

A weboldalak szövege tagolt, tömör. Részletesebb információkat mindig külön oldalakon találunk, így könnyebb áttekinteni az oldalak tartalmát. A betűméret, a betűtípus, a betűszín-háttérszín kontrasztja vagy a háttérkép sehol sem zavarja az olvasást.

A többnyelvűség esetében elmondható, hogy amelyik országban több nyelvet is hivatalosnak tekintenek, ott a weblapok esetében is törekednek az összes hivatalos nyelven való elérhetőségre. De mivel az angolt különben is mindenhol világnyelvnek tekintik, így valamilyen szinten megérthető, hogy a brit nemzeti könyvtár miért nem is próbál többnyelvű oldalakkal megjeleníteni a neten.

A felhasználók kapcsolatteremtésére minden könyvtár rengeteg lehetőséget biztosít. Többféle elérhetőséget megadnak, több oldalon is. Az online fórumokat egy kicsit hiányoltam. Egyedül a kanadai site-on lehet ilyesmire feliratkozni, ám ott sem nyerhetünk előzetes betekintést annak működésébe. Öröndetesnek és izgalmasnak találtam, hogy a kanadai könyvtárat élő chat-en is el lehet érni. Az online beküldhető kérdésekre szolgáló formanyomtatványok a brit könyvtárnál hiányoztak. A könyvtár talán úgy gondolja, hogy elég az email címeket megadni. A kanadai könyvtár site-jának látogatása közben egy előugró ablakban kértek udvariasan egy elégedettséget vizsgáló rövid kérdő kitöltésére.

A fogyatékkal élő felhasználók támogatására mindhárom könyvtár tett lépéseket. A látáskárosultak támogatásának érdekében tették a legtöbbet. A megfelelően megválasztott háttér és betűszín, valamint a relatív betűméret alkalmazásával, a háttérképek mellőzésével sokat segítenek nekik. A képeknél lassan általánossá válik az ALT szövegek megadása, de a linkek esetében eddig még nem került előtérbe ez a megoldás. A grafikus oldalak szöveges változata egyedül az ír könyvtárnál volt megtalálható. A halláskárosultak támogatására is történtek lépések, de még nem minden hang- és videófelvétel rendelkezik szöveges átirattal is.

A karbantartottság az egyetlen olyan általam meghatározott elvárás, amelynek mindhárom könyvtári site-eleget tett. Sehol nem találtam elavult információkat, viszont mindenhol archívumba kerülnek a már nem aktuális hírek.

Az online dokumentáció valamilyen formában minden könyvtárnál fellelhető. Bár az ír könyvtárnál csak a katalógus portálon belül. A dokumentáció sehol sem kereshető, és a kifejezések sincsenek sehol megmagyarázva. Az viszont minden dokumentációra jellemző, hogy érthető, rövid, lépésről lépésre leírja a tennivalókat és példával illusztrált.

A könyvtárak táblázatba foglalt értékelésének könnyebb áttekinthetősége érdekében egy kisebb táblázatban összegyűjtöttem az elért eredményeket. Így láthatjuk, hogy a honlapokra vonatkozó főbb követelményeknek mindhárom könyvtár nagyjából eleget tett. A site-ra vonatkozóan azonban ez már nem mondható el.

Mindhárom könyvtári site-nak vannak olyan területei, amelyek fejlesztésre szorulnak.

	British Library	Library and Archives Canada	National Library of Ireland	Maximálisan elérhető pontszám
Honlap:	23	21	24	27
Site:	29	36	30	43
Összesen:	52	57	54	70

Leginkább a Library and Archives Canada felelt meg az általam összeállított követelményeknek. Néhány ponttal maradt csak le mögötte a National Library of Ireland website-ja. A harmadik helyen végzett a British Library könyvtári site-ja.

A British Library website-ja fiatalos, nyitott, innovatív. A színes, statikus elemek mellett is látványos, mozgalmas, izgalmas. Szerintem mindenkinek az érdeklődését elnyeri. Rengeteg interaktív tartama között minden korosztály találhat magának megfelelőt.

A Library and Archives Canada website-jának honlapja számomra igencsak ultrakonzervatívnak tűnik. Kevés képpel, szinte teljesen „egyen”-külsővel. A tartalmat tekintve azonban itt is igaz, hogy nagyon sokszínű, főleg a kutatásra összpontosító site-tal van dolgunk.

A National Library of Ireland website-ja véleményem szerint egy fiatal, megújulásra kész/készülő könyvtárat sejtet. Kissé konzervatívnak találok a megjelenését, de itt azért több kép és multimédiás tartalom egészíti ki a szöveges állományokat.

A bemutatott szolgáltatások alapján elmondható, hogy mindhárom könyvtár megpróbál egyre több szolgáltatástípust elérhetővé tenni az Interneten keresztül is. Ebben a tekintetben a British Library vezet véleményem szerint. De a többiek sincsenek nagyon lemaradva. Törekcsenek a fogyatékkal élő felhasználók támogatására is, de az irányelveknek még nem minden tekintetben felelnek meg.

8 Felhasznált irodalom

8.1 Könyvek, cikkek, internetes források

Booth, Keitha – Napier, Julia: Linking people and information: Web site access to National Library New Zealand information and services

In: The Electronic Library, Vol. 21, No. 3 (2003), p. 227-233.

Clausen, Helge: Evaluation of library Web sites: The Danish case

In: The Electronic Library, Vol. 17, No. 2 (April 1999), p. 83-87.

D'Angelo, John – Little, Sherry K.: Successful Web pages: What are they and do they exist?

In: Information Technology and Libraries, Vol. 17, No. 2, 1998. p. 71-81.

Drótos László (szerk.): Elektronikus könyvtári értelmező szótár (elektronikus dokumentum) MEK. 1997/09/15 (utolsó módosítás)

<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/egyeb/szotar/ekszotar.hun>

Fejős László – Payer Barbara: Honlapnézőben: megyei könyvtáraink az interneten, 1-3 rész, 2003.

<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek0310/honlap1.html> [2007.10.13.]

<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek0311/honlap2.html> [2007.10.13.]

<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek0312/honlap3.html> [2007.10.13.]

Horváth Péter: A könyvtári automatizálás alapkérdései.

In: Horváth Tibor – Papp István (szerk.): Könyvtárosok kézikönyve, 4. kötet. Budapest, Osiris kiadó, 2005. p. 123-193.

Horváth Zoltánné: Könyvtári portálok – a webhasználók visszahódítása.

In: TMT, 52. évfolyam (2005.), 9. szám

http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=4046&issue_id=465 [2007.09.20.]

Kézikönyv a minőségi elvekről: Quality principles for cultural web sites: A handbook. 2004.

<http://mek.oszk.hu/minerva/html/dok/minoseg-10elv.htm> [2007.09.10.]

Mader Béla: Információs és kommunikációs technológiák kutatási, fejlesztési és innovációs irányai.

In: TMT, 48. évfolyam (2001.), 9-10. szám

http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=463&issue_id=28 [2007.11.03]

McDonald, Robert H. – Thomas, Chuck: Disconnects between Library Culture and Millennial Generation Values.

In: Educause Quarterly, No. 4, 2006. p. 4-6.

Minerva Plus Magyarország (2004.)

<http://mek.oszk.hu/minerva/index.htm> [2007.09.10.]

és a minőségi követelményekről:

<http://mek.oszk.hu/minerva/html/dok/kulthonlapminkov.htm> [2007.09.10.]

Moldován István: Internet a könyvtárban – könyvtár az Interneten: A könyvtárak és könyvtárosok változó szerepe. 1998.

<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek9801/moldovan.html> [2007.10.23.]

Nielsen, Jakob: Web-design. Typotex, 2002.

Pluhár Gábor: Informatikai értelmező szótár: Válogatás az informatikai szakirodalom tanulmányozásához. (elektronikus dokumentum)
MEK. 2002/11/19 (utolsó módosítás)
<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/egyeb/szotar/inf-szot.hun>

Rónai Iván – Skaliczki Judit: A könyvtárak és közgyűjtemények szerepe az információs társadalomban.
<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek9709/ronai.html> [2007.10.23.]

Rung András – Kiss Orchidea Edith: Felhasználóbarát honlapok: Webergonómiai tanulmányok. Budapest, Gondolat kiadó, 2006.

Szalóki Gabriella: Kulturális honlapjaink minősége – a Minerva projekt tíz minőségi elve a gyakorlatban.
In: TMT, 53. évfolyam (2006.), 3. szám
http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=4331&issue_id=470 [2007.11.06.]

Tószegi Zsuzsanna: Digitalizáció, olvasás, könyvtár
<http://www1.neumann-haz.hu/library/sajto/digitalizacio.html> [2007.10.23.]

Vida Andrea: Könyvtári honlapok megújítása: kinek, miért és hogyan? CMS-rendszerek a könyvtárak szolgálatában
In: TMT, 53. évfolyam (2006.), 3. szám
http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=4332&issue_id=470 [2007.09.20.]

8.2 Az elemzett könyvtári oldalak

British Library

Home page
<http://www.bl.uk/> [2007.11.03.]

About us
<http://www.bl.uk/aboutus/index.html> [2007.11.16.]

Collections
<http://www.bl.uk/collections/listings.html> [2007.11.16.]

Catalogues
<http://www.bl.uk/catalogues/listings.html> [2007.11.18.]

The British Library Sound Archive Catalogue
<http://cadensa.bl.uk/uhtbin/cgiirsi/Fri+Nov+16+12:17:38+GMT+2007/0/49> [2007.11.18.]

Integrated Catalogue
http://catalogue.bl.uk/F/?func=file&file_name=login-bl-list [2007.11.18.]

Services

<http://www.bl.uk/services/listings.html> [2007.11.16.]

Reader Services

<http://www.bl.uk/services/reading/reading.html> [2007.11.16.]

Treasures in Full

<http://www.bl.uk/treasures/treasuresinfull.html> [2007.11.17.]

Online Shop

<http://shop.bl.uk/> [2007.11.16.]

Services for Higher Education

<http://www.bl.uk/heservices.html> [2007.11.17.]

Business and IP Centre

<http://www.bl.uk/bipc/index.html> [2007.11.17.]

Services for Library and Information Professionals

<http://www.bl.uk/welcome/librarians.html> [2007.11.17.]

Press Room

<http://www.bl.uk/welcome/pressroom.html> [2007.11.16.]

Jobs at the British Library

<http://www.bl.uk/erecruitment/index.html> [2007.11.16.]

News

<http://www.bl.uk/news/toppage.html> [2007.11.16.]

The British Library Online Gallery

<http://www.bl.uk/onlinegallery/homepage.html> [2007.11.18.]

Learning at the British Library

<http://www.bl.uk/learning/index.html> [2007.11.17.]

Support Us

<http://www.bl.uk/supportus/> [2007.11.16.]

Collect Britain

<http://www.collectbritain.co.uk/> [2007.11.17.]

British Library Direct

<http://direct.bl.uk/bld/Home.do> [2007.11.18.]

British Library Images Online

<http://www.imagesonline.bl.uk/> [2007.11.18.]

Library and Archives Canada/ Bibliothèque et Archives Canada

Home page

<http://www.collectionscanada.gc.ca/index-e.html> [2007.11.03.]

Bejelentkező oldal

<http://www.collectionscanada.gc.ca/> [2007.11.03.]

About us

<http://www.collectionscanada.gc.ca/about-us/index-e.html> [2007.11.20.]

Contact us

<http://www.collectionscanada.gc.ca/contact/index-e.html> [2007.11.20.]

Visit us

<http://www.collectionscanada.gc.ca/visit-us/index-e.html> [2007.11.20.]

In our collection

<http://www.collectionscanada.gc.ca/collection/index-e.html> [2007.11.20.]

On our website

<http://www.collectionscanada.gc.ca/website/index-e.html> [2007.11.20.]

Our popular resources

<http://www.collectionscanada.gc.ca/resources/index-e.html> [2007.11.20.]

Aboriginal Resources and Services

<http://www.collectionscanada.gc.ca/aboriginal/index-e.html> [2007.11.21.]

Canadian Genealogy Centre

<http://www.collectionscanada.gc.ca/genealogy/index-e.html> [2007.11.21.]

Canadian Information by Subject

<http://www.collectionscanada.gc.ca/caninfo/ecaninfo.htm> [2007.11.21.]

Dictionary of Canadian Biography Online

<http://www.biographi.ca/EN/index.html> [2007.11.21.]

Learning Centre

<http://www.collectionscanada.gc.ca/education/index-e.html> [2007.11.21.]

Multicultural Resources and Services

<http://www.collectionscanada.gc.ca/multicultural/index-e.html> [2007.11.21.]

Theses Canada Portal

<http://www.collectionscanada.gc.ca/thesescanada/index-e.html> [2007.11.22.]

The public

<http://www.collectionscanada.gc.ca/the-public/index-e.html> [2007.11.22.]

Government

<http://www.collectionscanada.gc.ca/information-management/index-e.html> [2007.11.22.]

Archives, libraries and publishers

<http://www.collectionscanada.gc.ca/arch-lib-pub/index-e.html> [2007.11.22.]

What's on

<http://www.collectionscanada.gc.ca/whats-on/index-e.html> [2007.11.20.]

What's new

<http://www.collectionscanada.gc.ca/whats-new/index-e.html> [2007.11.20.]

Search

<http://search-recherche.collectionscanada.ca/fed/search.jsp?Language=eng> [2007.11.22.]

Help

<http://www.collectionscanada.gc.ca/help/index-e.html> [2007.11.22.]

AMICUS Catalogue

<http://amicus.collectionscanada.gc.ca/aaweb/aalogine.htm> [2007.11.23.]

ArchiviaNet

<http://www.collectionscanada.gc.ca/archivianet/index-e.html> [2007.11.23.]

National Library of Ireland:

Home page [2007.11.03.]

<http://www.nli.ie/en/homepage.aspx>

About us

<http://www.nli.ie/en/about-the-library.aspx> [2007.11.09.]

Family history

<http://www.nli.ie/en/family-history-introduction.aspx> [2007.11.09.]

Heraldry

<http://www.nli.ie/en/heraldry-introduction.aspx> [2007.11.09.]

Heraldry exemplification

<http://garms.nli.ie/index.php> [2007.11.09.]

News

<http://www.nli.ie/en/list/latest-news.aspx> [2007.11.09.]

Content A-Z

<http://www.nli.ie/en/azlist.aspx> [2007.11.09.]

Visit us

<http://www.nli.ie/en/intro/how-to-find-us.aspx> [2007.11.09.]

Services

<http://www.nli.ie/en/access-to-reading-rooms.aspx> [2007.11.09.]

Ask a librarian

<http://www.nli.ie/en/ask-a-librarian-query-form.aspx> [2007.11.09.]

Collections

<http://www.nli.ie/en/about-our-collections-introduction.aspx> [2007.11.12.]

Irish Script on Screen

<http://www.isos.dias.ie/> [2007.11.12.]

Online Exhibition

<http://www.nli.ie/1916/> [2007.11.12.]

Catalogues and Databases

<http://www.nli.ie/en/intro/catalogues-and-databases-introduction.aspx> [2007.11.14.]

Horizon Information Portal (Catalogue of the National Library of Ireland)

<http://hip.nli.ie/#focus> [2007.11.14.]

NEWSPLAN Database

<http://www.nli.ie/en/catalogues-and-databases-printed-newspapers.aspx> [2007.11.14.]

Photographic Databases

<http://www.nli.ie/en/catalogues-and-databases-photographic-databases.aspx> [2007.11.14.]

Manuscript Collection Lists

<http://www.nli.ie/en/search-manuscripts-collection-listing.aspx> [2007.11.14.]

Digital Library

<http://www.nli.ie/en/intro/digital-library-printed-resources.aspx> [2007.11.14.]

Education & Events

<http://www.nli.ie/en/intro/programme-and-events-introduction.aspx> [2007.11.12.]